

T.C.
İSTANBUL TİCARET ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
AİLE DANIŞMANLIĞI VE EĞİTİMİ YÜKSEK LİSANS
PROGRAMI

EVLİ BİREYLERDE KÜSME DAVRANIŞI İLE
EVLİLİK UYUMU İLİŞKİSİNİN İNCELENMESİ

Yüksek Lisans Tezi

Hümevra ERGÜL

1350Y51107

İSTANBUL, MAYIS 2017

T.C.
İSTANBUL TİCARET ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
AİLE DANIŞMANLIĞI VE EĞİTİMİ YÜKSEK LİSANS
PROGRAMI

EVLİ BİREYLERDE KÜSME DAVRANIŞI İLE
EVLİLİK UYUMU İLİŞKİSİNİN İNCELENMESİ

Yüksek Lisans Tezi

Hümeyra ERGÜL

1350Y51107

DANIŞMAN: Prof. Dr. Gökhan Malkoç

EŞ DANIŞMAN: Prof. Dr. Mediam Yanık

İSTANBUL, MAYIS 2017

T.C.
İSTANBUL TİCARET ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

ONAY SAYFASI

Yüksek lisans öğrencisi Hümeysa Ergül in "Evliliği Bireylerde Küsmeye... Davranışı ile Evlilik Uyumu İlişkisinin İncelenmesi" konulu tez çalışması jürimiz tarafından Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans tezi olarak (oybirliği ☒ / oyçokluğu ☐) ile başarılı bulunmuştur.

Adı – Soyadı

İmza

Tez Danışmanı

: Prof. Dr. Gökhan Malkoç

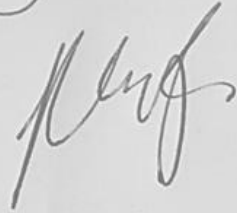
Jüri Üyesi

: Yrd. Doç. Dr. Asude
MALKOÇ

Jüri Üyesi

: Yrd. Doç. Dr. Firdas
Melis Çın

Hazırlamış olduğum tez özgün bir çalışma olup YÖK ve İTİCÜ Lisansüstü Yönetmeliklerine uygun olarak hazırlanmıştır. Ayrıca, bu çalışmayı yaparken bilimsel etik kurallarına tamamıyla uyduğumu; yararlandığım tüm kaynakları gösterdiğimi ve hiçbir kaynaktan yaptığım ayrıntılı alıntı olmadığını beyan ederim. Bu tezin ihtiva ettiği tüm hususlar şahsi görüşüm olup İstanbul Ticaret Üniversitesinin resmi görüşünü yansıtmamaktadır.

TEŞEKKÜRLER

Öğrenim hayatım boyunca maddi-manevi desteklerini esirgemeyen, inandığım yolda ilerlemem ve hayallerimi gerçekleştirmem için bana cesaret veren annem Naime Ergül'e, yanımda olamasa da desteğini hep hissettiğim babam Necati Ergül'e ve tüm aileme sonsuz teşekkür ederim.

Araştırma sürecim boyunca beni cesaretlendirip, çalışmamı hızlı bir şekilde bitirmeme destek olan danışmanım Prof. Dr. Gökhan Malkoç'a, tez konumu bulmamda mihmandarım olan, çalışmamın her safhasında desteğini hiç esirgemeyen eş danışmanım Prof. Dr. Medaim Yanık'a ve araştırmama beni kırmayıp zamanını ayırarak katılan herkese teşekkürü bir borç bilirim. Sizler olmasaydınız hayatıma bu kadar kısa zamanda bu kadar çok şey katamaz, bu kadar kısa sürede tezimi bu seviyeye getiremezdim.

EVLİ BİREYLERDE KÜSME DAVRANIŞI İLE EVLİLİK UYUMU İLİŞKİSİNİN İNCELENMESİ

ÖZET

Araştırma, evli çiftler arasında küsme davranışının, nasıl, ne sıklıkla ve kadar süreyle kullanıldığı, küsme tipleri, sonuçları ve evlilik uyumuyla ilişkisi ortaya konacak şekilde yapılandırılmıştır.

Araştırmanın örneklemini farklı yaş ve sosyo-ekonomik düzeyden 307 evli kişi oluşturmaktadır. Türkçe ve İngilizce literatürde küsme davranışını ölçen herhangi bir ölçek olmadığından, sorular araştırmanın hedefine göre ve genel olarak da açık uçlu sorular olarak belirlenmiştir.

Araştırmacı tarafından geliştirilen “Kişisel Bilgi Formu” aracılığıyla da evli çiftlerin kişisel ve demografik bilgileri toplanmıştır. Elde edilen küsme davranışı raporu, bu demografik özelliklerine göre ve uyum ölçeği değerlendirmeleriyle karşılaştırılarak analiz edilmiştir.

Araştırmaya katılan evli çiftlerden kadınların, erkeklere oranla küsmeye yatkınlık ve küsme süresinin daha fazla olduğu, erkeklerle kadınların evlilik uyumu puanları arasında anlamlı bir fark olmadığı tespit edilmiştir.

Küsme nedenlerinin cinsiyetten bağımsız ve genel olarak, kıskançlık, sevgisizlik ve ilgisizlikten kaynaklandığı belirlenmiştir. Kadınların daha yoğun olarak öfkeyi ifade etmek için, erkelerin ise çatışmayı soğutmak için küstükleri belirlenmiştir.

Araştırmada, kadınların küsmeye daha yatkın olduklarının yanı sıra, küsmeyi başlattıkları, bununla birlikte genellikle erkeklerin küsmeyi bitiren taraf olduğu ortaya çıkmıştır.

Eşle küsme süresi, 1 saatten kısa olanların evlilik uyumu puanları, küsme süresi daha fazla olanların evlilik uyumu puanlarından yüksek bulunmuştur. Küsme süresi ne kadar kısa ise evlilik uyumu artmaktadır.

Küsünce ne yapıldığı sorusuna ‘Çatışmadan kaçınırım, konuyu kapatırım’ cevabını verenlerin evlilik uyumu puanları, ‘Sessiz kalırım, Susarım, cevap vermem, trip atarım, somurturum’ cevabı verenlerden daha uyumlu bulunmuştur. ‘Fiziksel mesafe koyarım-ayrı yatarım, evi terk ederim’ cevabını verenler ise her iki cevabı veren çiftlerin en düşük uyum puanına sahiptir.

Küsme durumunda cinsel ilişkiye girenlerin evlilik uyumu puanları, Küsme durumunda cinsel ilişkiye girmeyenlerin evlilik uyumu puanlarından yüksek bulunmuştur.

Anahtar Kelimeler: Küsme, Kaçınma, Evlilik Uyumu, Duvar Örne, Sessizlik Tutumu, Uzaklaşma, Dışlama, Tırmandırma, Talep Etme- Geri Çekilme, Çatışma Soğutması, Derin Küskünlük.

THE RELATION OF RESENTMENT AND MARITAL ADJUSTMENT

ABSTRACT

This study focus on resentment and similar behavior patterns in marriage and on the relation of these patterns and marital adjustment. The sample of the research consists of 307 people from different age and socio-economic levels. Since, there is no scale in the English literature to measure resentment behavior types, the questions were determined as the goal of the research and in general as open-ended questions.

Through the "Personal Information Form" developed by the researcher in survey of the study, personal and demographic information of the participants was collected. The resulting report on resentment behavior types was analyzed by comparing these demographic characteristics and compliance scales. According to results of the research, women had a higher tendency and longer period to resentment than men and that both men and women had equal marital adjustment scores. Women usually to express their anger, men are determined to cool the conflict if they are offended. In the study, women are offended and resentful that they began to be more likely, however, it has been found that men usually finish resentment.

Marital adjustment scores of those who are shorter than 1 hour were determined to be high than those more. The shorter the length of the resentment period, the greater the adjustment of marriage. In the question of what you do in resentment, the scores of marriage adjustment scores of those who gave the answer "Avoid conflict, turn off the conversation" were found to be more compatible than those who answered "Silence, Throw, Answer, Trip". Those who give the answer 'put physical distance - separate intervention, leave home' have the lowest compliance score of the couples giving both answers.

The marital adjustment scores of those who had sexual relations in the case of these patterns were higher than those of those who did not have sexual relations in the case of the patterns.

Keywords: Marital Adjustment, Resentment, Silent Treatment, Stonewalling, Ostracism, Cooling-off, Demand-withdrawing.

İÇİNDEKİLER

Sayfa no

ONAY SAYFASI.....	ii
ÖZET.....	iii
ABSTRACT	v
TABLO LİSTELERİ	ix
GRAFİK LİSTESİ.....	xi
1. GİRİŞ	1
1.1. Problem Durumu	1
1.2. Araştırmanın Amacı	3
1.3. Araştırmanın Önemi.....	3
1.4. Problem Cümlesi.....	3
1.5. Sınırlılıklar	3
2. KURAMSAL ÇERÇEVE İLE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR.....	5
2.1. Tanımlar	5
2.1.1. Kúsme	5
2.1.2. Pasif Çatışma Biçimi olarak Kúsme	6
2.1.3. Çatışmadan Kaçınma Davranışı Olarak Kúsme (Avoid to Conflict).7	
2.1.4. Duvar Örme (Stonewalling).....	8
2.1.5. Sessizlik Tutumu (Silent Treatment)	10
2.1.6. Derin Kúskünlük (Resentment).....	11
2.1.7. Dışlama (Ostracism).....	12
2.1.8. Talep etme- Kaçınma/Geri Çekilme Tipi Kúsme (Demand- Withdrawing)	13
2.1.9. Zamanla İyileşmesini Bekleme- Soğuma Periyodu(Cooling off)....	15
2.1.10. Çatışma Çözme Yaklaşımı	15
2.1.11. İslam Dininin Kúsme Davranışı İle İlgili Yaklaşımları	17
2.2. Evlilik Uyumu	18
3. YÖNTEM.....	21
3.1. Katılımcılar	21
3.2. Veri Toplama Araçları	21
3.3. Verilerin İstatistiksel Analizi	22
4. BULGULAR VE YORUMLAR	23

4.1. Evli Bireylere İlişkin Bulgular	23
4.2. Eşlere İlişkin Bulgular	47
4.3. Kúsme Davranışını Gösteren Eşlerin Kúsme Özellikleri ve Evlilik Uyumlarına İlişkin Bulgular	51
5. TARTIŞMA VE YORUM	78
6. SONUÇ VE ÖNERİLER	81
6.1. Sonuç	81
6.2. Öneriler	84
EKLER	86
EK 1. KÜSME DAVRANIŞININ EVLİLİK UYUMUNA ETKİSİ ARAŞTIRMA ANKETİ	86
KAYNAKÇA	99

TABLO LİSTELERİ

Sayfa no

Tablo 1. Küsme Durumu Değişkenlerinin Ortalaması.....	35
Tablo 2. Evlilik Uyumu Ortalaması	36
Tablo 3. Evlilik Uyumunun Evlilik Süresine Göre Ortalamaları.....	36
Tablo 4. Evlilik Uyumunun Eşle Küsme Nedenine Göre Ortalamaları	37
Tablo 5. Evlilik Uyumunun Eşle Küsme Süresine Göre Ortalamaları.....	37
Tablo 6. Evlilik Uyumunun Küsmeyi Kimin Başlattığına Göre Ortalamaları..	38
Tablo 7. Evlilik Uyumunun Küsmeyi Kimin Bitirdiğine Göre Ortalamaları....	39
Tablo 8. Evlilik Uyumunun Küsünce Ne Yapıldığına Göre Ortalamaları	39
Tablo 9. Evlilik Uyumunun Aniden Küsme Durumuna Göre Ortalamaları	40
Tablo 10. Evlilik Uyumunun Arkadaşlarla Küsme Durumuna Göre Ortalamaları	40
Tablo 11. Evlilik Uyumunun Barışma Teklifine Evet Demekte Zorlanma Durumuna Göre Ortalamaları	41
Tablo 12. Evlilik Uyumunun Barışmayı Teklif Etmekte Zorlanma Durumuna Göre Ortalamaları	41
Tablo 13. Evlilik Uyumunun Eş Haricinde Aile yelerine Küsme Durumuna Göre Ortalamaları	42
Tablo 14. Evlilik Uyumunun Eş Çocuklar Dışında Birleriyle Yaşama Durumuna Göre Ortalamaları	42
Tablo 15. Evlilik Uyumunun Eşin Aniden Küsme Durumuna Göre Ortalamaları	43
Tablo 16. Evlilik Uyumunun Barışma Teklifine Evet Demekte Zorlanma ve Barışma Teklif Etme Durumuna Göre Ortalamaları.....	43
Tablo 17. Evlilik Uyumunun Ksldğnde Cinsel İlişkiye Girme Durumuna Göre Ortalamaları	44
Tablo 18. Evlilik Uyumunun Ksmenin Cinsel İlişki İle Son Bulma Durumuna Göre Ortalamaları	44
Tablo 19. Evlilik Uyumu İle Küsme Değişkenleri Arasındaki İlişkiler.....	45
Tablo 20. Küsme Davranışı Gösteren Eşlerin Algılanan Evlilik Uyumu Düzeyleri Fark Testi Sonuçları	51
Tablo 21. Eş Haricinde Aile yelerine Küsme Durumu ile Cinsiyet Arasındaki İlişki	52
Tablo 22. Arkadaşlarla Küsme Durumu ile Cinsiyet Arasındaki İlişki	53
Tablo 23. Eşle Küsme Nedeni ile Cinsiyet Arasındaki İlişki.....	54
Tablo 24. Küsünce Ne Yapıldığı ile Cinsiyet Arasındaki İlişki.....	55

Tablo 25. Aniden Küsme Durumu ile Cinsiyet Arasındaki İlişki	56
Tablo 16. Eşin Aniden Küsme Durumu ile Cinsiyet Arasındaki İlişki.....	57
Tablo 27. Küsmeyi Kimin Başlattığı ile Cinsiyet Arasındaki İlişki.....	58
Tablo 28. Küsmeyi Kimin Bitirdiğı ile Cinsiyet Arasındaki İlişki	59
Tablo 29. Barışmayı Teklif Etmekte Zorlanma ile Cinsiyet Arasındaki İlişki ..	60
Tablo 30. Eşin Barışmayı Teklif Etmekte Zorlanması ile Cinsiyet Arasındaki İlişki	61
Tablo 31. Barışma Teklifine Evet Demekte Zorlanma ile Cinsiyet Arasındaki İlişki	62
Tablo 32. Genellikle Neden Ksldğ ile Cinsiyet Arasındaki İlişki.....	62
Tablo 33. Küsme Davranışı ile Cinsiyet Arasındaki İlişki.....	64
Tablo 34. Eşle Ksldğnde Cinsel İlişkiye Girme Durumu ile Cinsiyet Arasındaki İlişki.....	66
Tablo 35. Ksmenin Cinsel İlişki İle Son Bulma Durumu ile Cinsiyet Arasındaki İlişki.....	67
Tablo 36. Küsünce Ne yapıldığı ile Cinsiyet Arasındaki İlişki.....	68
Tablo 37. Küsme Durumlarının Eşlerin Cinsiyetine Göre Ortalamaları.....	70
Tablo 38. Eşlerin Evlilik Uyumunun Küsmeyi Kimin Başlattığı Görüşüne Göre Ortalamaları	71
Tablo 39. Eşlerin Evlilik Uyumunun Küsmeyi Kimin Bitirdiğı Görüşüne Göre Ortalamaları	72
Tablo 40. Eşlerin Evlilik Uyumunun Aniden Küsme Durumuna Göre Ortalamaları	73
Tablo 41. Eşlerin Evlilik Uyumunun Barışma Teklifine Evet Demekte Zorlanma Durumuna Göre Ortalamaları	74
Tablo 42. Eşlerin Evlilik Uyumunun Barışmayı Teklif Etmekte Zorlanma Durumuna Göre Ortalamaları	75
Tablo 43. Eşlerin Evlilik Uyumunun Eş Haricinde Aile yelerine Küsme Durumuna Göre Ortalamaları	76
Tablo 44. Eşlerin Evlilik Uyumunun Eşle Ksldğnde Cinsel İlişkiye Girme Durumuna Göre Ortalamaları	77

GRAFİK LİSTESİ

Grafik 1. Evli Bireylerin Yaş Değişkenine Göre Dağılımı	23
Grafik 2. Evli Bireylerin Cinsiyete Göre Dağılımı	24
Grafik 3. Evli Bireylerin Evlilik Sürelerine Göre Dağılımı.....	24
Grafik 4. Evli Bireylerin Öğrenim Durumlarına Göre Dağılımı	25
Grafik 5. Evli Bireylerin Çalışma Durumlarına Göre Dağılımı	25
Grafik 6. Evli Bireylerin Aylık Gelirlerine Göre Dağılımı	26
Grafik 7. Evli Bireylerin Eş Çocuklar Dışında Birleriyle Yaşama Durumuna Göre Dağılımı	26
Grafik 8. Evli Bireylerin Eş Haricinde Aile Üyelerine Küsme Durumuna Göre Dağılımı	27
Grafik 9. Evli Bireylerin Arkadaşlarla Küsme Durumuna Göre Dağılımı	27
Grafik 10. Evli Bireylerin Eşle Küsme Nedenine Göre Dağılımı	28
Grafik 11. Evli Bireylerin Eşle Küsme Süresine Göre Dağılımı	28
Grafik 12. Evli Bireylerin Küsünce Ne Yapıldığına Göre Dağılımı	29
Grafik 13. Evli Bireylerin Aniden Küsme Durumuna Göre Dağılımı.....	29
Grafik 14. Evli Bireylerin Eşin Aniden Küsme Durumuna Göre Dağılımı.....	30
Grafik 15. Evli Bireylerin Küsme Kimin Başlattığına Göre Dağılımı	30
Grafik 16. Evli Bireylerin Küsme Kimin Bitirdiğine Göre Dağılımı	31
Grafik 17. Evli Bireylerin Barışmayı Teklif Etmekte Zorlanma Durumuna Göre Dağılımı	31
Grafik 18. Evli Bireylerin Eşin Barışmayı Teklif Etmekte Zorlanmasına Göre Dağılımı	32
Grafik 19. Evli Bireylerin Barışma Teklifine Evet Demekte Zorlanmasına Göre Dağılımı	32
Grafik 20. Evli Bireylerin Eşin Barışma Teklifine Evet Demekte Zorlanmasına Göre Dağılımı	33
Grafik 21. Evli Bireylerin Eşle Kösüldüğünde Cinsel İlişkiye Girme Durumuna Göre Dağılımı	33
Grafik 22. Evli Bireylerin Kösmenin Cinsel İlişki ile Son Bulma Durumuna Göre Dağılımı	34
Grafik 23. Eşlerin Yaşlarına Göre Dağılımı	47
Grafik 24. Eşlerin Evlilik Sürelerine Göre Dağılımı	48
Grafik 25. Eşlerin Öğrenim Durumlarına Göre Dağılımı.....	49
Grafik 26. Eşlerin Çalışma Durumlarına Göre Dağılımı	49
Grafik 27. Eşlerin Aylık Gelirlerine Göre Dağılımı	50

Grafik 28. Eşlerin Eş Çocuklar Dışında..... Birileriyle Yaşama Durumuna Göre Dağılımı	51
--	----

1. GİRİŞ

1.1. Problem Durumu

Bireylerin, bir problem ile karşılaştıklarında çatışma yaşadıkları kişilerle ilişkilerini devam ettirmek isteyip istememeleri, iletişimlerinin tarzını ve şeklini belirler. Küsme davranışı, çatışmaların seyrini ve sonucunu olumlu veya olumsuz olarak etkileyebilmektedir. Küsme, bir iletişim biçimi, bir çatışma tarzı, bir problem çözme davranışı veya tüm bunlardan farklı bir davranış örüntüsü olarak da karşımıza çıkabilir. Çatışmalar kaçınılmaz olmasına rağmen, bireylerce kötü olarak düşünülmekte ve iyi bir ilişkide çatışma olmadığı kanısı da yaygın olarak kabul görmektedir. Oysaki çatışmalarda hem şiddet hem de olumlu duygular görülebilir. İyi yönetilen çatışmalar hem kişiler hem de ilişkileri için değerli sonuçlar verebilmektedir (Johnson ve Johnson, 2003). Buna paralel olarak da küsme davranışı, ilişkilerde uyumu etkileyebilecek etki gücüne sahip bir iletişim biçimi olarak karşımıza çıkmaktadır.

Literatürde, olumlu başa çıkma tarzlarının, ilişki doyumunu arttırdığı (Bowman, 1990), kaçınmacı başa çıkma tarzı gibi olumsuz başa çıkma tarzlarının ise, ilişki doyumunu azalttığı (Guinta ve Compas, 1983) ortaya koyan araştırma bulguları vardır.

Evlilik uyumu, tanım olarak, bir evliliğin zorunlu ve gönüllü niteliklerin dengeye ulaşması anlamına gelmektedir (Tutarel-Kışlak,1999). Eşler arasında yaşanan tüm iletişim biçimleri, tarzları, amaçları, olumlu veya olumsuz sonuçlarıyla evlilik uyumuna direkt olarak etki eder.

İlişkileri küsmenin kendisi değil, çiftlerin bu durumu yapıcı bir şekilde çözmemesi yıpratmaktadır. Küsme, yapıcı veya yıkıcı etkileriyle evli çiftlerin evlilik uyumlarında belirleyici rol oynar. “Çiftlerin evliliklerinde uyumlu olmaları, kadın ve erkeğin mutlu bir yaşam sürmeleri ve sağlıklı bireyler yetiştirmede önem arz etmektedir. Evlilik kurumunda yaşanan çatışmalar karşısında eşlerin takındığı tutum, çatışmanın olumsuz etkilerinin boyutunu belirleyen önemli faktörlerden birisidir”(Fincham, 2003, s. 25).

Çözümü zor veya imkansız çatışmalarda çiftler, sağlıklı bir iletişim kurmakta ve sürdürmekte zorlanırlar. Genel bir ifadeyle küsme olarak tanımladığımız davranış

biçimiyle, çiftler çatışmayı sözlü olarak ve doğrudan çözmekten vazgeçerler. Bu bir çatışmadan kaçınma biçimi, pasif bir iletişim şekli olduğu kadar, aynı zamanda bir öfke ifade tarzı da olabilmektedir. Konuşmaktan kaçınma, fiziksel mesafe koyma, göz kontağından kaçınma, suskunlaşma gibi birçok göstergeyle anlaşılabilceğı gibi, bazı küsme biçimleri ilk bakışta veya hemen anlaşılmayabilir.

Evliliklerde kaçınılmaz olarak yaşanan öfke, baş edilmesi ve yönetilmesi gereken bir duygu olarak karşımıza çıkmaktadır. Westermayer'e (2001) göre, öfke duygusunun insan doğasında bir işlevi vardır. Bu nedenle öfke duygusu işlevsel olmayan bir şey değildir. Öfke duygusunun işlevini yerine getirmesine engel olan şey, onun içe atılması ya da bireyin kendine doğru yöneltmesidir. Öfkeleri içe yönelik bireylerin öfke tepkileri genellikle edilgen tepkilerden oluşmaktadır. Bu edilgen öfke tepkileri genellikle, somurtma, surat asma, küsme biçiminde ortaya çıkar (Ömen, 2016).

Küsme, öfkenin çözüme yönelik paylaşımları en aza indirerek ifade edilmesidir. Küsme çoğu kez sağlıksız bir iletişim şekli olarak kabul edilebilir. İletişim ortamını fakirleştirici özelliğı vardır. İhtiyaçlarımızı fark etmemizin yanında, bu ihtiyaçlarımızı diğer insanlara uygun bir dille ifade etmemiz de önemlidir (Dökmen, 2002). Küsme davranışının nedeni, tarzı ve şekli elbette ki sonucunu direkt olarak etkilemektedir. Özellikle evliliklerde yaşanan küsmelerin, eşlerin iletişim ve paylaşımlarını, bir başka deyişle evlilik uyumlarını etkilediğı söylenebilir. Bununla birlikte literatürde, küsme konusunda yeterli bir araştırma bulunmamaktadır.

Küsme ile birlikte, iğneleyici laflarla tırmandırma, dışlama, çatışmanın etkilerini soğutma periyodu, kin besleme, susma, kabuğuna çekilme, sessizlik tutumu, duvar örme, geri çekilme, uzaklaşma, gibi birçok kasıtlı ve sınırlandırıcı davranış örüntüsü küsme davranışının alt başlıklarını oluşturmaktadır.

Küsmenin birçok şekli ve kaynağı söz konusu olabilir. Bu çalışmada Küsme davranışı, tarzları, etkileri ve Küsmenin evli çiftler arasındaki uyumuyla ilişkisi araştırılacaktır.

1.2. Araştırmanın Amacı

Araştırma, “ Küsme davranışının evlilik uyumuyla bir ilişkisi var mıdır ?” sorusuna cevap aramaktadır. Bununla birlikte, uluslararası literatürden de yararlanarak, evli çiftler arasında yaşanan küsme davranışının kendisi, biçimleri ve tarzları konusunda genel kavram ve yaklaşımları ortaya koyma hedeflenmektedir. Çalışmada, küsmenin nedenlerinden ziyade, küsmenin sonucuna etki eden tutum ve biçimleri ortaya konacaktır. Türkiye’de Küsme olarak genel bir ifadeyle kabul gören davranışını daha iyi analiz edebilmek için, uluslararası kaynaklardan faydalanılmıştır. Küsme davranış örüntüsünü alt başlıklarına ayırarak, farklı biçim ve amaçlarına göre gruplandırılacaktır. Çalışmada, Küsme davranışı ile evlilik uyumu arasındaki ilişkisi incelenerek, küsme biçimleri ve bunların sonuçları üzerinde durulacaktır.

1.3. Araştırmanın Önemi

Türkiye’de, eşler arasındaki küsme davranışı konusunda, akademik çalışma eksikliği söz konusudur. Bununla birlikte, bu davranış örüntüsünün evlilik uyumunun nasıl ilişkide olduğu konusunda yapılan herhangi bir araştırma da bulunmamaktadır. Bu çalışmayla, küsme davranışının çiftler arasında nasıl ve neden kullanıldığı, farklı tip ve tutumları, sıklığı, süresi ve küsme davranışı sırasında ve sonrasında ortaya çıkan etkileri ortaya konmaya çalışılacaktır.

1.4. Problem Cümlesi

Evli bireylerde, küsme davranışının evlilik uyumuyla bir ilişkisi var mıdır?

1.5. Sınırlılıklar

Araştırmanın bulguları, 307 evli birey üzerinde yapılan araştırma sonuçlarına göre yapılacaktır. İngilizce ve Türkçe kaynaklarda, küsme davranışını ölçen bir ölçek olmaması çalışmada kullanılan küsme sorular için bir sınırlılık oluşturabilir. Çalışmada, küsme davranışını ortaya koyan faktörler üzerinden bir değerlendirme yapılacaktır.

Soruların cevaplanması sırasında insanların özellikle de erkeklerin çekingen davranmaları, sınırlılıklar içerisinde sayılabilir. Anketi cevaplayan 85 kişi, 14. soruda yer alan “Eşinizle küser misiniz?” sorusuna “Hayır” cevabı verdikleri halde, küsme davranışları sıklığı, süresi ve diğer tüm ilgili sorulara cevap vermişlerdir. Bu durumda, söz konusu anketler değerlendirmeye alınmıştır. Bununla birlikte, anketi cevaplandıran çiftlerin görüşlerini içtenlikle yansıtacağı varsayılmaktadır.

2. KURAMSAL ÇERÇEVE İLE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

2.1. Tanımlar

2.1.1. Küsme

Bandura (1977); temel refleksler dışında insanların doğuştan getirdikleri davranış repertuarlarının bulunmadığını, davranışların öğrenme yoluyla kazanıldığını belirtmiştir. Bu açıdan bakıldığında; öfke ve öfke ifade etme biçimleri taklit, özdeşleşme, rol alma ve model alma sonucu öğrenilen tepkilerdir (Schuerger 1979, akt: Yıldırım, 2006).

Buna göre, öfke ifade biçimlerinin, öğrenilmiş davranışlar olarak, kişiler tarafından benimsendiği varsayılabilir; hissedilen öfkenin hangi yönde ve nasıl yansıtıldığı kişilere ve iletişim becerilerine göre değişkenlik gösterdiği kabul edilebilir.

Ömen'in (2006), bireylerin içe yönelik edilgen öfke tepkilerinden biri olarak tanımladığı küsme, sözlük anlamıyla görevini yerine getirememek; herhangi bir sebeple istenilen niteliğini yitirmek anlamlarına gelmektedir (Küsmek, TDK).

Etkin iletişim ve paylaşımını sekteye uğratan küsme davranışı, çiftlerin ilişkilerinde olumlu ve/ya olumsuz etki potansiyeline sahiptir. Yapıcı veya yıkıcı tutumlar, bu davranış örüntüsünün sonucunu direk olarak etkiler.

Literatürde küsme, pasif agresif bir çatışma, çatışmadan kaçınma (avoid to conflict), duvar örme (stonewalling), susarak veya iletişimi yavaşlatarak karşıdakini cezalandırma (silent treatment), kızgınlık veya dargınlık (Resentment), Dışlama veya uzaklaşma (ostracism), kabuğuna çekilme/geri çekilme (withdraw), çatışmanın etkilerinin düzelmesi için soğuma periyodu (cooling off) gibi birçok farklı ifade tarzı ve tutumu olarak karşımıza çıkabilmektedir.

Özellikle uluslar arası kaynaklarda farklı etkileri, biçimleri, süresi, hedefi ve nedenleriyle ele alınan küsme, alt ,başlıkları ile birden çok biçimde ortaya konmaktadır.

Türkçede ise genel olarak küsme olarak adlandırdığımız davranış örüntüsünde ise amaç ve davranışın genel nitelikleri bir bütün olarak kabul görmektedir.

2.1.2. Pasif Çatışma Biçimi olarak Küsme

Küsme davranışı olarak da tanımlanan pasif agresif çatışma biçimi, bir tür çatışma çözme davranışı olarak da karşımıza çıkabilir. Gottman (1994), vücut dilinin bir tür sözsüz iletişim dili olduğunu, anlatılanın hemen ve kolaylıkla olmasa da yüz jestleri, göz ve dudak hareketleriyle konuşmadan anlaşılacağını ifade etmiştir. Bunula birlikte, küsme davranışı, şiddetli olacak bir çatışmadan kaçınma veya çatışmanın sonuçlarını göze alamama durumundan kaynaklanabilir. Pasif duruma geçerek yapılan bu çatışma biçimi, çatışmanın süresini ve etkisini olumlu veya olumsuz yönde değiştirebilir.

Pasif çatışma yaşayan eşler, herhangi bir çatışma durumunda çeşitli bahaneler yaratarak küsme yoluna gitmekte, ya da iletişim kurmamayı tercih etmektedirler. Eşler çatışmanın çözümü için ilk adımı sürekli olarak birbirinden bekleyerek ve eşin ilk adımı atana kadar inatlaşarak iletişimi kesme yoluna gitmektedirler (Dökmen, 1995).

Pasif çatışmada fiziksel ve duygusal mesafe, söz konusu çatışmanın çözümü için gerekli ortamın oluşmasını engeller. Bu açıdan küsme durumu, uyum sürecini negatif olarak etkileyebilir.

Pasif çatışma yaşayan eşler birbirlerine karşı soğuk ve mesafeli davranırlar (Hojjat, 2000). Bununla ilişkili olarak, Klawer, Heesink ve Viliert de (1997) eşler arası pasif çatışmada sergilenen tepkileri, eşlerin birbirlerinden duygusal ve fiziksel olarak uzaklaşması ve içe kapanması olarak tanımlamakta ve evlilik ilişkisine zarar veren yıkıcı iletişim örüntüleri arasında değerlendirmektedirler. Dökmen (1995) pasif çatışmayı küsler diyalogu olarak tanımlamakta ve küsme davranışının iletişim ortamını fakirleştirdiğini, bununla birlikte pasif çatışmanın bazen pasif saldırgan tepkilerin ortaya çıkmasına, öfkenin içe atılmasına ve ifade edilmemesine de neden olabildiğini belirtmektedir.

Harary ve Batell (1981) kişiler arası iletişimde yaşanan çatışmaları; Yönelim Çatışmaları (Aktif Çatışma, Pasif Çatışma, Varoluş Çatışması), Kapsam Çatışmaları

(Tümden Reddetme Çatışması, Ön Yargılı Çatışma, Yoğunluk Çatışması) Ve Karma Çatışmalar (Aktif Ön Yargılı Çatışma, Pasif Tümden Reddetme Çatışması) şeklinde sınırlandırmaktadır.

Bu çatışma türlerinden evlilik ilişkisinde yıkıcı bir etkileşim biçimi olarak yaşanan pasif çatışmada; eşler herhangi bir konuda anlaşmazlık ya da çatışma yaşadıklarında sessiz ve pasif kalmakta, küserek sözel iletişime girmemekte ve çatışmayı çözmek yerine kaçınma tepkisi sergilemektedirler (Harary ve Batell, 1981).

2.1.3. Çatışmadan Kaçınma Davranışı Olarak Küsme (Avoid to Conflict)

Kaçınma, hem girişken olmayan, hem de işbirlikçi olmayan bir küsme tarzıdır. Geri çekilme ve bir çatışma durumunda pozisyon alamamaya ilgilidir (Thomas, 1976). Çatışma durumlarında küsme ya da iletişimden kaçınma gibi tepkiler, eşler arasındaki ilişkiye zarar vererek evlilik çatışmasını tetikleyebilmekte ve evlilik uyumunu bozabilmektedir (Karahana, 2007). Aktif çatışmadan kaçınılarak benimsenen küsme davranışı, çiftler arasında öfkeyi artırarak çatışmanın çarpan etkilerini artırabilir. Baskılanan ve iletişim yolu açık olmayan çatışma, çiftlerin birbirlerine duydukları olumlu yaklaşımları ve hisleri köreltebilir.

Başka bir deyişle, çatışmanın çözülmeden askıya alınması ve eşlerin küsme ya da konuşmama yoluna gitmesi, zamana bağlı olarak eşler arasında açık ya da örtülü biçimde kin ve nefret gibi olumsuz duyguların ortaya çıkmasına neden olabilmektedir(Karahana,2007).

Bununla birlikte, bir kaçınma biçimi olarak küsmede, çiftler çatışmadan kaçarak başka bir konu üzerinde konuşmaya başlama yolunu seçebilirler. Sonraya bırakmada, tartışan taraflar herhangi çözüme varmaksızın çatışmayı bırakırlar. Onlar, açıkça söylenmeden aynı fikirde olmadıklarını kabul ederler ve diğer aktivitelere geçerler (Vuchinich, 1987). Baskılanan çatışma, söz konusu sorunu çözümsüzlüğe bırakarak, ileride karşılıklarına çıkacak muhtemel etkilerini artıracaktır. Bağımsız olarak, agresif, zıtlı, tepkisiz ve ilgisiz davranışlar, evliliğin kalitesini azaltan ve evlilik doyumunun azalmasında yordayıcı olan faktörlerdir (Troupe, 2008).

Çatışmadan kaçınan çiftler, küsmedikleri sürece, nadiren tartışır ve sınırlamanın bir kazanç sağlamadığına inanırlar. Bu çiftler anlaşamadıkları konusunda anlaşılır ve farklılıkları nadiren görürler. Gottman'a göre bu çiftler ortak noktalarının farklılıklarında daha fazla olduğuna inanırlar ve bu yaklaşım onları farklılıklarını kolayca kabul etmelerini sağlar.

Bu çiftlerin uzak durma tavırları sebebiyle çiftler çatışmadan kaçınır ve bazıları küsmeden zaman içinde sorunun çözülmesi yoluna gider. Bu kaçınma, çiftler arasında bazen olumlu sonuçlarla sorunun unutulmasını sağlarken, çoğu kez sorun şekil ve şiddetini değiştirerek tekrar karşısına çıkmaktadır.

2.1.4. Duvar Örne (Stonewalling)

Gottman'a (1992) göre iletişimi engelleme (stonewalling) eşlerden birinin, diğerinin konuşma çabasına karşı iletişimi kesmesi ve kendini kapatması olarak tanımlanır. Bu davranış, hem çatışma sırasında anlaşmayı engelleyen, hem de çatışma sonucunda çözüme yönelik davranışlara ket vuran olumsuz bir tutum olarak karşımıza çıkmaktadır. Sorunla yüzleşmek yerine, engelleme yapan kişi tamamen tepkisiz kalmak, obsesif davranışlar göstermek yada başka işler ile uğraşmak gibi kaçamak davranışlar gösterir. Duvar örme davranışı, dinlememe ve konuşmaya katılmama, konuşan kişiden bakışlarını kaçırarak başka bir şeye odaklanma veya hızla gözünü başka yöne çevirme olarak da tanımlanabilir. Onaylamanın tam tersidir ve konuşmacıyla sağlanan göz kontağıyla gösterilir (Yoshimoto, 2005).

İletişimi engelleyen biri ile konuşmaya çalışmak, kişiyi yorar ve bu süreç uzadıkça yıpratıcı bir hal alır. Taraflardan biri sorunu tanımlamaya çalışırken ve çatışmanın çözümünün nasıl sağlanacağı hakkında konuşmaya ya da çözüme ulaşmaya çabalarken, diğerinin konuşmayı yok sayması, tamamen bambaşka bir konuya odaklanması, kişiyi duygusal olarak yıpratır ve sorunun tamamen şiddetini artırmasına sebep olur.

Eşlerden birinin iletişimi reddetmesi, John Gottmann tarafından mahşerin dördüncü atlısı olarak tanımlanır ve ona göre bu davranış, ayrılığa götüren son aşamadır. Gottman'ın *Mahşerin Dört Atlısı* (eleştiri, savunma, hakaret ve duvar örme/sessizlik) olarak adlandırdığı, çiftleri birbirinden ayıran dört davranıştan biri olan duvar örme,

yalnızlık ve eşlerin birbirlerinde izole olma durumunu artırır ve bu uzaklaşma boşanma ile sonuçlanır.

Gottman'a göre, duvar ören kişi aslında sakin kalmaya ve işlerin daha kötüye gitmemesine uğraşmaktadır. Fakat böyle bir durumla karşılaşıldığında, aksine kızgınlık tırmanmaktadır. Bu nedenle duvar örme yıkıcı bir davranış modelidir (John Gottman,1994).

Bir ilişkide kronikleşen bir negatiflik durumunda, eşlerden biri diğerine duvar örmeye başlar ve genelde de bu kocadır. Erkekler duvar örerek yanıt vermeye daha yatkındır, çünkü çatışma sırasında fizyolojik olarak daha fazla reaktif(tepkisel) olma eğilimindedirler, bu yüzden çatışma durumundan çekilmek için daha yoğun bir baskı hissedebilirler (Gottman ve Levinson, 1992).

Kadın, erkeğe göre çatışma durumunu anlamlandırmak için daha fazla senaryo kurgulayarak stresini azaltabilir. Örneğin ' İş yerinde kötü bir gün geçirmiş olabilir, yarın her şey düzelecek' şeklinde düşünerek çatışmayı soğutabilir. Erkeğin bu şekilde bir düşünceyle stresini azaltması ve soğuması daha az mümkün olmaktadır, duvar örme ve uzaklaşma eğilimi psikolojik olarak daha ağır basar (Lehman, 2005).

Göz teması, duvar örme ve onaylama anlamlarında kullanılan sözsüz bir göstergedir (Yoshimoto, 2005). Bu duvar örme, göz kontağından kaçınmaya, konuşurken konu dışındaki herhangi bir şeye odaklanmaya, konuşma talebini red etmeye ya da odadan ayrılma şeklinde olur. Bir sessizlik tutumu veya muamelesi olarak da bilinen duvar örme, bir tarafın ihtiyacı olduğunda ve çıkarları reddedildiğinde stratejik olarak etkili olabilir, fakat, karşı tarafın çatışmayı çözmek için hiçbir etkisi olmaz (Cox ve Brooks-Gun, 1998).

Açık ve kesin bir "hayır" cevabı çözüme yönelik olmasa da duvar örme(stonewalling) olarak değerlendirilmez. Duvar örme de cevap yoktur ve sorun hep açık bırakılmıştır. Çünkü, sorun konuşulmamış ve bir çözüm ortaya konmamıştır. Öte yandan bu davranış kalıbı, çatışmaların stres ve fizyolojik uyarılma seviyesini düşürdüğü evliliklerde, bir tür alışılmış desen haline gelmektedir.

2.1.5. Sessizlik Tutumu (Silent Treatment)

Sözsüz iletişimin sıklıkla kullanıldığı çatışmalarda, iletişim ya da sosyal becerilerin eksikliğinden bahsedilebilir. Çatışmayı konuşarak ve paylaşarak çözmek yerine, sessizlik tutumunu göstermek, bir tür küsme davranışıdır. Sessizlik tutumunun süresi küsmenin şiddetini diğer bir deyişle yıkıcılığı artıracaktır. Duygu ve düşüncelerin doğrudan ifade edilmesi, ilişkilerde birbirlerini algılama biçiminde derin bir etkiye sahip olduğu söylenebilirken, bunun tersine, sessiz kalma, suskunlaşma gibi sözsüz iletişim tutumları özellikle duygusal yıpranmayı beraberinde getirebilir.

Evlilikleri iyi durumda tutmak için kadınların sosyalleştikleri ve daha fazla iletişime geçtikleri, buna karşılık erkeklerin muhtemelen kadınlardan etkilenmeyi kabul etmemek için, daha az sosyalleştikleri ve iletişimikleri kabul edilmektedir. Bu farklılıkların etkisinin, erken yaştan yetişkinliğe kadar değiştiğine dair bir kanıt bulunmamakla birlikte, yaş ilerledikçe değişebilir olarak kabul edilir (Carstensen, Gottman ve Levenson,1995).

Erkekler duygusal ifadeyi bir zayıflık işareti olarak görürken, kadınlar kendi ve diğerlerinin duygularına duyarlı olmayı ve duygular hakkında konuşmayı daha rahat öğrenmişlerdir. Bu duygusal fark, evliliklerde yanlış anlamalara sebep olmaktadır. Bundan dolayı çiftlerin, çatışmalarda birbirlerini rahatlatacak ve çatışmayı soğutacak şeyler söylemeleri zordur (Lehman, 2005). Erkeğin stres seviyesi ve bu seviyenin daha uzun süre sürebilmesi çatışmayı psikolojik olarak daha kırıncı hale getirir ve haksızlığa uğramışlık hissi kızgınlığı ve intikam duygusunu tetikler (Lehman, 2005).

Fletcher, Thomas ve Durrant (1999) evliliklerini daha nitelikli olarak algılayan eşlerin negatif duygu ve düşüncelerini birbirlerine açıkça anlattıklarını gözlemlemişlerdir.

Öte yandan sessizlik tutumu, çatışmanın sonuçlarından kaçınma davranışı olarak da karşımıza çıkabilir. Kadınların evlilik uyumu ve sosyo-demografik özelliklerinin evlilik uyumunu etkileme düzeyinin araştırıldığı bir çalışmada (Yalçın, 2014) araştırmaya katılan kadınların 33,9%'unun, sorunlar karşısında “sessiz kalma” tutumunu sıklıkla sergilediği görülmüştür. Çiftlerin evlilik süresi ilerledikçe sorunlar karşısındaki tutumları arasında konuşarak tartışmanın azaldığı, şiddet ve kavganın

arttığı ve kadınların % 50'sinin sorunlar karşısındaki tutumunun genellikle “sessiz kalma” olduğu görülmüştür.

Genellikle sessiz kalma tutumu, sözlü veya fiziksel tacizle birlikte görülmektedir. Bağırma ya da dayak yeme sonrası, sessiz bir direniş veya kaçınma olarak karşımıza çıkmaktadır. Sessizlik tutumu, açıktan istismar biçimleriyle yüzleşmekten kaçınmanın bir yolu olarak savunma amaçlı olarak da kullanılmaktadır. Genç bir kadın, alkolik kocasından fiziksel şiddet gördüğü için sessizlik tutumunu benimsediğini söylemiştir (Kipling, 2002).

2.1.6. Derin Küskünlük (Resentment)

Öfke veya çözüm bulunamayan bastırılmış kızgınlık olarak da tanımlanabilecek derin küskünlüklerde eşler, çoğu kez yaşadığı duygunun karşılığı olabilecek bir çatışma konusu bulamamaktadır. Sıkılma, çabuk öfkelenme, kusur bulma, tahammülsüzlük gibi değişken formlara da girebilen derin küskünlük durumu, genellikle orantısız olarak az saygı gören kişilerde görülmektedir. Bu kişiler evliliklerine daha az bağlı kalırlar (Cutrona,1996). Uzun süre boyunca iyi ifade edilememiş bu öfke durumu derinde, çatışma ise daha yüzeyde kalmaktadır. Derin küskünlük durumunda duyulan öfke, çatışmaları eşlerin birbirilerini cezalandırmak için kullandığı bir araç haline gelebilir.

Çatışmaların çözümü başarılı bir ilişkinin ayrılmaz bir parçasıdır. Çiftler arasında ihmallerden bazen de hayal kırıklıklarından kaynaklanan öfke, çiftlerin daha şiddetli çatışmasına neden olurken, çatışmanın çözülmesine engel olur (Fincham ve Beach, 2004). Bununla birlikte, affedici yaklaşımlar da öfkenin gerilediği tespit edilmiştir (Freedman ve Enright, 1996). Geçmişte yaşanılmış öfke ve ihlallerin problemleri çözme yaklaşımlarına olduğu kadar çatışmaların süresini de etkilediği açıkça görülebilir.

Kızgınlık, derin küskünlük veya öfke olarak da kabul edilen küsme tarzı, uzun bir sürenin ürünü olarak duyguların gizlenmesi ve düşüncelerin bastırılması şeklinde tanımlanabilir. Saklı öfke, çiftlerin bilmeyerek yaptığı veya yanlış yaptığını düşünmediği bir şekilde ortaya çıkan bir durum olmasına rağmen ilişkinin hayatta kalmasını tehdit etmeye başlayabilir.

Kızgınlığın küsme olarak ifade edilmesi, aslında bir tür adaleti sağlama arayışıdır. Kişinin kendiyle barışık ve iyileşme kapasitesini geçersiz kılan "doğru" olma ihtiyacı, aslında başka bir yolu beceremediğinden veya tercih etmediğindendir. Uzun süreli kin veya öfkeden vazgeçmek ve yeniden şans vermek kişiye armağan değildir. Daha ziyade, kişinin kendisine bir armağandır (Freedman ve Enright, 1996).

2.1.7. Dışlama (Ostracism)

Küsme davranışı olarak, yok sayma ve dışlama(ostracism) uluslar arası kaynaklarda evlilikte yaşanan bir tür küsme davranış örüntüsü olarak da tanımlanmaktadır (Kipling, 2002). Bir cezalandırma yöntemi olarak kullanılan dışlama, kısa ve uzun süreli, tek ve çok kaynaklı (eş, aile, sosyal çevre vb.) birden fazla şekilde tanımlanmaktadır. Dışlamanın uzun ve kısa süreli şekilleri farklı nedenlerden kaynaklanır. Bununla birlikte her ikisi de oldukça olumsuzdur.

Uzun süreli sürekli dışlama, hedef alınan kişinin kendisinin herhangi bir şekilde dikkat çekmediğini, önemsenmediği ve yok sayıldığını görmeye başlaması nedeniyle oldukça zordur. Kısa vadeli sıklıkla tekrarlanan dışlamada ise hedef alınan kişinin kısa süreli normal davranışların arasında, maruz kaldığı dışlanma, daha yüksek belirsizlik ve çalkantı yaşatabilmektedir (Kipling, 2002).

Uzun vadeli dışlama hedeflerinin iki kategorisi vardır: uzun ve sürekli dışlanmaya maruz kalanlar ve parçalı (episodik) olarak maruz kalanlar. Örneğin, araştırmaya katılan bir kadın kocası tarafından tek seferinde 4 hafta kadar süren bir dışlamaya maruz kaldığını belirtmiştir (Kipling, 2002). Başka bir örnekte, çevresi tarafından dışlanan bir kadının bu yaşadığından nefret ettiğini söylemesi üzerine, kocasının da aynı metodu kullanarak kendisine benzer şekilde ceza uyguladığını belirtmiştir. Başka bir kadın genelde toplumsal davranışlardan kaçındığını, bunun nedeninin başkaları tarafından reddedilme ve dışlanma işaretlerine aşırı derecede hassas olduğunu ve bu hissi kabul ettiğini belirtmiştir (Kipling, 2002). Bu örneklerle bakılarak, dışlanma yaşayan kişinin aidiyet, benlik saygısı ya da anlamlı bir varoluş hissi kazanma şansı azdır denebilir.

Mesafe koyma ve İzolasyon adı verilen bu davranış örüntüsü, bunalma (flooding) ile başlar. Bunalma çiftlere yöneltilen, eşlerin olumsuz duygularının beklenmedik,

nedensiz, yoğun, bunaltıcı olup olmadığının sorulması ile ölçeklendirilir. Bunalmada, olumsuz tavıra maruz kalan taraf, hiçbir şey yapmaz. Bu akış ile ilgili diğer değişkenler; evlilik sorunlarının yıpratıcı olarak algılama, sorunlara tek başına çözüm aramayı seçme, evdeki hayatı paralel olarak sürdürme (eşler beraber yemek yemezler ve farklı arkadaş grupları vardır) ve evlilikte yalnızlık hissetme olarak sayılabilir.. Bunalma sürecinde erkek ve kadın farklı davranışlar sergilerler. Örneğin eleştiri, erkeğin bunalması için yeterli olurken, aşağılanan kadın, bunalma hissetmesine sebep olur (Gottman,1993).

Birçok kişi günlük hayatında bazı dışlama davranışı gösterebilir. Hatta bazı insanlar için dışlama, kişilerarası sorunlarla baş etmenin tek ve biricik yöntemi olarak kabul görebilir.

2.1.8. Talep etme- Kaçınma/Geri Çekilme Tipi Küsme (Demand-Withdrawing)

Talep etme ve geri çekilme, eşlerden birinin çatışmayı iletirmeye yönelik davranırken, diğerinin tartışmadan kaçınma davranışı sergileme modelidir.

Bir evlilik iletişim deseni olan talep etme- geri çekilme davranışı, ilk kez Christensen ve Heavey tarafından 1990’da tanımlanmıştır. “Çatışmadan geri çekilme, ilgisizlik ve etkilenmeme gibi, tartışma konusundan kaçınma, tartışmaya katılmayı önleme veya tartışmanın önemini en aza indigeme olarak tanımlanabilir” (Christensen, 1988, s. 40). Çatışmadan kaçınan taraf için çatışma konusu, geçerli önemli veya anlamlı değildir. Tartışan tarafın da beklentileri ve amacı önemsizdir (Weger, 2005). Çekilme, çatışmadan kaçınmak ve sessiz kalmak olarak görülmektedir.

Kaçınma veya geri çekme, yapıcı çatışma yönetimine giden yoldaki engel tutumlardan biridir. Eşler birbirleriyle etkileşimi kapadıklarında, psikolojik ya da fiziksel olarak kaçınma- geri çekilme başlamaktadır.

Çatışma çözüme ulaşmadan çatışmadan çekilme, ilişkilerde genel olarak sorunlu görülen bir davranıştır. Geri çekilme genellikle, sorunların çözülmemesiyle sonuçlanır ve bu da kızgınlığı artırarak ilişki üzerinde olumsuz bir etki yaratır. Holtzworth-

Munroe, Smutzler, ve Stuart (1998), geri çekilmenin devam eden iktidar mücadelelerine yol açabileceğini ve zorlayıcı çabaların bir deseninin kademeli olarak gelişim gösterebileceğini ve olumsuz kutuplaşmış etkileşimin katı bir modelini oluşturabileceğini belirtmiştir (Gottman, 2002).

Birçok araştırmaya göre, eşler, erkeğin sözlü veya sözsüz olarak geri çekme eğilimi kadınlara göre daha yaygın olarak görülmektedir. Bu geri çekilme davranışında, bakışlar karşındakinden kaçırılır, açık anlamlı mimik ve jestler yapılır, kafa aşağıya indirilir ya da geriye doğru çevrilir (Opel, 2008). Bununla birlikte, genellikle kadın ilk tepkiyi gösteren taraftır. Erkek bu durumu hemen dikkate almaz. Fakat gerginliği azaltmak için geri çekilir.

Talep eden ve geri çekilen çatışma örneği, mutsuz evliliklerdeki genellikle daha sık görülür ve bu evlilikler genellikle boşanmayla sonuçlanır. Bu evliliklerin sona ermesinin nedenlerinden biri de bu yıkıcı çatışma modelinin kolayca değiştirilememesidir.

Araştırmalara göre, talep etme- geri çekilme modeliyle ilgili olarak, evliliklerde çekilme konusunda cinsiyete dayalı bir düzen dikkat çekmektedir. Bu konu üzerinde tartışmalar olsa da, kadınların bu davranış modelinde talep eden, erkeklerin ise geri çekilen rolünü oynaması söz konusudur (Christensen ve Heavey,1990). Kadının talep eden, erkeğin kaçınmacı davranış modeli, erkeğin talep eden, kadının kaçınmacı davranış modelinden daha yaygın görülmektedir (Donato, Parise, Pagani, Bertoni ve Iafrate, 2014).

Gottman ve meslektaşları genellikle boşanma ve doyumsuzluğun öngörüsü olarak kocanın kaçınmacı ve geri çekilmeci davranış tutumuna odaklanmış durumdadır. Bununla birlikte, araştırmalar güçlü bir şekilde gösteriyor ki, erkeğin taleplerine karşı kadının geri çekilme veya kadının talebine karşı erkeğin geri çekilmesi, evlilikten kaynaklı memnuniyetsizliği gösteren bir işarettir (Caughlin, 2002).

Mutsuz evliliklerde kişiler eşlerinin olumsuz tavırlarının kabul edilmez olduğunu düşünür (Fincham, Bradbury ve Scott, 1990). Olumlu davranışlar geçici ve duruma bağlı olarak görülürken, olumsuz davranışların ise kalıcı ve genel olduğuna inanılır.

Bunalma, özellikle kişinin bocalamasına sebep olan duygusal kaçma isteğine sebep olmaktadır.

2.1.9. Zamanla İyileşmesini Bekleme- Soğuma Periyodu(Cooling off)

Çatışma sonunda ortaya çıkan olumsuz duyguları bastırmak için planlı bir susma ve uzaklaşma periyodu uygulanır. Planlı soğutma periyodunun arkasındaki fikir, insanlarda çatışma sonunda oluşan duygusal yıpranmalarını ve negatif duygusal şokları hafifletecek bir zamanı vererek özellikle boşanmaların önüne geçilebileceğidir (Lee, 2013). Örneğin; 2004 yılından bu yana, Kore yerel boşanma mahkemeleri, gönüllü olarak çeşitli biçimlerde bir soğutma politikası benimsemektedir. Dürtüsel boşanmanın önüne geçmek için benimsenen bu davranış kalıbında daha uzun soğutma süresi daha etkili ve daha güçlü bir etkiye sahiptir. Bu etkinin kalıcı mı geçici mi olduğu net olarak henüz ölçümlenmemiştir (Lee, 2013).

Eşlerin çatışmayı nasıl bastıracaklarını bilmeleri, ilişkinin mutluluğu için önemli bir yaklaşımdır. Yumuşak bir tonda konuşmak, eşlerin birbirlerinin görüşlerine değinmek ve en önemlisi tarafların yatışması için ara vermeleri çatışmayı yatıştıracaktır. Planlanmış bir erteleme çatışmayı soğutma özelliğine sahiptir. Bu periyodun sonunda daha sağlıklı kararlar ve yaklaşımlar söz konusu olabilmektedir. Çatışmayı tırmandırmamak için; başka konularla meşgul olmak ve soğutma periyodu veya "zaman aşımı" stratejilerini kullanmak gereklidir (Wiley, 2006).

2.1.10. Çatışma Çözme Yaklaşımı

Olumlu duygusal bir ilişkide eşlerin birbirleriyle konuşması, birbirlerini dinlemesi, arkadaş olabilmesi ve bir birlerini bir kişi olarak onaylayarak ilişkiyi paylaşabilmesi gereklidir (Barnett ve Rivers, 1996).

Evliliklerde çatışmalar, sıklık, şiddet, nedensellik ve çatışma çözme biçimi açısından farklılık gösterir. Bununla birlikte, olumlu ve olumsuz çatışma çözme biçimlerinin, çatışmanın sonucuna dair beklentilerle doğrudan ilgili olduğu kabul edilmektedir. Bir başka deyişle çatışmanın muhtemel sonuçları, çatışma çözüm yaklaşımını belirler.

Çatışma çözümüne yönelik birçok olumlu veya olumsuz yaklaşımdan söz edilebilir. Genel olarak, rekabetçi, işbirlikçi, empatik, akıl yürütme, kaçınma, pasif ve dolaylı, hükmeden, uzlaşmacı, zorlama, yumuşatma, yüzleşme gibi birçok çatışma çözme yöntemi bu yaklaşımlara örnek olarak sıralanabilir.

Çatışma tırmandığında, gerilim hızla yükselir ve kısa zamanda her şey kontrolden çıkar. Bu durumdayken, çiftler birbirlerine olumsuz ve sert tepkiler verirler, sonunda da çift kendilerini savunmaya geçer. Tırmandırma davranışının engellenmesi, ilişkilerin mutluluğu ve istikrarı açısından kritik önem taşır (Gottman, 1998).

Gottman'a(1994) göre sağlıklı bir evliliklerde üç tip çatışma çözme yaklaşımı vardır: **İstikrarsız çiftlerin benimsediği yaklaşım;** Çiftler birbirlerine olumlu ve olumsuz hislerini çok açık bir şekilde ifade ederler. Araştırmaya göre bu yaklaşımdaki çiftlerin sık yaşanan kavgaları; dokunma, gülümseme, iltifat etme ve gülümseme gibi olumlu etkileşimlerle aştıklarını ortaya konmuştur. Bu tip çiftler için tartışmalar, sevgi dolu ilişkilerinin küçük bir kısmını oluşturur.

Onaylayıcı çift yaklaşımı; Çiftler genelde ortak noktada buluşma yöntemi ile çatışmaları çözerler ve karşılıklı saygı, yaptıkları tartışmanın boyutlarını sınırlar. Önemli bir konuda tartışmalar dahi empati ve birbirlerinin bakış açılarını anlama yoluna gitmeleri sayesinde, sakinleştirir ve oto-kontrolleri söz konusudur.

Bu tip çiftler, anlaşmazlık ortaya çıktığında birbirlerini ikna etmeye çalışırlar ve tartışma sırasında, anlaşmazlık olsa bile, hislerini ve düşüncelerinin kendileri için ne kadar değerli olduğunu eşlerinin bilmelerini sağlarlar.

Çatışmadan kaçınan yaklaşım; Gottman'a göre bu çiftler ortak noktalarının farklılıklarında daha fazla olduğuna inanırlar ve bu yaklaşım onları farklılıklarını kolayca kabul etmelerini sağlar. Bu çiftlerin kaçınmacı ve uzak durma tavırları sebebiyle, çatışmalarda zaman içinde sorunun çözülmesi yolunu tercih ederler.

Bu üç yaklaşım dengeli ve kalıcı evliliklere mümkün kılarken, bir başka yaklaşım olan düşmanca tavır ise boşanmalara sebep olur. Düşmanca tavır benimseyen çiftler, sık ve ateşli tartışmalar yapar ve bu tartışmalar sert ve zarar verici olur. Hakaret etme, alaya

alma ve aşağılama kavgada üstün tarafı belirler. Bu çiftleri tartışmaları çok fazla eleştiri yapılan, savunmacı ve uzaklaşma unsurlarını içerir ve taraflar birbirleri asla dinlemezler.

Stanley, Markman ve Whitton (2002) araştırmalarında, olumsuz çatışma çözüm stili ve evlilik uyumu arasında ters yönde bir ilişki bulunmuştur.

Evli bireylerin çatışma çözüm stilleri değerlendirmesinde kullanılan çatışma çözüm stilleri ölçeği, olumlu, olumsuz, geri çekilme ve boyun eğme olmak üzere dört çatışma çözüm stilini içermektedir. Olumlu çatışma çözüm stili, tartışma ve çiftler için makul çözümler bulma gibi yapıcı yolları kullanarak çatışmayla başa çıkmayı içerir. Olumsuz çatışma çözüm stili ise, çatışmayla başa çıkarken sözel ve fiziksel saldırganlığı içeren yıkıcı yaklaşımlarla ilişkilidir.

Geri çekilme (Withdraw), kaçınma, çatışma konusunu tartışmayı erteleme veya reddetme ya da sessiz kalmayı içermektedir (Özen, 2006). Bu noktada, olumsuz bir çatışma çözüm stili olarak küsmeye davranışı karşımıza çıkmaktadır.

2.1.11. İslam Dininin Küsmeye Davranışı İle İlgili Yaklaşımları

Küsmeye davranışının olumsuz ön kabulü, toplumda genellikle dini kaynaklı olarak görülmektedir. Din, evliliklerde çatışmaları çözmek için çok iyi bir kaynak olacakken, çok az sayıda araştırma, dindarlığın evlilik ve aile ilişkilerini nasıl ve neden etkilediği tartışmıştır (Dollahite ve Marks, 2005).

Marsh ve Dallos'un yaptıkları nitel araştırmada(2001), dindar çiftlerin evlilik çatışmalarını nasıl ele aldıkları ve yönettikleri konusunu kısmen incelemişlerdir. Çalışmanın sonucunda, Katolik çiftlerde, dua gibi dinsel uygulamaların evlilik çatışmalarını yönetmede yardımcı olduğu bulunmuştur.

İslami kaynaklara bakıldığında Kur'an, her türlü çatışmayı çözmek için uzlaşma ve barış istemektedir. Nisa Suresinde geçen 'Baş kaldırmalarından korktuğunuz kadınlara önce öğüt verin. Vaz geçmezlerse kendilerini yataklarında yalnız bırakın' ayetinde, çatışmanın çözümü olarak bir tür küsmeye davranışı ile uzaklaşma önerilmektedir.

Öte yandan, küskünlük hâlinin bir vaka olduğunu kabul eden İslâm, küslüğün fazla büyütülmemesini ve üç günü geçmemesini tavsiye etmiştir (Hadis, t.y.a).

Hz. Muhammed küsme ile ilgili olarak "Bir kişinin kardeşini üç günden fazla terkedip küs durması helâl değildir. İki Müslüman karşılaşır biri bir tarafa, öteki öbür tarafa döner. Halbuki bu iki mü'minin hayırlısı önce selâm vermeye başlayandır "şeklindeki hadisi rivayet edilmiştir.

2.2. Evlilik Uyumu

Evlilik ve aileyi ilgilendiren konularda fikir birliği yapabilen, problemlerini olumlu bir şekilde çözebilen çiftlerin evliliği uyumlu bir evlilik olarak tanımlanır (Öner,2013).

Locke ve Williamson (1958) evlilik uyumunu; çatışmaların çözümlenebildiği, evlilikten ve eşler arası doyumun hissedilebildiği, ortak aktivite/faaliyetlerin ve karşılıklı beklentilerin karşılanması olarak tanımlamıştır.

Evlilikte çatışmanın az olması çiftleri mutluluğunu sağlamaz veya o evliliğin mutlu bir evlilik olduğunu göstermez. Aksine bazı çiftler için çatışma, evliliklerine renk katabilir. Gottman'a (1994) göre, evlilikte meydana gelen olumsuzluklar, olumlu şeylerce dengelenir ve bu dinamik denge, mutlu çiftleri mutsuzlardan ayırır. Çiftler büyük kavgalar yapsa ya da çatışmadan kaçınırsalar da olumlu şeyler 5'te 1 oranında olumsuzluklara karşı üstünlük sağlamalıdır.

Evlilik uyumu söz konusu olduğunda, eşlerin birbirleriyle kurdukları iletişim ve çatışma biçimleri söz konusu kavramı belirleyen temel özellikler olarak kabul edilebilir. Bu açıdan bakıldığında evlilik uyumunu belirleyen en önemli kavramlardan biri çatışmadır.

Malkoç'un (2001), evli bireylerin iletişim şekilleri ile evlilik uyumları arasındaki ilişkiyi incelediği çalışmasının sonucunda, evlilik uyumu düşük olan bireylerin yüksek olan bireylere göre daha fazla yıkıcı ve daha az yapıcı iletişim kullandığı tespit edilmiştir.

Çiftler arasındaki uyum ve çatışma birbirinden farklı kavramlardır. Çatışmanın olması uyumun olmadığı anlamına gelmez. Hatta çatışmanın dinamizmi ilişkiyi ayakta tutar. Eşler arasındaki doyum ile eşler arasındaki çatışma kavramlarının birbirine zıt kavramlar olarak görülmesine rağmen, mutsuz evlilikler daima çatışma ile tanımlanmaktadır ve doyumlu olan çoğu çift de çatışma içinde olabilmektedir (Grych ve Fincham, 1990).

Larson ‘un 2002 yılında yaptığı çalışmada evliliği etkileyen faktörler üzerinde bir model oluşturmuş, çalışmasına “Evlilikte Üçgen Modeli” adını vermiştir. Larson ‘un kuramına göre model 3 temel başlık altında ele alınmıştır;

a. Bireysel Özellikler: Sorunlar: Stresle başa çıkma güçlüğü, işlevsel olmayan düşünceler, aşırı tepkisellik, aşırı kızgınlık ve saldırganlık, tedavi edilmemiş depresyon, kronik irritabilite, aşırı utangaçlık. Olumlu özellikler: Dışadönüklük, esneklik. Özgüven, iddialılık, teslimiyet, aşk.

b. Çift Özellikleri: Sorunlar; Negatif ilişki tarzları. Olumlu Özellikler: İletişim ve çatışma çözme becerileri, yakınlık, güç paylaşımı veya kontrolü, uzlaşma.

c. Çevresel Etmenler: Aileden bağımsızlaşabilme, anne babanın evliliği, anne babanın ve arkadaşların desteği, iş stresi, ebeveyn olmanın stresi, dışarı uğraşlarının gerilimi, diğer stresörler - borçlanma, sağlık, eşin yakın akrabaları- (Larson, 2002, akt., Akar, 2005).

Bu modele göre evli çiftlerin özellikleri ve çatışma çözme biçimleri evliliği direkt olarak etkilemektedir. Evli çiftlerin sorunlarını nasıl çözdükleri, bir başka deyişle çatışma çözme becerileri evliliklerin uyumunda belirleyici rol oynamaktadır.

Stanley, Markman ve Whitton’nin (2002) iletişim, çatışma ve bağlanmanın evlilik uyumu ile ilişkili araştırma sonuçlarına göre; çiftler arasındaki olumsuz çatışma çözme stilleri ile evlilik uyumu arasında negatif yönde anlamlı bir ilişki bulunmaktadır. Doğru yönde kullanılan çatışma çözme stillerinin, eşler arasındaki iletişimi artırarak, evlilik uyumuna katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Küsmeye, genellikle sözsüz bir iletişim aracı olarak, birçok açıdan sözlü çatışmadan daha güçlü bir gösterebilir. Genellikle sözsüz davranış, evlilik doyumunu sözlü davranıştan daha iyi yansıtır ve eşlerin iyi veya kötü evlilikleri sahteletirmeye çalıştıklarında sözlü davranışın aksine, sözsüz davranış değişmez (Fincham, 2003).

Özetle, Küsmeye davranışı, bir iletişim şekli olarak çiftlerin evliliklerinde sorunları çözme biçimini etkilediği kadar, birbirleriyle kısa veya uzun dönemli uyumu da etkilemektedir. Araştırmada, tarzları ne olursa olsun genel olarak küsmeye olarak tanımlanan davranış biçimleri, uluslararası literatürden yararlanılarak ortaya konmuştur. Türkiye’de benzer amaç ve biçimlerin tümü küsmeye olarak tanımlanırken, İngilizce literatürde biçimleri ve amaçlarına göre farklı isimlerle tanımlanmışlardır. Küsmeyi tanımlarken tüm bu literatürden faydalanılarak, kültürden bağımsız biçimlerin küsmeye şekilleri ve amaçları ortaya koymaya çalışılmıştır.

Küsmenin biçimi kadar süresi, sıklığı ve davranışın altında yatan düşünce, davranış için tanımlayıcı olarak kabul edilebilir. Eğer çiftlerden biri, yapıcı bir tutumla küsmeye davranışı gösteriyorsa, açık olarak bu beklenti okunabilmelidir. Bu uzlaşmaya açıklık, kişilerin karakter özelliklerine göre farklılaşsa da ortak olan olumlu yaklaşımın kendisidir.

Uzak durma, çatışmayı soğutma için uzaklaşma, sessizlik tutumu, öfkeyi tırmandırma, duvar örme, dışlama, geri çekilme, derin küskünlükle içine kapanma veya iğneleme-sataşma şeklinde yapılan tüm küsmeye davranışları, sıklık, uzunluk ve şiddetine göre de evlilik uyumunu etkileyen bir davranışa dönüşebilir.

Sonuç olarak, bu araştırmanın amacı, küsmeye davranışının tüm bu tarzları göz önünde bulundurarak, evlilik uyumunda ne tür bir rol oynadığını incelemektir.

3. YÖNTEM

3.1. Katılımcılar

Araştırmanın çalışma gurubu, 307 evli kişiden oluşmaktadır. Katılımcılar gönüllülük kapsamında, kartopu yöntemi ile belirlenmiştir.

3.2. Veri Toplama Araçları

Kişisel ve aile özelliklerini belirleyebilmek için araştırmacı tarafından hazırlanan “Demografik Bilgi Formu” kullanılmıştır.

İngilizce ve Türkçe literatürde herhangi bir küsme ölçeği olmadığından araştırmacı tarafından hazırlanan küsme sorularına başvurulmuştur.

Locke ve Wallace (1959) tarafından geliştirilen ve Tutarel-Kışlak (1999) tarafından Türkçeye adapte edilen “Evlilik Uyum Ölçeği” uygulanmıştır. Ölçeğin en düşük puanı 2, en yüksek puanı 158 olarak belirlenmiştir.” Araştırmacılar arasında belirlenen açık bir kesme noktası olmasa da, bu oranın 3 ve daha az olması durumunda, sonuç uyum iyiliğinin bir belirteci olarak düşünülebilir” (Çelik, 2006, syf76).

15 maddelik bir ölçektir. Geçerlik: Yapı geçerliği: Faktör analizi: 2 Faktör: Anlaşma ya da anlaşmama durumları, ilişki tarzı. Birinci faktör ilk 9 madde, genel uyum ve duygu, cinsellik, toplumsal kurallar gibi durumlardaki anlaşmayla, ikinci faktörde yer alan son 6 madde ise, boş zaman etkinlikleri, çatışma çözme, güven gibi ilişki tarzı ile ilgilidir (Tutarel-Kışlak, 1999).

Ölçüt geçerliği: EUÖ’nün İlişkilerde Yükleme Ölçeği ile korelasyonu -.54, Kişilerarası İlişkiler Ölçeği ile korelasyonu ise .12’dir. Madde-test korelasyonu: Madde-test korelasyon değerleri .09 ile .60 arasında değişmektedir. Güvenirlilik: İç tutarlık: EUÖ’nün Cronbach alfa güvenirlilik katsayısı .84’tür. İki yarım test güvenirliliği: EUÖ’nün iki yarım güvenirliliği .84’tür. Test-tekrar test güvenirliliği: EUÖ’nün 36 evli çiftte ortalama 15 gün arayla tekrar uygulanması sonucu elde edilen test-tekrar test güvenirliliği .57’dir. Ölçeğin puanlama sistemi aşağıdaki gibidir: 1. madde : 0, 1, 2, 3, 4,

5, 6 puan 2 ile 9 arası maddeler : 5, 4, 3, 2, 1, 0 puan 10. madde : 0, 0, 1 puan 11. madde : 3, 2, 1, 0 puan 12. madde : anlaşmazlık: 0 puan dışarıda bir şeyler yapmak: 1 puan evde oturmak: 1 puan 13. madde : 0, 1, 2, 3, puan 14. madde : 2, 1, 0 puan 15. madde : 0, 1, 2, 2 puan Ölçekten alınabilecek en yüksek puan 58, en düşük puan ise 0'dır. Uyumlu ve uyumsuz evli kişilerin ayırt edilmesini sağlayan puan değeri ise 43'tür. Buna göre, ölçekten 43 ve üzeri puan alanlar evliliklerinde uyumlu, 43'ün altında puan alanlar uyumsuz olarak değerlendirilmektedir (Büyükşahin, 2004).

3.3. Verilerin İstatistiksel Analizi

Araştırmada elde edilen veriler SPSS (Statistical Package for Social Sciences) for Windows 22.0 programı kullanılarak analiz edilmiştir. Verilerin değerlendirilmesinde tanımlayıcı istatistiksel yöntemleri olarak sayı, yüzde, ortalama, standart sapma kullanılmıştır.

İki bağımsız grup arasında niceliksel sürekli verilerin karşılaştırılmasında t-testi ve Man Whitney-U testi, ikiden fazla bağımsız grup arasında niceliksel sürekli verilerin karşılaştırılmasında Kruskal Wallis testi kullanılmıştır. Wallis testi sonrasında farklılıkları belirlemek üzere tamamlayıcı olarak Man Whitney-u testi testi kullanılmıştır.

Araştırmanın sürekli değişkenleri arasında Spearman Korelasyon analizi uygulanmıştır. Korelasyon analizi sürekli değişkenler arasında doğrusal ilişkinin kuvveti (derecesi) ve yönünün belirlemek üzere uygulanır. (http://www.istatistikanaliz.com/regresyon_analizi.asp).

Elde edilen bulgular %95 güven aralığında, %5 anlamlılık düzeyinde değerlendirilmiştir.

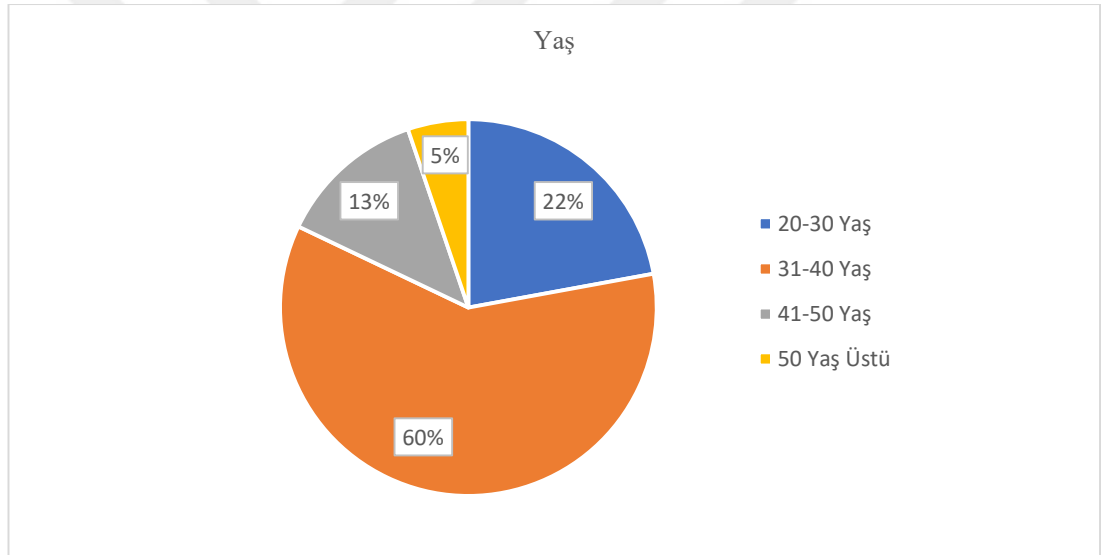
4. BULGULAR VE YORUMLAR

Bu bölümde, araştırma probleminin çözümü için, araştırmaya katılan evli bireylerden anket ve ölçek yoluyla toplanan verilerin analizi sonucunda elde edilen bulgular yer almaktadır. Elde edilen bulgulara dayalı olarak açıklama ve yorumlar yapılmıştır.

4.1. Evli Bireylere İlişkin Bulgular

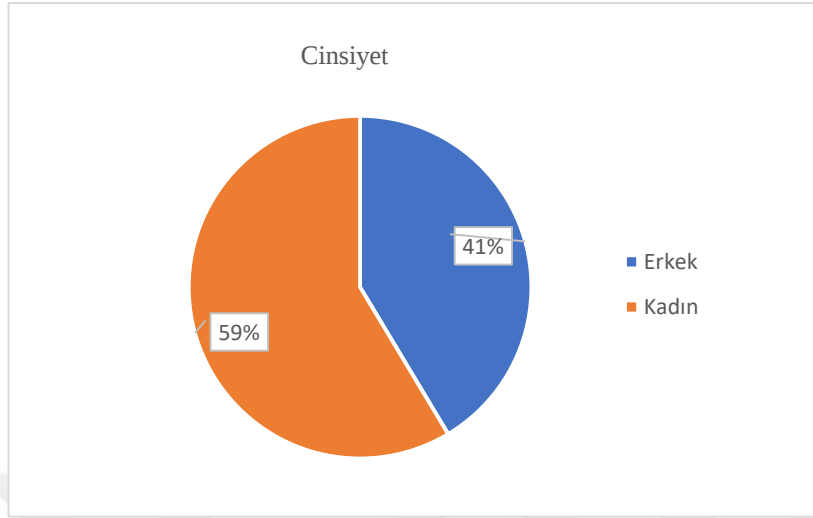
Bu bölümde evli bireylere (bireysel olarak ve eş olarak katılan, n=307) ilişkin demografik bilgiler, küsme ve evlilik uyumuna ilişkin bulgular yer almaktadır.

Grafik 2. Evli Bireylerin Yaş Değişkenine Göre Dağılımı

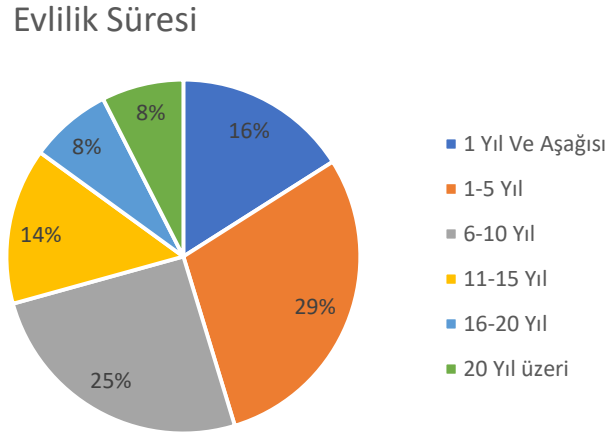
Evli bireylerin yaş değişkenine göre çoğunluğu (%59,9) 31-40 yaş olarak dağılmaktadır.

Grafik 2. Evli Bireylerin Cinsiyete Göre Dağılımı

Evli bireyler cinsiyet değişkenine göre çoğunluğu (%58,6) kadın olarak dağılmaktadır.

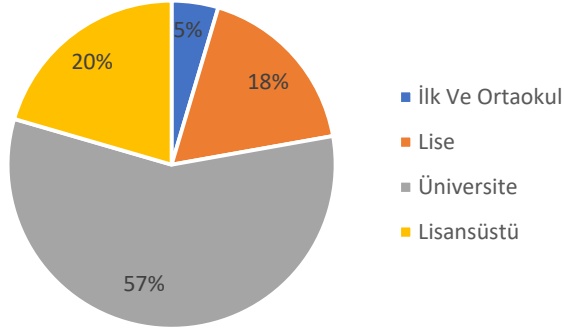
Grafik 3. Evli Bireylerin Evlilik Sürelerine Göre Dağılımı

Ankete katılan evli bireylerin çoğunluğunun evlilik süresi (%29,3) 1-5 yıldır.

Grafik 4. Evli Bireylerin Öğrenim Durumlarına Göre Dağılımı

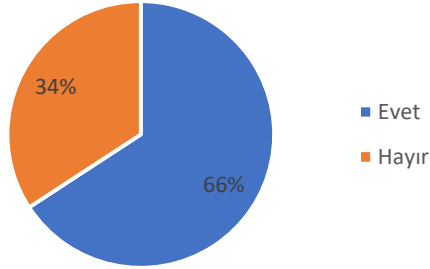
Öğrenim Durumu

Ankete katılan evli bireylerin çoğunluğunun(%57,3) üniversite mezunu olduğu görülmektedir.

Grafik 5. Evli Bireylerin Çalışma Durumlarına Göre Dağılımı

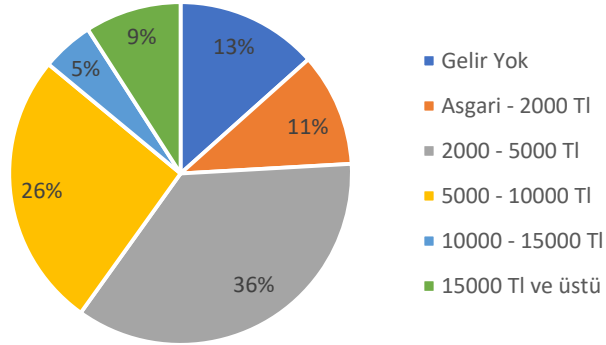
Çalışma Durumu

Ankete katılan evli bireylerin çoğunluğunun(%65,8) çalışmakta olduğu görülmektedir.

Grafik 6. Evli Bireylerin Aylık Gelirlerine Göre Dağılımı

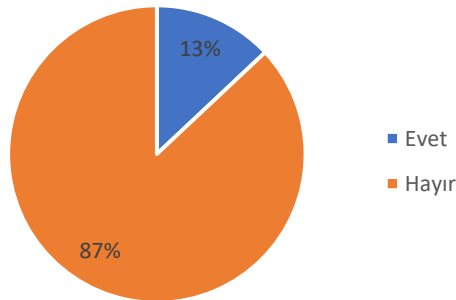
Aylık Gelir

Ankete katılan evli bireylerin çoğunluğunun (%35,8) aylık geliri 2000 - 5000 TL olduğu görülmektedir.

Grafik 7. Evli Bireylerin Eş Çocuklar Dışında Birleriyle Yaşama Durumuna Göre Dağılımı

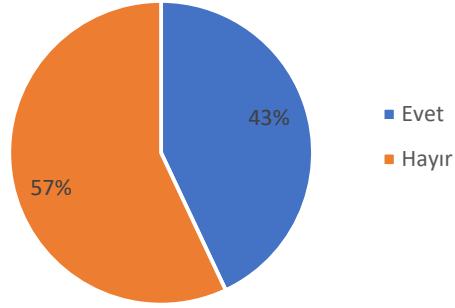
Eş Çocuklar Dışında Birleriyle Yaşama Durumu

Ankete katılan evli bireylerin çoğunluğu(%87), eş çocuklar dışında birleriyle yaşamamaktadır.

Grafik 8. Evli Bireylerin Eş Haricinde Aile Üyelerine Küsme Durumuna Göre Dağılımı

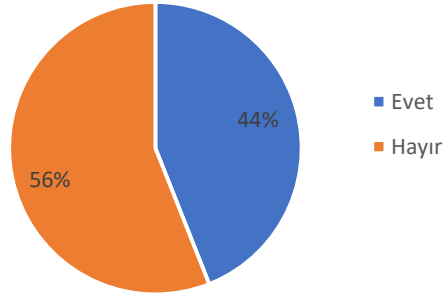
Eş Haricinde Aile Üyelerine Küsme Durumu

Ankete katılan evli bireylerin çoğunluğu(%57), eş haricinde aile üyelerine küsmemektedir.

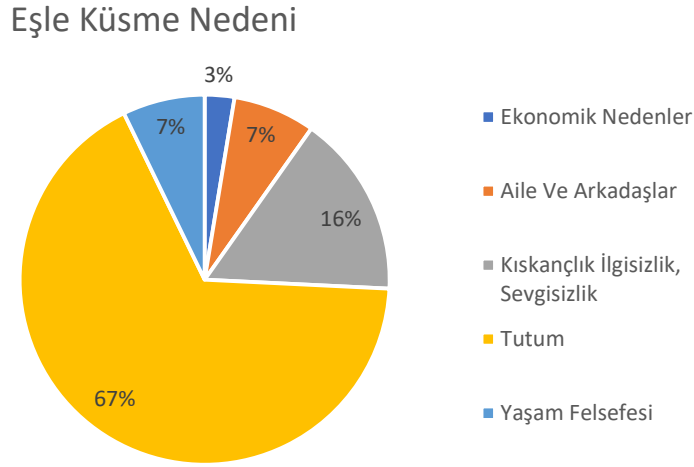
Grafik 9. Evli Bireylerin Arkadaşlarla Küsme Durumuna Göre Dağılımı

Arkadaşlarla Küsme Durumu

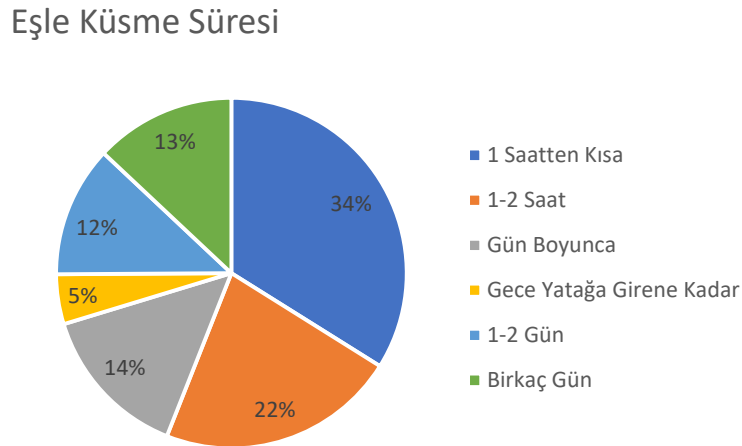
Ankete katılan evli bireylerin %56'sı arkadaşlarına küsmemektedir.

Grafik 10. Evli Bireylerin Eşle Küsme Nedenine Göre Dağılımı

Ankete katılan evli bireylerin eşle küsme nedenlerine bakıldığında birinci nedenin (%67,1)Tutum (Israrcılık, inat, küfür, kaba davranış, vb.),ikinci nedenin (%16) Kıskançlık ilgisizlik, sevgisizlik,üçüncü nedenin eşit oranlarla (%7,2) Aile ve arkadaşlar ve Yaşam felsefesi(İdeoloji, toplumsal kurallar, din, vb.) ve dördüncü nedenin (%2,6) Ekonomik nedenler olduğu görülmektedir.

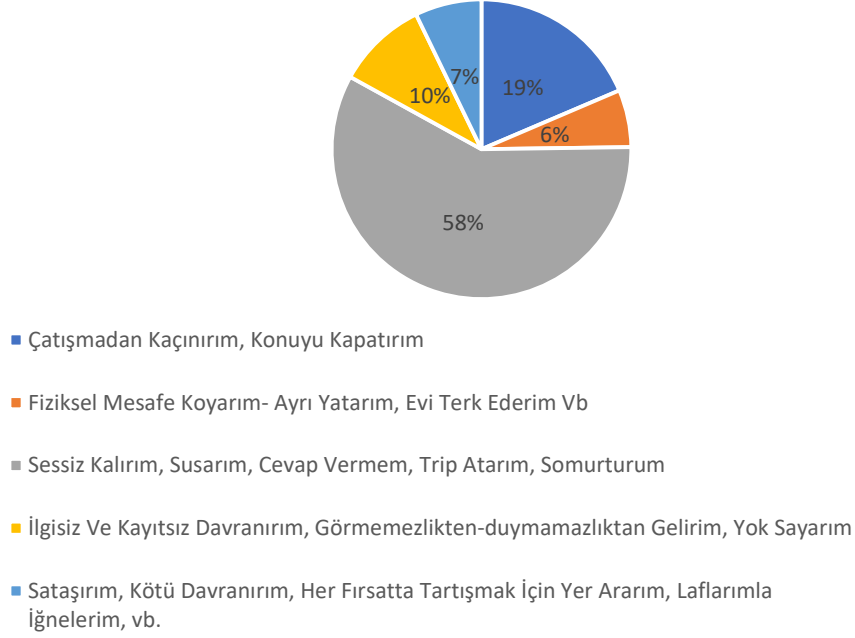
Grafik 11. Evli Bireylerin Eşle Küsme Süresine Göre Dağılımı

Evli bireylerin eşle küsme süresi değişkenine göre cevaplarının %33,9'u 1 saatten kısa, %22,1'i 1-2 saat, %14,3'ü Gün boyunca, %13'ü Birkaç gün, %12,1'i 1-2 gün, %4,6'sı Gece yatağa girene kadar, olarak dağılmaktadır.

Grafik 12. Evli Bireylerin Küsünce Ne Yapıldığına Göre Dağılımı

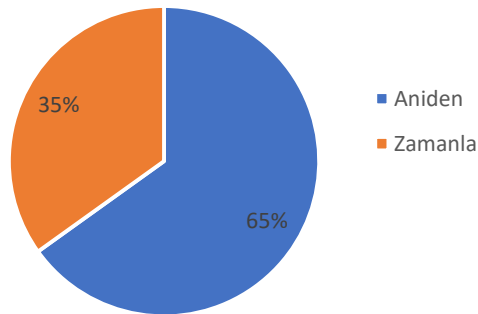
Küsünce Ne Yapıldığı

Evli bireylerin küsünce ne yapıldığı değişkenine göre cevaplarının %58,3'  Sessiz kalırım, Susarım, cevap vermem, trip atarım, somurturum, %18,6'sı çatışmadan kaçınırım, konuyu kapatırım, %9,8'i İlgisiz ve kayıtsız davranırım, görmemezlikten-duymamazlıktan gelirim, yok sayarım, %7,2'si Sataşırım, kötü davranırım, her fırsatta tartışmak için yer ararım, laflarımla i nelerim, vb, ve %6,2'si Fiziksel mesafe koyarım-ayrı yatarım, evi terk ederim vb., olarak dağılmaktadır.

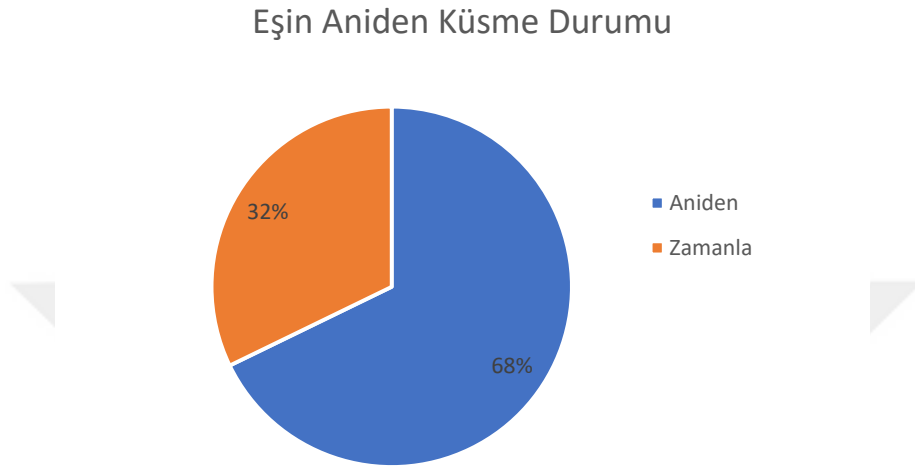
Grafik 13. Evli Bireylerin Aniden Küsme Durumuna Göre Dağılımı

Aniden Küsme Durumu

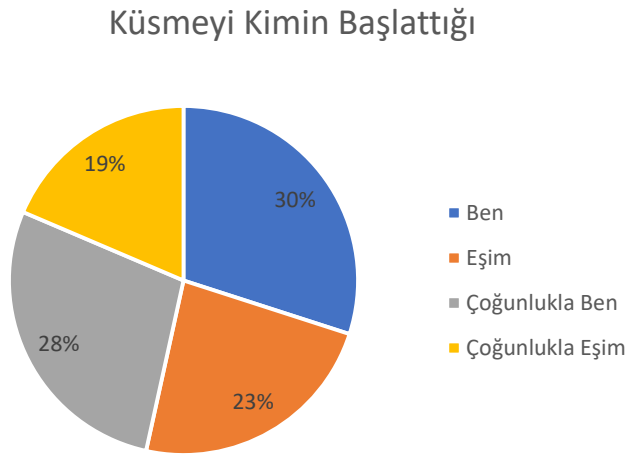
Evli bireylerin aniden küsme durumu değişkenine göre çoğunluğun (%65,1)aniden küstüğü görülmektedir.

Grafik 14. Evli Bireylerin Eşin Aniden Küsme Durumuna Göre Dağılımı

Evli bireylerin eşin aniden küsme durumuna bakıldığında çoğunluğun (%67,8) aniden küstüğü görülmektedir.

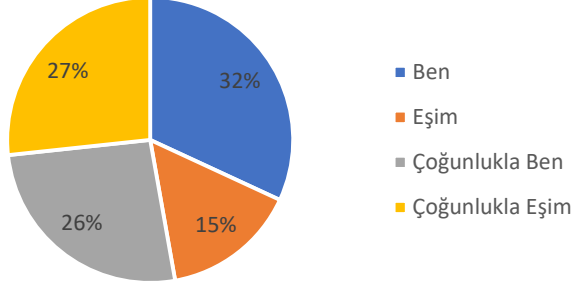
Grafik 15. Evli Bireylerin Küsmeyi Kimin Başlattığına Göre Dağılımı

Evli bireylerin küsmeyi kimin başlattığı durumu değerlendirildiğinde ilk olarak (%30) ben, ikinci olarak (%28) çoğunlukla ben, üçüncü olarak (%23,5) eşim ve son olarak (%18,6) çoğunlukla eşim olarak ifade edildiği görülmektedir.

Grafik 16. Evli Bireylerin Küsmeyi Kimin Bitirdiğine Göre Dağılımı

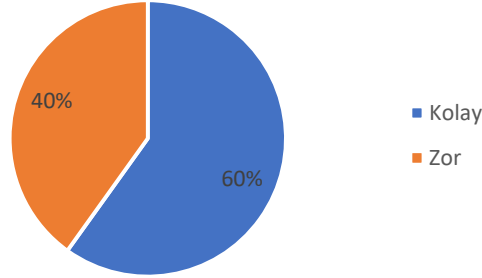
Küsmeyi Kimin Bitirdiği

Evli bireylerin küsmeyi kimin bitirdiği durumu değerlendirildiğinde ilk olarak (%31,9) ben, ikinci olarak (%26,7) oğunlukla eşim, üçüncü olarak (%26,1) oğunlukla ben ve son olarak (%15,3) eşim olarak ifade edildiği görülmektedir.

Grafik 17. Evli Bireylerin Barışmayı Teklif Etmekte Zorlanma Durumuna Göre Dağılım

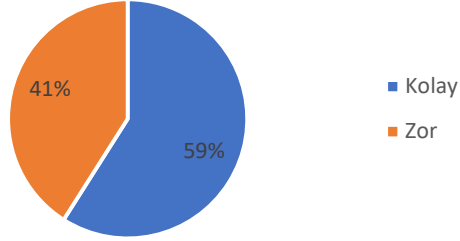
Barışmayı Teklif Etmekte Zorlanma

Evli bireylerin barışmayı teklif etmekte zorlanma değerkenine göre cevaplarının çoğunluğunun (%59,9) kolay olarak ifade edildiği görülmektedir.

Grafik 18. Evli Bireylerin Eşin Barışmayı Teklif Etmekte Zorlanmasına Göre Dağılım:

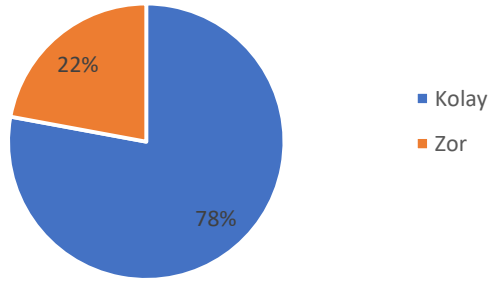
Eşin Barışmayı Teklif Etmekte Zorlanması

Evli bireylerin eşin barışmayı teklif etmekte zorlanması değişkenine göre cevaplarının çoğunluğunun (%59) kolay olarak ifade edildiği görülmektedir.

Grafik 19. Evli Bireylerin Barışma Teklifine Evet Demekte Zorlanmasına Göre Dağılım

Barışma Teklifine Evet Demekte Zorlanma

Evli bireylerin barışma teklifine evet demekte zorlanma değişkenine göre cevaplarının büyük çoğunluğunun (%77,9) kolay olarak ifade edildiği görülmektedir.

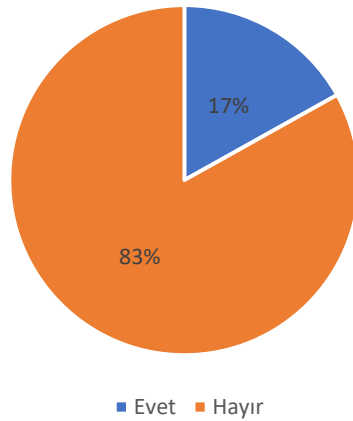
Grafik 20. Evli Bireylerin Eşin Barışma Teklifine Evet Demekte Zorlanmasına Göre Dağılımı

Evli bireylerin eşin barışma teklifine evet demekte zorlanması değişkenine göre cevaplarının büyük çoğunluğunun (%70) kolay olarak ifade edildiği görülmektedir.

Grafik 21. Evli Bireylerin Eşle Küsüldüğünde Cinsel İlişkiye Girme Durumuna Göre Dağılımı

Eşle Küsüldüğünde Cinsel İlişkiye Girme Durumu

Evli bireylerin eşle küsüldüğünde cinsel ilişkiye girme durumuna bakıldığında büyük çoğunluğun (%83,1) cinsel ilişkiye girmediği görülmektedir.

Grafik 22. Evli Bireylerin K smenin Cinsel İlişki ile Son Bulma Durumuna G r  Dağılımı

K smenin Cinsel İlişki İle Son Bulma Durumu

Evli bireylerin küsmenin cinsel ilişki ile son bulma durumuna bakıldığında büyük çoğunluğunun (%79) küsmenin cinsel ilişki ile son bulmadı ını belirttikleri görülmektedir.

Tablo 1. Küsme Durumu Değişkenlerinin Ortalaması

	N	Ort	Ss	Min.	Max.
Eş Haricinde Aile yeleriyle Küsme Sıklığı	307	2,15	1,73	1,00	10,00
Arkadaşlarla Küsme Sıklığı	307	2,12	1,79	1,00	10,00
Eşle Küsme Sıklığı	307	3,40	2,30	1,00	10,00
Eşle Küsme Süresi	307	2,78	1,80	1,00	6,00
Barışma Hızı	307	7,23	2,41	1,00	10,00
Eşin Barışma Hızı	307	6,60	2,75	1,00	10,00
Küsmeye Yatkınlık Derecesi	307	3,89	2,43	1,00	10,00
Eşin Küsmeye Yatkınlık Derecesi	307	4,30	2,62	1,00	10,00
Annenin Küsmeye Yatkınlık Derecesi	307	3,22	1,43	1,00	10,00
Babanın Küsmeye Yatkınlık Derecesi	307	3,23	1,66	1,00	10,00

Evli bireylerin küsme durumu değişkenlerine göre ortalamalarına bakıldığında araştırmaya katılan evli bireylerin eşle küsme sıklığının (AO=3,40, SS=2,30); eş haricinde aile üyeleriyle küsme sıklığı (AO=2,15, SS=1,73) ve arkadaşlarla küsme sıklığından (AO=2,12, SS=1,79) fazla olduğu, eşle küsme süresinin (AO=2,78, SS=1,80) 3 saate yakın olduğu, barışma hızının, (AO=7,23, SS=2,41) eşin barışma hızından (AO=6,60, SS=2,75) yüksek olduğu, eşin küsmeye yatkınlık derecesinin, (AO=4,30, SS=2,62) küsmeye yatkınlık derecesinden (AO=3,89, SS=2,43) yüksek olduğu, babanın küsmeye yatkınlık derecesinin, (AO=3,23, SS=1,66) annenin küsmeye yatkınlık derecesinden (AO=3,22, SS=1,43) ok az farkla yüksek olduğu belirlenmiştir.

Tablo 2. Evlilik Uyumu Ortalaması

	N	Ort	Ss	Min.	Max.
Evlilik Uyumu	307	43,12	9,03	11,00	58,00

Araştırmaya katılan evli bireylerin “evlilik uyumu” ortalaması 43,12 (SS=9,03) olarak saptanmıştır. Ölçekten alınabilecek en yüksek puan 58, en düşük puan ise 11 olarak belirlenmiştir. Uyumlu ve uyumsuz evli kişilerin ayırt edilmesini sağlayan puan değeri ise 43’tür. Buna göre, ölçekten 43 ve üzeri puan alanlar evliliklerinde uyumlu, 43’ün altında puan alanlar uyumsuz olarak değerlendirilmektedir (Büyükşahin, 2004).

Tablo 3. Evlilik Uyumunun Evlilik Süresine Göre Ortalamaları

	Grup	N	Ort	Ss	KW	p	Fark
Evlilik Uyumu	1 Yıl Ve Aşağısı	49	44,12	8,69	12,68	0,02	
	1-5 Yıl	90	45,14	9,65			
	6-10 Yıl	78	42,21	7,88			2 > 3
	11-15 Yıl	44	40,54	10,17			2 > 4
	16-20 Yıl	23	42,60	7,63			2 > 6
	20 Yıl üzeri	23	41,56	8,75			

Uygulanan Kruskal Wallis H-Testi sonuçlarına göre; evlilik süresine göre evlilik uyumu ortalamaları arasındaki fark anlamlı bulunmuştur($X^2(1, N=307)=12,68$, $p<0,05$).

Farklılığın hangi gruptan kaynaklandığını belirlemek üzere Mann Whitney U testi uygulanmıştır. Buna göre; evlilik süresi 1-5 yıl olanların evlilik uyumu puanları (AO=45,14, SS=9,65), evlilik süresi 6-10 yıl olanların evlilik uyumu puanlarından (AO=42,21, SS=7,88), evlilik süresi 11-15 yıl olanların evlilik uyumu puanlarından

(AO=40,54, SS=10,17) ve evlilik süresi 20 yıl üzeri olanların evlilik uyumu puanlarından (AO=41,56, SS=8,75) yüksek bulunmuştur.

Evlilik süresi 1-5 yıl olanların evlilik uyumu puanları en yüksek bulunmuştur. 11- 15 yıl süresinde bir uyum azalması gözlenmiştir.

Tablo 4. Evlilik Uyumunun Eşle Küsme Nedenine Göre Ortalamaları

	Grup	N	Ort	Ss	KW	p
	Ekonomik Nedenler	8	42,25	10,28		
	Aile Ve Arkadaşlar	22	47,90	8,22		
Evlilik Uyumuna	Kıskançlık İlgisizlik, Sevgisizlik	49	42,22	8,68	8,74	0,06
	Tutum	206	43,02	8,87		
	Yaşam Felsefesi	22	41,54	10,72		

Uygulanan Kruskal Wallis H-Testi sonuçlarına göre; eşle küsme nedenine göre evlilik uyumu ortalamaları arasında anlamlı fark bulunmamıştır($X^2(1, N=307)=8,74, p>0.05$).

Tablo 5. Evlilik Uyumunun Eşle Küsme Süresine Göre Ortalamaları

	Grup	N	Ort	Ss	KW	p	Fark
	1 Saatten Kısa	104	47,01	7,48			1 > 2
	1-2 Saat	68	44,42	7,69			1 > 3
	Gün Boyunca	44	40,15	10,17			1 > 5
	Gece Yatağa Girene Kadar	14	43,28	7,63			1 > 6
Evlilik Uyumuna	1-2 Gün	37	40,70	7,18	51,65	0,00	2 > 3
							2 > 5
							2 > 6
	Birkaç Gün	40	36,20	10,03			3 > 6
							4 > 6
							5 > 6

Yapılan Kruskal Wallis H-Testi sonuçlarına göre; eşle küsme süresine göre evlilik uyumu ortalamaları arasında anlamlı fark bulunmuştur($X^2(1, N=307)=51,65; p<0.05$).

Farklılığın hangi gruptan kaynaklandığını belirlemek üzere Mann Whitney U testi uygulanmıştır.

Küsme süreleri 1 saatten kısa olanların evlilik uyumu puanları (AO=47,01, SS=7,48) en yüksektir. Kusme süresi uzadıkça, evlilik uyum puanları düşmektedir. Kusme süresinin 1 saatten kısa küsenlerin evlilik uyumlarının, (AO=47,01, SS=7,48) 1-2 saat küsenlerin evlilik uyumlarından (AO=44,42, SS=7,69) yüksek, gece yatağa girene kadar küsenlerin evlilik uyumlarının (AO=43,28, SS=7,63) gün boyunca küsenlere (AO=40,15, SS=10,17) göre daha yüksek, 1-2 gün küsenlere (AO=40,70, SS=7,18) göre ise birkaç gün küsenlerin (AO=36,20, SS=10,03) evlilik uyum puanlarının daha düşük olduğu tespit edilmiştir.

Tablo 6. Evlilik Uyumunun Küsmeyi Kimin Başlattığına Göre Ortalamaları

	Grup	N	Ort	Ss	KW	p
Evlilik Uymu	Ben	92	43,52	8,84	0,70	0.87
	Eşim	72	42,91	9,78		
	Çoğunlukla Ben	86	42,54	8,85		
	Çoğunlukla Eşim	57	43,59	8,76		

Küsmeyi kimin başlattığına göre evlilik uyumu Kruskal Wallis H-Testi sonuçlarına göre; grup ortalamaları arasında anlamlı fark bulunmamıştır ($X^2(1, N=307)=0,70$, $p>.05$).

Tablo 7. Evlilik Uyumunun Küsmeyi Kimin Bitirdiğine Göre Ortalamaları

	Grup	N	Ort	Ss	KW	p
Evlilik Uyumunu	Ben	98	43,70	8,25	3,34	0.34
	Eşim	47	45,06	7,38		
	oğunlukla Ben	80	42,78	9,47		
	oğunlukla Eşim	82	41,63	10,15		

Küsmeyi kimin bitirdiğine göre evlilik uyumu Kruskal Wallis H-Testi sonuçlarına göre; grup ortalamaları arasında anlamlı fark bulunmamıştır ($X^2(1, N=307)=3,34, p>.05$).

Tablo 8. Evlilik Uyumunun Küsünce Ne Yapıldığına Göre Ortalamaları

	Grup	N	Ort	Ss	KW	Fark	p
Evlilik Uyumunu	atışmadan Kaçınırım, Konuyu Kapatırım	57	45,82	7,05	10,15	$1 > 2$ $3 > 2$	0,03
	Fiziksel Mesafe Koyarım- Ayrı Yatarım, Evi Terk Ederim Vb	19	37,79	11,84			
	Sessiz Kalırım, Susarım, Cevap Vermem, Trip Atarım, Somurturum	179	43,44	8,40			
	İlgisiz Ve Kayıtsız Davranırım, Grmemezlikten-duymamazlıktan Gelirim, Yok Sayarım	30	41,36	10,89			
	Sataşırım, Kötü Davranırım, Her Fırsatta Tartışmak İçin Yer Ararım, Laflarımla İğnelerim, Vb	22	40,45	10,67			

Evli bireylerin küsünce ne yaptığına göre evlilik uyumu Kruskal Wallis H-Testi sonuçlarına göre; grup ortalamaları arasında anlamlı fark bulunmuştur ($X^2(1, N=307)10,15, p<0.05$).

Farklılığın hangi gruptan kaynaklandığını belirlemek üzere Mann Whitney U testi uygulanmıştır. Küsünce, çatışmadan kaçınırım, konuyu kapatırım (AO=45,82,

SS=7,05) ve Sessiz kalırım, Susarım, cevap vermem, trip atarım, somurturum yanıtını verenlerin evlilik uyumu puanları (AO=43,44, SS=8,40), Fiziksel mesafe koyarım- ayrı yatarım, evi terk ederim yanıtını verenlerin evlilik uyumu puanlarından (AO=37,79, SS=11,84) yüksek bulunmuştur.

Tablo 9. Evlilik Uyumunun Aniden Küsme Durumuna Göre Ortalamaları

	Grup	N	Ort	Ss	MW	p
Evlilik Uyumuna	Aniden	200	42,66	8,70	9560,00	0.12
	Zamanla	107	43,98	9,59		

Evli bireylerin evlilik uyumunun aniden küsme durumuna göre farklılığına ilişkin yapılan Mann Whitney-U testi sonucunda grup ortalamaları arasında istatistiksel açıdan anlamlı fark bulunmamıştır (U=9560, $p>0,05$).

Tablo 10. Evlilik Uyumunun Arkadaşlarla Küsme Durumuna Göre Ortalamaları

	Grup	N	Ort	Ss	MW	p
Evlilik Uyumuna	Evet	135	42,45	8,55	10345,50	0.10
	Hayır	172	43,64	9,37		

Evli bireylerin evlilik uyumunun arkadaşlarla küsme durumuna göre farklılığına ilişkin yapılan Mann Whitney-U testi sonucunda grup ortalamaları arasında istatistiksel açıdan anlamlı fark bulunmamıştır (U=10345,50, $p>0,05$).

Tablo 11. Evlilik Uyumunun Barışma Teklifine Evet Demekte Zorlanma Durumuna Göre Ortalamaları

	Grup	N	Ort	Ss	MW	p
Evlilik Uyumu	Kolay	239	44,24	8,48	5548,00	.00
	Zor	68	39,17	9,82		

Evli bireylerin evlilik uyumunun barışma teklifine evet demekte zorlanma değişkenine göre farklılığına ilişkin yapılan Mann Whitney-U testi sonucunda grup ortalamaları arasında istatistiksel açıdan anlamlı fark bulunmuştur (U=5548,00, $p<0,05$).

Barışma teklifine kolay evet diyenlerin evlilik uyumu puanları, (AO=44,24, SS=8,48) zorlananların evlilik uyumu puanlarından (AO=39,17, SS=9,82) yüksek bulunmuştur.

Tablo 12. Evlilik Uyumunun Barışmayı Teklif Etmekte Zorlanma Durumuna Göre Ortalamaları

	Grup	N	Ort	Ss	MW	p
Evlilik Uyumu	Kolay	184	44,56	8,74	8593,50	0,00
	Zor	123	40,96	9,06		

Evli bireylerin evlilik uyumunun barışmayı teklif etmekte zorlanma değişkenine göre farklılığına ilişkin yapılan Mann Whitney-U testi sonucunda grup ortalamaları arasında istatistiksel açıdan anlamlı fark bulunmuştur (U=8593,50, $p<0,05$).

Kolay barışmayı teklif edenlerin evlilik uyumu puanları (AO=44,56, SS=8,74), zorlananların evlilik uyumu puanlarından (AO=40,96, SS=9,06) yüksek bulunmuştur.

Tablo 13. Evlilik Uyumunun Eş Haricinde Aile Üyelerine Küsme Durumuna Göre Ortalamaları

	Grup	N	Ort	Ss	MW	p
Evlilik Uyumuna	Evet	132	42,02	8,81	9881,00	0.03
	Hayır	175	43,94	9,12		

Evli bireylerin evlilik uyumunun eş haricinde aile üyelerine küsme değişkenine göre farklılığına ilişkin yapılan Mann Whitney-U testi sonucunda grup ortalamaları arasında istatistiksel açıdan anlamlı fark bulunmuştur (U=9881,00, p<0,05).

Eş haricinde aile üyelerine küsenlerin evlilik uyumu puanları (AO=42,023, SS=8,81), küsmeyenlerin evlilik uyumu puanlarından (AO=43,94, SS=9,12) düşük bulunmuştur.

Tablo 14. Evlilik Uyumunun Eş Çocuklar Dışında Birileriyle Yaşama Durumuna Göre Ortalamaları

	Grup	N	Ort	Ss	MW	p
Evlilik Uyumuna	Evet	40	41,60	7,65	4567,00	0.14
	Hayır	267	43,34	9,20		

Evli bireylerin evlilik uyumunun eş çocuklar dışında birileriyle yaşama değişkenine göre farklılığına ilişkin yapılan Mann Whitney-U testi sonucunda grup ortalamaları arasında istatistiksel açıdan anlamlı fark bulunmamıştır (U=4567,00, p>0,05).

Tablo 15. Evlilik Uyumunun Eşin Aniden Küsme Durumuna Göre Ortalamaları

	Grup	N	Ort	Ss	MW	p
Evlilik Uyumuna	Aniden	208	42,73	8,80	9147,00	0.11
	Zamanla	99	43,93	9,48		

Evli bireylerin evlilik uyumunun eşin aniden küsme durumu değişkenine göre farklılığına ilişkin yapılan Mann Whitney-U testi sonucunda grup ortalamaları arasında istatistiksel açıdan anlamlı fark bulunmamıştır (U=9147,00, p>0,05).

Tablo 16. Evlilik Uyumunun Barışma Teklifine Evet Demekte Zorlanma ve Barışma Teklif Etme Durumuna Göre Ortalamaları

	Grup	N	Ort	Ss	MW	p
Evlilik Uyumuna	Barışma Teklifine Evet Demesi Kolay	239	44,24	8,49	5548,00	0,02
	Barışma Teklifine Evet Demesi Zor	68	39,18	9,82		
	Barışma Teklif Etmesi Kolay	184	44,56	8,74	8593,50	0,02
	Barışma Teklif Etmesi Zor	123	40,97	9,06		

Evli bireylerin evlilik uyumunun barışma teklifine evet demekte zorlanma (U=5548,00, p<0,05) ve barışma teklif etme (U=8593,50, p<0,05) değişkenine göre farklılığına ilişkin yapılan Mann Whitney-U testi sonucunda grup ortalamaları arasında istatistiksel açıdan anlamlı fark bulunmuştur.

Barışmayı teklif etmekte zorlanmayanların evlilik uyumu puanları (AO=44,24, SS=8,49), zorlananların evlilik uyumu puanlarından (AO=39,18, SS=9,82) yüksek bulunmuştur. Barışmayı teklif etmesi kolay olanların evlilik uyumu puanları (AO=44,56, SS=8,49), zor olanların puanlarından (AO=40,97, SS=9,06), yüksek

bulunmuştur. Buna göre kolay barışma teklifi eden ve kolaylıkla bu teklife evet diyenlerin evlilik uyumları diğerlerine nazaran daha yüksektir.

Tablo 17. Evlilik Uyumunun Küsüldüğünde Cinsel İlişkiye Girme Durumuna Göre Ortalamaları

	Grup	N	Ort	Ss	MW	p
Evlilik Uyumuna	Evet	52	45,94	8,19	5158,00	.01
	Hayır	255	42,54	9,09		

Evli bireylerin evlilik uyumunun küsüldüğünde cinsel ilişkiye girme değişkenine göre farklılığına ilişkin yapılan Mann Whitney-U testi sonucunda grup ortalamaları arasında istatistiksel açıdan anlamlı fark bulunmuştur($U=5158,00$, $p<0,05$).

Küsmeye durumunda cinsel ilişkiye girenlerin evlilik uyumu puanları ($AO=45,94$, $SS=8,19$), girmeyenlerin evlilik uyumu puanlarından ($AO=42,54$, $SS=9,09$) yüksek bulunmuştur.

Tablo 18. Evlilik Uyumunun Küsmenin Cinsel İlişki İle Son Bulma Durumuna Göre Ortalamaları

	Grup	N	Ort	Ss	MW	p
Evlilik Uyumuna	Evet	41	45,68	7,90	193,00	0.46
	Hayır	11	46,90	9,56		

Evli bireylerin evlilik uyumunun küsmenin cinsel ilişki ile son bulma durumuna göre farklılığına ilişkin yapılan Mann Whitney-U testi sonucunda grup ortalamaları arasında istatistiksel açıdan anlamlı fark bulunmamıştır ($U=193,00$, $p>0,05$).

Tablo 19. Evlilik Uyumu İle Küsme Değişkenleri Arasındaki İlişkiler

		Evlilik Uyumu	Eş Haricinde Aile üeleriyle Küsme Sıklığı	Arkadaşlarla Küsme Sıklığı	Eşle Küsme Sıklığı	Eşle Küsme Süresi	Barışma Hızı	Eşin Barışma Hızı	Küsmeye Yatkınlık Derecesi	Eşin Küsmeye Yatkınlık Derecesi	Annenin Küsmeye Yatkınlık Derecesi
Eş Haricinde Aile üeleriyle Küsme Sıklığı	r	-0,20**	1,00								
	p	0,00	0,00								
Arkadaşlarla Küsme Sıklığı	r	-0,16**	0,52**								
	p	0,00	0,00	0,00							
Eşle Küsme Sıklığı	r	-0,40**	0,45**	0,38**							
	p	0,00	0,00	0,00	0,00						
Eşle Küsme Süresi	r	-0,38**	0,20**	0,08	0,30**						
	p	0,00	0,00	0,15	0,00	0,00					
Barışma Hızı	r	0,29**	-0,10	-0,04	-0,24**	-0,29**					
	p	0,00	0,09	0,44	0,00	0,00	0,00				
Eşin Barışma Hızı	r	0,24**	-0,02	0,02	-0,06	-0,09	0,29**				
	p	0,00	0,69	0,74	0,30	0,12	0,00	0,00			
Küsmeye Yatkınlık Derecesi	r	-0,36**	0,51**	0,40**	0,57**	0,40**	-0,21**	0,04			
	p	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,48	0,00		
Eşin Küsmeye Yatkınlık Derecesi	r	-0,33**	0,17**	0,11	0,26**	0,12*	0,03	-0,25**	0,25**		
	p	0,00	0,00	0,06	0,00	0,04	0,67	0,00	0,00	0,00	
Annenin Küsmeye Yatkınlık Derecesi	r	-0,15**	0,11*	0,10	0,10	0,09	-0,04	0,03	0,14*	0,05	
	p	0,01	0,05	0,08	0,08	0,11	0,45	0,56	0,02	0,40	0,00
Babanın Küsmeye Yatkınlık Derecesi	r	-0,16**	0,05	0,04	0,08	0,02	-0,03	-0,02	0,05	-0,00	0,59**
	p	0,01	0,35	0,47	0,18	0,75	0,64	0,78	0,36	0,98	0,00

Eş haricinde aile üyeleriyle küsme sıklığının, evlilik uyumu ile arasında çok zayıf, negatif yönde anlamlı ilişki bulunmaktadır ($r_s=-0.19$, $p<0.05$).

Arkadaşlarla küsme sıklığının, evlilik uyumu ile arasında çok zayıf, negatif yönde ($r_s=-0.16$, $p<0.05$), eş haricinde aile üyeleriyle küsme sıklığı arasında orta, pozitif yönde anlamlı ilişki bulunmaktadır ($r_s=0.51$, $p<0.05$).

Eşle küsme sıklığının, evlilik uyumu ile arasında zayıf, negatif yönde ($r_s=-0.39$, $p<0.05$), eş haricinde aile üyeleriyle küsme sıklığı ile arasında zayıf, pozitif yönde ($r_s=0.44$, $p<0.05$), arkadaşlarla küsme sıklığı ile arasında zayıf, pozitif yönde anlamlı ilişki bulunmaktadır ($r_s=0.38$, $p<0.05$).

Eşle küsme süresinin, evlilik uyumu ile arasında zayıf, negatif yönde ($r_s=-0.38$, $p<0.05$), eş haricinde aile üyeleriyle küsme sıklığı ile arasında çok zayıf, pozitif yönde ($r_s=0.20$, $p<0.05$), eşle küsme sıklığı ile arasında zayıf, pozitif yönde anlamlı ilişki bulunmaktadır ($r_s=0.30$, $p<0.05$).

Barışma hızının, evlilik uyumu ile arasında zayıf, pozitif yönde ($r_s=0.28$, $p<0.05$), eşle küsme sıklığı ile arasında çok zayıf, negatif yönde ($r_s=-0.24$, $p<0.05$), eşle küsme süresi ile arasında zayıf, negatif yönde anlamlı ilişki bulunmaktadır ($r_s=-0.28$, $p<0.05$).

Eşin barışma hızının, evlilik uyumu ile arasında çok zayıf, pozitif yönde ($r_s=0.23$, $p<0.05$). barışma hızı ile arasında zayıf, pozitif yönde anlamlı ilişki bulunmaktadır ($r_s=0.29$, $p<0.05$).

Küsmeye yatkınlık derecesinin, evlilik uyumu ile arasında zayıf, negatif yönde ($r_s=-0.36$, $p<0.05$), eş haricinde aile üyeleriyle küsme sıklığı arasında orta, pozitif yönde ($r_s=0.50$, $p<0.05$), arkadaşlarla küsme sıklığı ile arasında zayıf, pozitif yönde ($r_s=0.40$, $p<0.05$), eşle küsme sıklığı ile arasında orta, pozitif yönde ($r_s=0.57$, $p<0.05$), eşle küsme süresi ile arasında zayıf, pozitif yönde ($r_s=0.39$, $p<0.05$), barışma hızı ile arasında çok zayıf, negatif yönde anlamlı ilişki bulunmaktadır ($r_s=-0.21$, $p<0.05$).

Eşin küsmeye yatkınlık derecesinin, evlilik uyumu ile arasında zayıf, negatif yönde ($r_s=-0.32$, $p<0.05$), eş haricinde aile üyeleriyle küsme sıklığı arasında çok zayıf, pozitif yönde ($r_s=0.16$, $p<0.05$), eşle küsme sıklığı ile arasında zayıf, pozitif yönde ($r_s=0.25$, $p<0.05$), eşle küsme süresi ile arasında çok zayıf, pozitif yönde ($r_s=0.11$, $p<0.05$), eşin barışma hızı ile arasında çok zayıf, negatif yönde ($r_s=-0.24$, $p<0.05$), küsmeye

yatkınlık derecesi ile arasında çok zayıf, pozitif yönde anlamlı ilişki bulunmaktadır ($r_s=0.24$, $p<0.05$).

Annenin küsmeye yatkınlık derecesinin, evlilik uyumu ile arasında çok zayıf, negatif yönde ($r_s=-0.15$, $p<0.05$), eş haricinde aile üyeleriyle küsme sıklığı arasında çok zayıf, pozitif yönde ($r_s=0.11$, $p<0.05$), küsmeye yatkınlık derecesi ile arasında çok zayıf, pozitif yönde anlamlı ilişki bulunmaktadır ($r_s=0.14$, $p<0.05$).

Babanın küsmeye yatkınlık derecesinin, evlilik uyumu ile arasında çok zayıf, negatif yönde ($r_s=-0.15$, $p<0.05$), annenin küsmeye yatkınlık derecesi ile arasında orta, pozitif yönde ($r_s=0.58$, $p<0.05$), diğer değişkenler arasındaki ilişkiler istatistiksel olarak anlamlı değildir ($p>0.05$).

4.2. Eşlere İlişkin Bulgular

Bu bölümde eş olarak katılanlara ($n=224$) ilişkin demografik bilgiler, küsme ve evlilik uyumuna ilişkin bulgular yer almaktadır.

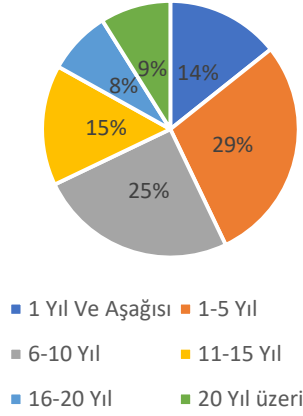
Grafik 23. Eşlerin Yaşlarına Göre Dağılımı

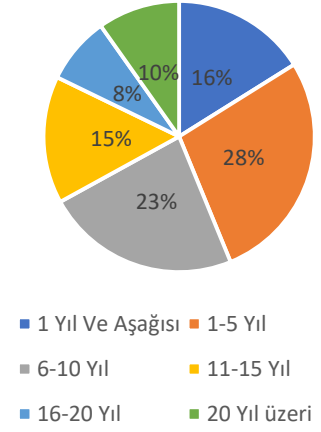
Eş olarak katılan katılımcılarda erkeklerin çoğunluğunun (%57,1) 31-40 yaş, kadınların çoğunluğunun(%59,8) 31-40 yaş olduğu görülmektedir.

Grafik 24. Eşlerin Evlilik Sürelerine Göre Dağılımı

Evlilik Süresi - Erkek

Evlilik Süresi - Kadın

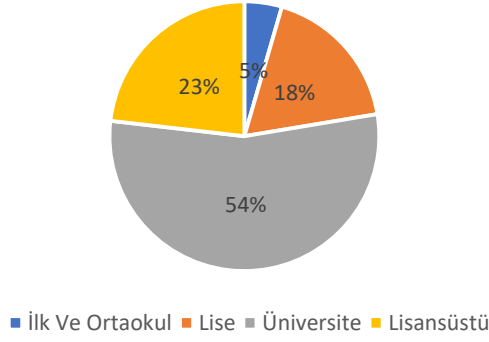

Eş olarak katılım gösteren katılımcılarda erkeklerin evlilik sürelerinin çoğunluk olarak (%29) 1-5 yıl olduğu, bunu (%25) 6-10 yıldır evli erkeklerin takip ettiği görülmektedir. Kadınlar için de benzer durumun olduğu, evlilik sürelerinin çoğunluk olarak 1-5 ve 6-10 yıl aralığında dağıldığı görülmektedir.

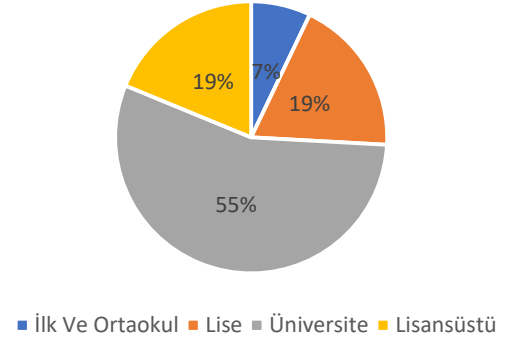
Grafik 25. Eşlerin Öğrenim Durumlarına

Göre Dağılımı

Öğrenim Durumu - Erkek

Öğrenim Durumu - Kadın

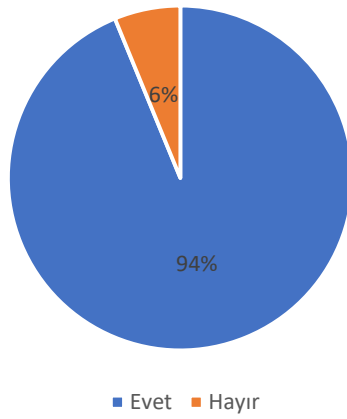

Eşlerin öğrenim durumlarına bakıldığında katılımcıların yarıdan fazlasının hem erkek (%55), hem de kadınlarda (%54) üniversite mezununun çoğunlukta olduğu görülmektedir.

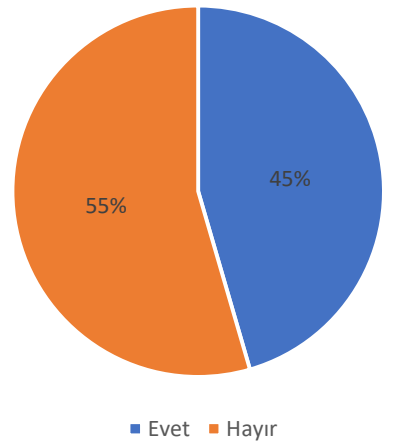
Grafik 26. Eşlerin Çalışma Durumlarına

Göre Dağılımı

Çalışma Durumu - Erkek

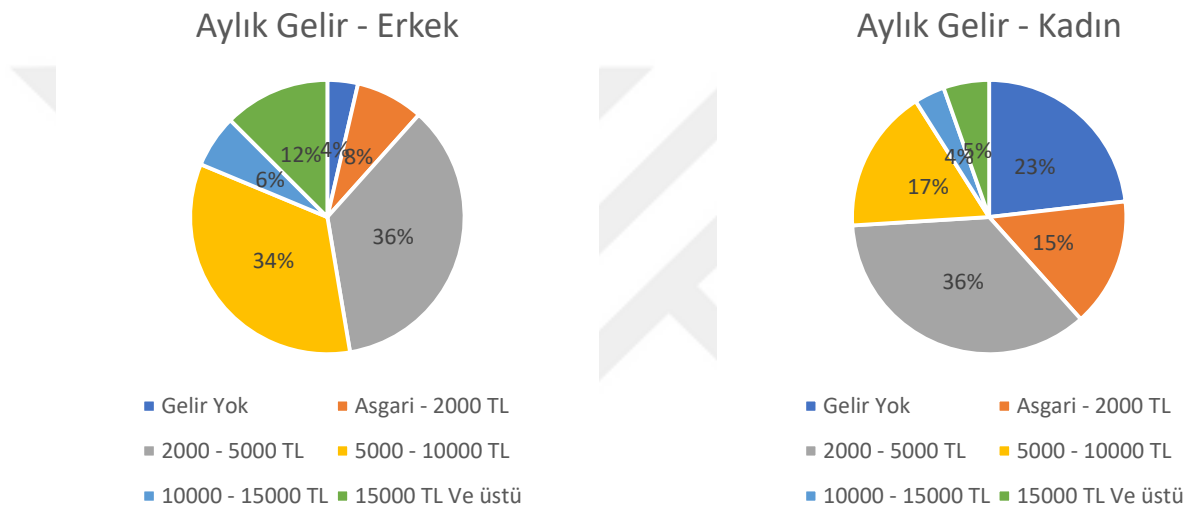
Çalışma Durumu - Kadın

Eşler çalışma durumlarına göre değerlendirildiğinde erkeklerin büyük çoğunluğunun (%94) çalıştığı, kadınların yarıdan fazlasının (%55) ise çalışmadığı görülmektedir.

Grafik 27. Eşlerin Aylık Gelirlerine

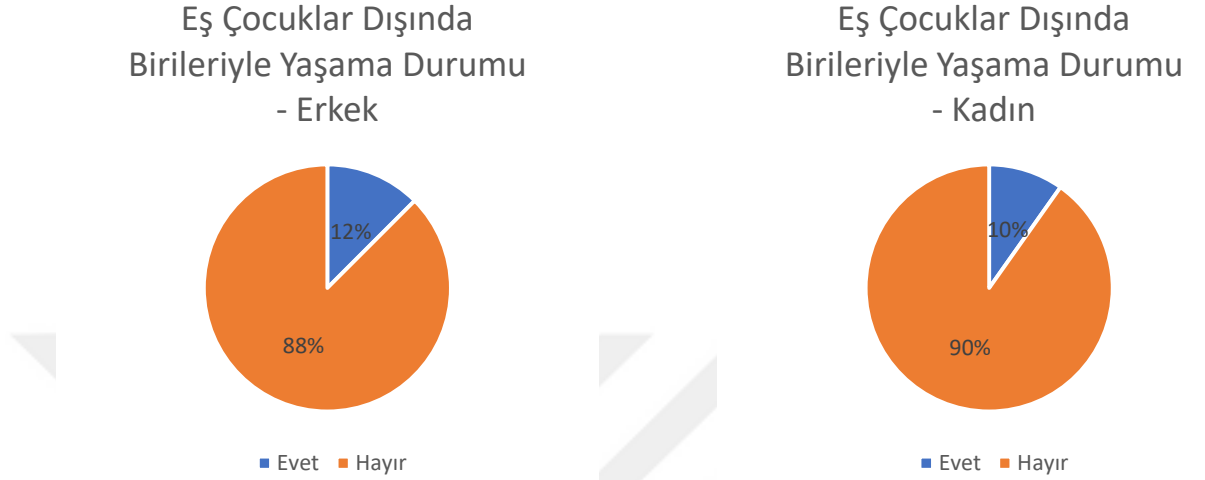
Göre Dağılımı

Eşlerin aylık gelir durumunu gösteren grafikler incelendiğinde erkeklerde yakın oranlarla olmakla birlikte 2000-5000 tı geliri olanların (%36) ve 5000-10000 tı geliri olanların (%34) büyük çoğunlukta olduğu görülmektedir. Kadın katılımcılarda ise geliri 2000-5000 tı olanların (%36) ilk sırada yer aldığı, bunu 10000-15000 geliri olanların (%23) takip ettiği görülmektedir.

Grafik 28. Eşlerin Eş Çocuklar Dışında

Birleriyle Yaşama Durumuna Göre Dağılımı

4.3. Küsme Davranışı Gösteren Eşlerin Küsme Özellikleri ve Evlilik Uyumlarına İlişkin Bulgular

Evlilik uyumu erkek ile evlilik uyumu kadın arasında anlamlı bir farklılığın olup olmadığını belirlemek amacıyla yapılan analiz sonrası bulgular aşağıda verilmiştir. Eşleştirilmiş grup testlerinde t testi kullanılırken, karşılaştırmalarda Ki Kare (X^2) ilişki testleri kullanılmıştır.

Tablo 20. Küsme Davranışı Gösteren Eşlerin Algılanan Evlilik Uyumu Düzeyleri Fark Testi Sonuçları

	Erkek		Kadın		N	t	p
	Ort	Ss	Ort	Ss			
Evlilik Uyumu	44,10	8,68	43,41	8,24	112	1,24	0.21

Yapılan eşleştirilmiş grup t-testi sonucunda, küsme davranışı gösteren eşlerin evlilik uyumu ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmamıştır ($t=1,24$, $p>0,05$).

Tablo 21. Eş Haricinde Aile Üyelerine Küsme Durumu ile Cinsiyet Arasındaki İlişki

Eş Haricinde Aile üyelerine Küsme Durumu		Cinsiyet				X ² /p
		Erkek		Kadın		
		n	%	n	%	
Evet		38	%33,9	55	%49,1	X ² =5,31 p=0,01
Hayır		74	%66,1	57	%50,9	
Toplam		112	%100,0	112	%100,0	

Tablo 21 incelendiğinde erkeklerin büyük çoğunluğunun (%66,1) eş haricinde aile üyelerine küsmediği, kadınların ise çok yakın oranlarla eş haricinde aile üyelerine küsebildiği (%49,1) ve küsmediği (%50,9) görülmektedir. ($X^2(1, N=307)=5,314$, $p<0.05$).

Tablo 22. Arkadaşlarla Küsme Durumu ile Cinsiyet Arasındaki İlişki

Arkadaşlarla Küsme Durumu	Cinsiyet				X ² /p
	Erkek		Kadın		
	n	%	n	%	
Evet	48	%42,9	52	%46,4	X ² =0,28 p=0,03
Hayır	64	%57,1	60	%53,6	
Toplam	112	%100,0	112	%100,0	

Arkadaşlarla küsme durumunun cinsiyete göre karşılaştırılmasına bakıldığında erkeklerin (%57,1) ve kadınların (%53,6) arkadaşlarına küsmediklerini belirttikleri görülmektedir. (X²(1, N=307)=0,28, p<0.05).

Tablo 23. Eşle Küsme Nedeni ile Cinsiyet Arasındaki İlişki

Eşle Küsme Nedeni	Cinsiyet				X ² /p
	Erkek		Kadın		
	n	%	n	%	
Ekonomik Nedenler	4	%3,6	2	%1,8	X ² =3,87 p=0,043
Aile Ve Arkadaşlar	7	%6,2	12	%10,7	
Kıskançlık İlgisizlik, Sevgisizlik	13	%11,6	19	%17,0	
Tutum	78	%69,6	72	%64,3	
Yaşam Felsefesi	10	%8,9	7	%6,2	
Toplam	112	%100,0	112	%100,0	

Eşle küsme nedenlerinin cinsiyete göre karşılaştırılmasına bakıldığında erkeklerin (%69,6)ve kadınların (%64,3) büyük çoğunluğunun tutum nedeniyle küstüklerini belirttikleri görülmektedir. ($X^2(1, N=307)=3,87, p<0.05$)

Tablo 24. Küsünce Ne Yapıldığı ile Cinsiyet Arasındaki İlişki

Küsünce Ne Yapıldığı	Cinsiyet				X ² /p
	Erkek		Kadın		
	n	%	n	%	
Çatışmadan Kaçınırım, Konuyu Kapatırım	19	%17,0	26	%23,2	X ² =5,97 p=0,02
Fiziksel Mesafe Koyarım- Ayrı Yatarım, Evi Terk Ederim Vb	8	%7,1	8	%7,1	
Sessiz Kalırım, Susarım, Cevap Vermem, Trip Atarım, Somurturum	61	%54,5	64	%57,1	
İlgisiz Ve Kayıtsız Davranırım, G�rmemezlikten-duymamazlıktan Gelirim, Yok Sayarım	11	%9,8	10	%8,9	
Sataşırım, Kötü Davranırım, Her Fırsatta Tartışmak İçin Yer Ararım, Laflarımla İğnelerim, Vb	13	%11,6	4	%3,6	
Toplam	112	%100,0	112	%100,0	

Eşlerin küsünce ne yaptığının cinsiyete göre karşılaştırılmasına bakıldığında erkeklerin (%54,5) ve kadınların (%57,1) oğunlukla yarıdan fazlasının Sessiz kalırım,

susarım, cevap vermem, trip atarım, somurturum şeklinde görüş bildirdikleri görülmektedir. ($X^2(1, N=307)=5,97, p<0.05$).

Tablo 25. Aniden Küsme Durumu ile Cinsiyet Arasındaki İlişki

Aniden Küsme Durumu	Cinsiyet				X ² /p
	Erkek		Kadın		
	n	%	n	%	
Aniden	72	%64,3	72	%64,3	X ² =0,00 p=0,04
Zamanla	40	%35,7	40	%35,7	
Toplam	112	%100,0	112	%100,0	

Eşlerin aniden küsme durumlarının cinsiyete göre karşılaştırılması incelendiğinde hem erkeklerin hem de kadınların eşit oranlarla olmakla birlikte, büyük çoğunluğun (%64,3) aniden küstüğü belirlenmiştir. ($X^2(1, N=307)=0,00, p<0.05$)

Tablo 36. Eşin Aniden Küsme Durumu ile Cinsiyet Arasındaki İlişki

Eşin Aniden Küsme Durumu	Cinsiyet				X ² /p
	Erkek		Kadın		
	n	%	n	%	
Aniden	86	%76,8	70	%62,5	X ² =5,40 p=0,01
Zamanla	26	%23,2	42	%37,5	
Toplam	112	%100,0	112	%100,0	

Eşin aniden küsme durumunun cinsiyete göre karşılaştırılmasına ilişkin test sonuçları incelendiğinde ($X^2(1, N=307)=5,40, p<0,05$) hem erkeklerin büyük çoğunluğunun (%76,8) hem de kadınların büyük çoğunluğunun (%62,5) aniden küstüklerini belirttikleri belirlenmiştir.

Tablo 27. Küsmeyi Kimin Başlattığı ile Cinsiyet Arasındaki İlişki

Küsmeyi Kimin Başlattığı	Cinsiyet				X ² /p
	Erkek		Kadın		
	n	%	n	%	
Ben	21	%18,8	41	%36,6	X ² =33,63 p=0,00
Eşim	41	%36,6	15	%13,4	
Çoğunlukla Ben	18	%16,1	41	%36,6	
Çoğunlukla Eşim	32	%28,6	15	%13,4	
Toplam	112	%100,0	112	%100,0	

Küsmeyi kimi başlattığının cinsiyete göre karşılaştırılmasına ilişkin test sonuçları incelendiğinde ($X^2(1, N=307)=33,63, p<0,05$), erkeklerin çoğunluğunun (%36,6) küsmeyi eşini belirttiğinin, kadınların eşit oranlarla olmakla birlikte (%36,6) kendilerinin ve çoğunlukla kendilerinin başlattığını belirttikleri görülmüştür.

Tablo 28. Küsmeyi Kimin Bitirdiği ile Cinsiyet Arasındaki İlişki

Küsmeyi Kimin Bitirdiği	Cinsiyet				X ² /p
	Erkek		Kadın		
	n	%	n	%	
Ben	43	%38,4	30	%26,8	X²=10,10 p=0,01
Eşim	9	%8,0	21	%18,8	
Çoğunlukla Ben	34	%30,4	25	%22,3	
Çoğunlukla Eşim	26	%23,2	36	%32,1	
Toplam	112	%100,0	112	%100,0	

Küsmeyi kimi başlattığının cinsiyete göre karşılaştırılmasına ilişkin test sonuçları incelendiğinde ($X^2(1, N=307)=10,10, p<0,05$), erkeklerin çoğunluk olarak (%38,4) küsmeyi kendilerinin bitirdikleri, kadınların da çoğunluk olarak (%32,1) eşlerinin bitirdiği yönünde görüş belirttikleri görülmektedir.

Tablo 29. Barışmayı Teklif Etmekte Zorlanma ile Cinsiyet Arasındaki İlişki

Barışmayı Teklif Etmekte Zorlanma		Cinsiyet				X ² /p
		Erkek		Kadın		
		n	%	n	%	
Kolay		75	%67,0	63	%56,2	X ² =2,71 p=0,03
Zor		37	%33,0	49	%43,8	
Toplam		112	%100,0	112	%100,0	

Barışmayı teklif etmekte zorlanma durumunun cinsiyete göre karşılaştırılmasına ilişkin test sonuçları incelendiğinde ($X^2(1, N=307)=2,71, p<0,05$), büyük çoğunlukla erkeklerin (%67) ve kadınların (%56,2) barışmayı teklif etmekte zorlanma durumuna yanıtlarının kolay olarak ifade edildiği belirlenmiştir.

Tablo 30. Eşin Barışmayı Teklif Etmekte Zorlanması ile Cinsiyet Arasındaki İlişki

Eşin Barışmayı Teklif Etmekte Zorlanması	Cinsiyet				X²/p
	Erkek		Kadın		
	n	%	n	%	
Kolay	57	%50,9	78	%69,6	X²=8,22 p=0,03
Zor	55	%49,1	34	%30,4	
Toplam	112	%100,0	112	%100,0	

Eşin barışmayı teklif etmesinin cinsiyete göre karşılaştırılmasına ilişkin test sonuçları incelendiğinde ($X^2(1, N=307)=8,22, p<0,05$) erkeklerin çok yakın oranlarla birlikte eşlerinin barışmayı teklif etmede zorlanma durumunu kolay (%50,9) ve zor (%49,1) olarak ifade ettiği, kadınların ise büyük çoğunlukla (%69,6) eşlerinin barışmayı teklif etmekte zorlanmasının kolay olduğunu düşündükleri belirlenmiştir.

Tablo 31. Barışma Teklifine Evet Demekte Zorlanma ile Cinsiyet Arasındaki İlişki

Barışma Teklifine Evet Demekte Zorlanma	Cinsiyet				X ² /p
	Erkek		Kadın		
	n	%	n	%	
Kolay	97	%86,6	76	%67,9	X ² =11,19 p=0,01
Zor	15	%13,4	36	%32,1	
Toplam	112	%100,0	112	%100,0	

Barışma teklifine evet demekte zorlanma durumunun cinsiyete göre karşılaştırılmasına ilişkin test sonuçları incelendiğinde ($X^2(1, N=307)=11,19, p<0,05$), erkeklerin (%86,6) ve kadınların büyük çoğunluğunun (%67,9) barışma teklifine evet demelerinin kolay olduğunu düşündükleri belirlenmiştir.

Tablo 32. Genellikle Neden Küsüldüğü ile Cinsiyet Arasındaki İlişki

		Erkek		Kadın		X ² /p
		n	%	n	%	
Çatışmadan Kaçınmak İçin	Evet	42	%37,5	37	%33,0	X ² =0,48 p=0,02
	Hayır	70	%62,5	75	%67,0	

Öfkemi Kontrol Etmek İçin	Evet	37	%33,0	30	%26,8	$X^2=1,04$ $p=0,19$
	Hayır	75	%67,0	82	%73,2	
Öfkemi İfade Etmek İçin	Evet	40	%35,7	55	%49,1	$X^2=4,11$ $p=0,02$
	Hayır	72	%64,3	57	%50,9	
Cezalandırmak İçin	Evet	34	%30,4	44	%39,3	$X^2=1,96$ $p=0,10$
	Hayır	78	%69,6	68	%60,7	
Çatışmayı Soğutmak İçin	Evet	41	%36,6	22	%19,6	$X^2=7,97$ $p=0,04$
	Hayır	71	%63,4	90	%80,4	
Diğer	Evet	6	%5,4	4	%3,6	$X^2=0,41$ $p=0,37$
	Hayır	106	%94,6	108	%96,4	

Genellikle neden küsüldüğünün cinsiyete göre karşılaştırılmasına ilişkin test sonuçları incelendiğinde, ilgili seçeneklerin hem erkek hem de kadınlar için asıl neden olarak belirtilmemesiyle birlikte, erkeklerin çoğunluk olarak (%37,5) çatışmadan kaçınmak için ($X^2(1, N=307)=0,489, p<0,05$), ve yine yakın oranla (%36,6) çatışmayı soğutmak için ($X^2(1, N=307)=7,972, p<0,05$) kadınların ise yine çoğunluk olarak (%49,1) öfkelerini ifade etmek için ($X^2(1, N=307)=4,113, p<0,05$) küstüklerini ifade ettikleri belirlenmiştir.

Tablo 33. Küsme Davranışı ile Cinsiyet Arasındaki İlişki

		Erkek		Kadın		χ^2/p
		n	%	n	%	
Hiç Etkilemez	Evet	10	%8,9	13	%11,6	$\chi^2=0,43$ $p=0,33$
	Hayır	102	%91,1	99	%88,4	
Hırslanarak Daha Da Kızarım	Evet	19	%17,0	20	%17,9	$\chi^2=0,03$ $p=0,50$
	Hayır	93	%83,0	92	%82,1	
Dalgın Ve Dikkatsiz Olurum	Evet	28	%25,0	32	%28,6	$\chi^2=0,36$ $p=0,32$
	Hayır	84	%75,0	80	%71,4	
Nasıl Barışacağımı D�ş�r�m	Evet	41	%36,6	23	%20,5	$\chi^2=7,08$ $p=0,006$
	Hayır	71	%63,4	89	%79,5	
Başkalarıyla Da �atışırım	Evet	19	%17,0	12	%10,7	$\chi^2=1,83$ $p=0,12$
	Hayır	93	%83,0	100	%89,3	
Birbirimize Verdiğimiz Değeri Anlarım	Evet	21	%18,8	20	%17,9	

	Hayır	91	%81,2	92	%82,1	$X^2=0,03$ $p=0,50$
Birbirimizden Soğuruz	Evet	13	%11,6	9	%8,0	$X^2=0,80$ $p=0,25$
	Hayır	99	%88,4	103	%92,0	
Aklım Onda Kalır	Evet	43	%38,4	45	%40,2	$X^2=0,07$ $p=0,04$
	Hayır	69	%61,6	67	%59,8	
Yaşadığımız Çatışmayı Kısa Süre Sonra Unutur, Hiçbir Şey Olmamış Gibi Davranırız	Evet	37	%33,0	46	%41,1	$X^2=1,55$ $p=0,01$
	Hayır	75	%67,0	66	%58,9	

Küsme davranışının cinsiyete göre karşılaştırılmasına ilişkin test sonuçları incelendiğinde tüm seçeneklerde hem erkeklerin hem de kadınların çoğunluk olarak hayır yanıtını verdikleri görülmektedir. Evet yanıtlarında erkeklerin çoğunluk olarak (%38,4) aklın eşinde kaldığını ($X^2(1, N=307)=0,07, p<0.05$) ve (%36,6) nasıl barışacağını düşündüğü ($X^2(1, N=307)=7,08, p<0.05$). , kadınların ise çoğunluk olarak (%41,1) yaşadığımız çatışmayı kısa süre sonra unutur, hiçbir şey olmamış gibi davranırız ($X^2(1, N=307)=1,55, p<0.05$). şeklinde görüş belirttiği ve yine yakın oranla (%40,2) aklın eşde kaldığını ifade ettiği belirlenmiştir.

Tablo 34. Eşle K s ld ğ nde Cinsel İlişkiye Girme Durumu ile Cinsiyet Arasındaki İlişki

Eşle K�s�ld�ğ�nde Cinsel İlişkiye Girme Durumu	Cinsiyet				X ² /p
	Erkek		Kadın		
	n	%	n	%	
Evet	18	%16,1	19	%17,0	X ² =0,03 p=0,01
Hayır	94	%83,9	93	%83,0	
Toplam	112	%100,0	112	%100,0	

Eşle k s ld ğ nde cinsel ilişkiye girme durumunun cinsiyete göre karşılaştırılmasına ilişkin test sonuçları incelendiğinde (X² (1, N=307)=0,03, p<0.05) hem erkeklerin (%83,9) hem de kadınların (%83,0) büyük çoğunluğunun k s ld ğ nde cinsel ilişkiye girmediklerini belirttikleri görülmektedir.

Tablo 35. K smenin Cinsel İlişki İle Son Bulma Durumu ile Cinsiyet Arasındaki İlişki

Küsmenin Cinsel İlişki İle Son Bulma Durumu	Cinsiyet				X ² /p
	Erkek		Kadın		
	n	%	n	%	
Evet	15	%83,3	15	%78,9	X ² =0,11 p=0,03
Hayır	3	%16,7	4	%21,1	
Toplam	18	%100,0	19	%100,0	

K smenin cinsel ilişki ile son bulma durumunun cinsiyete göre karşılaştırılmasına ilişkin test sonuçları incelendiğinde ($X^2(1, N=307)=0,11$, $p<0,05$) erkeklerin (%83,3) ve kadınların büyük çoğunluğunun (%78,9) küsmenin cinsel ilişkiye girmeyle son bulduğunu belirttikleri görülmüştür.

Tablo 36. Küsünce Ne yapıldığı ile Cinsiyet Arasındaki İlişki

		Erkek		Kadın		χ^2/p
		n	%	n	%	
Somurturum	Evet	46	%41,1	51	%45,5	$\chi^2=0,45$ $p=0,29$
	Hayır	66	%58,9	61	%54,5	
SuskunlaŐıřım, Konuşmam	Evet	70	%62,5	85	%75,9	$\chi^2=4,71$ $p=0,02$
	Hayır	42	%37,5	27	%24,1	
Konuşmaları Terslerim	Evet	22	%19,6	28	%25,0	$\chi^2=0,92$ $p=0,21$
	Hayır	90	%80,4	84	%75,0	
Ondan Uzak Dururum	Evet	48	%42,9	49	%43,8	$\chi^2=0,01$ $p=0,50$
	Hayır	64	%57,1	63	%56,2	
Ayrı Yatarım	Evet	9	%8,0	3	%2,7	$\chi^2=3,17$ $p=0,06$
	Hayır	103	%92,0	109	%97,3	
Rutin Ev İŞlerini Yapmam	Evet	4	%3,6	3	%2,7	

	Hayır	108	%96,4	109	%97,3	$X^2=0,14$ $p=0,50$
Laflarımla İğnelerim	Evet	24	%21,4	31	%27,7	$X^2=1,18$ $p=0,17$
	Hayır	88	%78,6	81	%72,3	
Her Fırsatta Tartışmak İçin Yer Ararım	Evet	11	%9,8	14	%12,5	$X^2=0,40$ $p=0,33$
	Hayır	101	%90,2	98	%87,5	
Evi Terk Ederim	Evet	3	%2,7	4	%3,6	$X^2=0,14$ $p=0,50$
	Hayır	109	%97,3	108	%96,4	

Küsünce ne yapıldığı durumunun cinsiyete göre karşılaştırılmasına ilişkin test sonuçları incelendiğinde, (X^2 (1, N=307)=4,71, $p<0,05$) suskunlaşırım, konuşmam seçeneği haricinde tüm seçeneklerde çoğunluk olarak hayır yanıtı verildiği görülmektedir. Hem erkek hem de kadınların çoğunluk olarak küsünce suskunlaştığı ve konuşmadığı belirlenmiştir.

Tablo 37. Küsme Durumlarının Eşlerin Cinsiyetine Göre Ortalamaları

Gruplar	Erkek (n=112)		Kadın (n=112)		T	p
	Ort	Ss	Ort	Ss		
Eş Haricinde Aile yeleriyle Küsme Sıklığı	1,79	1,44	2,44	1,91	-2,88	.04
Arkadaşlarla Küsme Sıklığı	2,08	1,73	2,18	1,89	-0,40	.68
Eşle Küsme Sıklığı	3,12	2,18	3,47	2,27	-1,16	.24
Barışma Hızı	7,67	2,24	7,14	2,45	1,67	.09
Eşin Barışma Hızı	6,46	2,47	7,16	2,62	-2,06	.04
Küsmeye Yatkinlık Derecesi	3,40	2,41	4,12	2,32	-2,25	.02
Eşin Küsmeye Yatkinlık Derecesi	4,92	2,61	3,88	2,58	3,00	.03
Annenin Küsmeye Yatkinlık Derecesi	3,19	1,46	3,36	1,45	-0,87	.38
Babanın Küsmeye Yatkinlık Derecesi	3,29	1,62	3,43	1,84	-0,57	.56

Eşlerin küsme durumlarının cinsiyete göre farklılığının belirlenmesine ilişkin yapılan eşleştirilmiş örneklem t testi sonuçlarına göre eş haricinde aile üyeleriyle küsme sıklığı durumunun ($t=-2,88$, $p<0,05$), eşin barışma hızının ($t=-2,06$, $p<0,05$), küsmeye yatkinlık derecesinin ($t=-2,25$, $p<0,05$) ve eşin küsmeye yatkinlık derecesinin ($t=3,00$, $p<0,05$) farklılık gösterdiği sonucuna ulaşılmıştır.

Kadınların eş haricinde aile üyeleriyle küsme sıklığı puanları ($AO=2,44$, $SS=1,91$), erkeklerin eş haricinde aile üyeleriyle küsme sıklığı puanlarından ($AO=1,79$, $SS=1,44$) yüksek bulunmuştur. Kadınların eşin barışma hızı puanları ($AO=7,16$, $SS=2,62$), erkeklerin eşin barışma hızı puanlarından ($AO=6,46$, $SS=2,47$) yüksek bulunmuştur. Kadınların küsmeye yatkinlık derecesi puanları ($AO=4,12$, $SS=2,32$), erkeklerin küsmeye yatkinlık derecesi puanlarından ($AO=3,40$, $SS=2,41$) yüksek bulunmuştur. Erkeklerin eşin küsmeye yatkinlık derecesi puanları ($AO=4,92$, $SS=2,61$), kadınların

eşin küsmeye yatkınlık derecesi puanlarından (AO=3,88, SS=2,58) yüksek bulunmuştur.

4.4. Eşlerin Evlilik Uyumlarının Eşlerin Küsme Davranışlarına Göre Karşılaştırılması

Tablo 38. Eşlerin Evlilik Uyumunun Küsmeyi Kimin Başlattığı Görüşüne Göre Ortalamaları

	Grup	N	Ort	Ss	KW	p
Evlilik Uymu Erkek	Ben	21	42,76	8,94	1,87	.59
	Eşim	41	43,73	9,05		
	Çoğunlukla Ben	18	43,06	10,71		
	Çoğunlukla Eşim	32	46,19	6,56		
Evlilik Uymu Kadın	Ben	21	41,14	8,80	3,26	.35
	Eşim	41	43,83	7,29		
	Çoğunlukla Ben	18	42,11	10,64		
	Çoğunlukla Eşim	32	45,09	7,42		

Erkeklerin evlilik uyumunun küsmeyi kimin başlattığı değişkeni açısından farklılığına ilişkin yapılan Kruskal Wallis H-Testi sonuçlarına göre; grup ortalamaları arasındaki fark anlamlı bulunmamıştır($X^2(1, N=112)=1,87, p>0.05$).

Kadınların evlilik uyumunun küsmeyi kimin başlattığı değişkeni açısından farklılığına ilişkin yapılan Kruskal Wallis H-Testi sonuçlarına göre; grup ortalamaları arasındaki fark anlamlı bulunmamıştır($X^2(1, N=112)=3,26, p>0.05$).

Tablo 39. Eşlerin Evlilik Uyumunun Küsmeyi Kimin Bitirdiği Görüşüne Göre Ortalamaları

	Grup	N	Ort	Ss	KW	p
Evlilik Uyumuna Erkek	Ben	43	44,86	8,20	1,35	0,71
	Eşim	9	45,89	7,21		
	Çoğunlukla Ben	34	42,32	10,01		
	Çoğunlukla Eşim	26	44,73	8,10		
Evlilik Uyumuna Kadın	Ben	43	43,56	7,45	1,02	0,79
	Eşim	9	45,33	6,89		
	Çoğunlukla Ben	34	42,00	9,93		
	Çoğunlukla Eşim	26	44,35	7,63		

Erkeklerin evlilik uyumunun küsmeyi kimin bitirdiği değişkeni açısından farklılığına ilişkin yapılan Kruskal Wallis H-Testi sonuçlarına göre; grup ortalamaları arasındaki fark anlamlı bulunmamıştır($X^2(1, N=112)=1,35, p>0.05$).

Kadınların evlilik uyumunun küsmeyi kimin bitirdiği değişkeni açısından farklılığına ilişkin yapılan Kruskal Wallis H-Testi sonuçlarına göre; grup ortalamaları arasındaki fark anlamlı bulunmamıştır($X^2(1, N=112)=1,02, p>0.05$).

Tablo 40. Eşlerin Evlilik Uyumunun Aniden Küsme Durumuna Göre Ortalamaları

	Grup	N	Ort	Ss	MW	p
Evlilik Uyumlu Erkek	Aniden	72	43,18	8,95	1183,00	0,11
	Zamanla	40	45,88	7,98		
Evlilik Uyumlu Kadın	Aniden	72	42,44	8,00	1112,00	0,04
	Zamanla	40	45,15	8,49		

Erkeklerin evlilik uyumunun aniden küsme durumuna göre farklılığına ilişkin yapılan Mann Whitney-U testi sonucunda grup ortalamaları arasındaki fark istatistiksel açıdan anlamlı bulunmamıştır($U=1183,00$, $p>0,05$).

Kadınların evlilik uyumunun aniden küsme durumuna göre farklılığına ilişkin yapılan Mann Whitney-U testi sonucunda grup ortalamaları arasındaki fark istatistiksel açıdan anlamlı bulunmuştur($U=1112,00$, $p<0,05$).

Aniden küsen kadınların evlilik uyumu puanları, ($AO=42,44$, $SS=8,00$) zamanla küsen kadınların evlilik uyumu puanlarından ($AO=45,15$, $SS=8,49$) düşük bulunmuştur.

Tablo 41. Eşlerin Evlilik Uyumunun Barışma Teklifine Evet Demekte Zorlanma Durumuna Göre Ortalamaları

	Grup	N	Ort	Ss	MW	p
Evlilik Uyumlu Erkek	Kolay	76	44,91	8,45	1170,00	0,21
	Zor	36	42,53	9,06		
Evlilik Uyumlu Kadın	Kolay	76	44,92	7,22	966,50	0,01
	Zor	36	40,22	9,41		

Erkeklerin evlilik uyumunun barışma teklifine evet demekte zorlanma durumuna göre farklılığına ilişkin yapılan Mann Whitney-U testi sonucunda grup ortalamaları arasındaki fark istatistiksel açıdan anlamlı bulunmamıştır($U=1170,00$, $p>0,05$).

Kadınların evlilik uyumunun barışma teklifine evet demekte zorlanma durumuna göre farklılığına ilişkin yapılan Mann Whitney-U testi sonucunda grup ortalamaları arasındaki fark istatistiksel açıdan anlamlı bulunmuştur($U=966,50$, $p<0,05$).

Barışma teklifine kolay evet diyebilen kadınların evlilik uyumu puanları ($AO=44,92$, $SS=7,22$), barışma teklifine zor evet diyebilen kadınların evlilik uyumu puanlarından ($AO=40,22$, $SS=9,41$) yüksek bulunmuştur.

Tablo 42. Eşlerin Evlilik Uyumunun Barışmayı Teklif Etmekte Zorlanma Durumuna Göre Ortalamaları

	Grup	N	Ort	Ss	MW	p
Evlilik Uyumlu Erkek	Kolay	63	45,65	9,09	1123,00	0,01
	Zor	49	42,20	7,79		
Evlilik Uyumlu Kadın	Kolay	63	45,14	8,15	1092,50	0,008
	Zor	49	41,18	7,91		

Erkeklerin evlilik uyumunun barışmayı teklif etmekte zorlanma durumuna göre farklılığına ilişkin yapılan Mann Whitney-U testi sonucunda grup ortalamaları arasındaki fark istatistiksel açıdan anlamlı bulunmuştur($U=1123,00$, $p<0,05$).

Kadınların evlilik uyumunun barışmayı teklif etmekte zorlanma durumuna göre farklılığına ilişkin yapılan Mann Whitney-U testi sonucunda grup ortalamaları arasındaki fark istatistiksel açıdan anlamlı bulunmuştur($U=1092,50$, $p<0,05$).

Barışmayı teklif etmesi kolay olan erkeklerin evlilik uyumu puanları ($AO=45,65$, $SS=9,09$), barışmayı teklif etmesi zor olan erkeklerin evlilik uyumu puanlarından ($AO=42,20$, $SS=7,79$) yüksek bulunmuştur.

Barışmayı teklif etmesi kolay olan kadınların evlilik uyumu puanları ($AO=45,14$, $SS=8,15$), barışmayı teklif etmesi zor olan kadınların evlilik uyumu puanlarından ($AO=41,18$, $SS=7,91$) yüksek bulunmuştur.

Tablo 43. Eşlerin Evlilik Uyumunun Eş Haricinde Aile Üyelerine Küsme Durumuna Göre Ortalamaları

	Grup	N	Ort	Ss	MW	p
Evlilik Uyumlu Erkek	Evet	38	42,97	7,81	1195,50	0,19
	Hayır	74	44,74	9,08		
Evlilik Uyumlu Kadın	Evet	38	41,82	7,05	1101,50	0,06
	Hayır	74	44,23	8,73		

Erkeklerin evlilik uyumunun eş haricinde aile üyelerine küsme durumuna göre farklılığına ilişkin yapılan Mann Whitney-U testi sonucunda grup ortalamaları arasındaki fark istatistiksel açıdan anlamlı bulunmamıştır($U=1195,50$, $p>0,05$).

Kadınların evlilik uyumunun eş haricinde aile üyelerine küsme durumuna göre farklılığına ilişkin yapılan Mann Whitney-U testi sonucunda grup ortalamaları arasındaki fark istatistiksel açıdan anlamlı bulunmamıştır($U=1101,50$, $p>0,05$).

Tablo 44. Eşlerin Evlilik Uyumunun Eşle Küsüldüğünde Cinsel İlişkiye Girme Durumuna Göre Ortalamaları

	Grup	N	Ort	Ss	MW	p
Evlilik Uyumlu Erkek	Evet	18	47,39	7,56	634,50	0,09
	Hayır	94	43,52	8,78		
Evlilik Uyumlu Kadın	Evet	18	44,83	8,56	757,50	0,48
	Hayır	94	43,14	8,20		

Erkeklerin evlilik uyumunun eşle küsüldüğünde cinsel ilişkiye girme durumuna göre farklılığına ilişkin yapılan Mann Whitney-U testi sonucunda grup ortalamaları arasındaki fark istatistiksel açıdan anlamlı bulunmamıştır($U=634,50$, $p>0,05$).

Kadınların evlilik uyumunun eşle küsüldüğünde cinsel ilişkiye girme durumuna göre farklılığına ilişkin yapılan Mann Whitney-U testi sonucunda grup ortalamaları arasındaki fark istatistiksel açıdan anlamlı bulunmamıştır($U=757,50$, $p>0,05$).

5. TARTIŞMA VE YORUM

Küsmeye davranışının nedenleri bireysel özellikler, psikolojik durum vb. Bireysel birçok açıdan farklılık göstereceğinden araştırma sırasında, küsmenin kendisi, biçimleri ve sonuçlarına odaklanarak, küsmenin evlilik uyumuyla ilişkisi aranmıştır. Çalışmada, küsmeye olarak adlandırdığımız davranış örüntüsünün birçok göstergesi ve tarzı ortaya konmuştur.

Genel olarak küsmeye davranışı İngilizce ve Türkçe literatürde farklı isimler altında dağınık olarak kavramsallaşsa da benzer durumlarda benzer davranışlar ve tutumlar ortaya çıkmaktadır. İngilizce literatürde kavramlar ayrı ayrı ele alınırken, Türkçe’de küsmeye ismiyle söz konusu davranış, bir çatıda altında toplanmaktadır.

Küsmeye davranışının süreci ve sonuçları bakımından iletişimi genel seyrine nazaran sekteye uğrattığı görülmüş, bununla birlikte, kısa süreli olan küsmeye davranışlarının uzun süre devam eden biçimlerine kıyasla uyumda olumlu etkileri olduğu ortaya konmuştur. Eşle küsmeye süresi 1 saatten kısa olanların evlilik uyumu puanları, eşle küsmeye süresi, gün boyunca olanların evlilik uyumu puanlarından yüksek bulunmuştur. Eşle küsmeye süresi Gece yatağa girene kadar olanların evlilik uyumu puanları, eşle küsmeye süresinin 1-2 gün olanların evlilik uyumu puanlarından yüksek bulunmuştur. Olanların evlilik uyumu puanları da, eşle küsmeye süresi birkaç gün olanların evlilik uyumu puanlarından yüksek bulunmuştur. Buna göre küsmeye süresi ne kadar kısa ise uyumun o kadar yüksek olduğu kabul edilebilir.

Araştırmada elde edilen verilere göre küsmeye davranışı ile evlilik uyumunun ilişkili olduğu görülmüştür. Küsmeye yatkınlık derecesi ile evlilik uyumu arasında negatif yönde anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Eşle küsmeye sıklığı ve evlilik uyumu arasında negatif yönde anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Buna göre evli çiftler arasında yaşanan küsmeye yatkınlık ve küsmeye davranışının sıklığı, evlilik uyumunu olumsuz yönde etkilediği ve uyumu azalttığı tespit edilmiştir. “Küsmeye çok hızlı yıkıcı bir hale dönüşebilir. Sık olup uzun sürdüğünde iletişimi kopardığı, iki ayrı dünyada yaşamaya sebep olduğu, eşleri birbirinden uzak tuttuğu için zararlı hale gelebilir” (Yanık, 2017,s. 86).

Küsmeye davranışının hem kendisi, hem de çözüm yolları karşılıklı yoğun iletişim, duygu ve fikir paylaşımı sağladığı için, çiftlere birbirlerini daha iyi tanıma imkanı verebilmektedir. Sağlıklı bir iletişim ile küsmenin konusu, yapıcı ve faydalı hale gelirken, aynı konuda karşılıklı olumsuz yaklaşımlar çözümsüz ve yıkıcı hale getirebilir. Evliliklerinde sorun yaşayan ve bu sorunları çözüme kavuşturan çiftlerin ilişki uyumlarının arttığı düşünülmektedir (Cramer, 2000).

Araştırmada, ayrıca eşle küsmeye süresi ve evlilik uyumu arasında negatif yönde anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Bu sonuca göre, evli çiftlerin küsmeye süreleri uzadıkça evlilik uyumlarının azaldığı görülmüştür. “İyi giden evliliklerde eşler ne kadar küsmüyorsa, kötü giden evliliklerde küsmeye o derece yaygın. Ayrıca, kötü giden evliliklerde barışma da bir o kadar sorun” (Yanık, 2017, s. 90).

Buna karşılık, evli çiftlerin küsmeye durumunda barışmayı teklif etmekte zorlanmayanların evlilik uyumu puanları, zorlananların evlilik uyumu puanlarından yüksek bulunmuştur. Ek olarak barışma teklifine kolaylıkla “Evet” diyenlerin evlilik uyum puanları, zorlananların evlilik uyum puanlarından yüksek bulunmuştur. Buna göre, küsmeye yapıcı ve çözüme yönelik tutumların evlilik uyumuna olumlu katkı sağladığı kabul edilebilir. Yanık’a göre (2017), küsmeye, kırıldığımız zaman bu duyguları hazmetmek için kendi içimize çekilme imkanı sağlıyor. Bu süreçte yaşadığımız şey üzerine düşünüp olup bitenleri anlamlandırmış oluyoruz. Ayrıca, biraz da zaman geçirerek duyguların yoğunluğunu azaltmış oluyoruz. Bu yönleriyle küsmenin fonksiyonel bir tarafı olduğu söylenebilir (Yanık, 2017).

Küsmeye davranışına karşı barışma arayışı, çiftlerin karşılıklı iletişim ve paylaşımını artırarak evlilik uyumlarını artıracaktır. Gottman ve Krokoff’a göre, evliliklerde, öfke yönetilebildiği takdirde evlilik doyuma katkı sağlamaktadır. Kasıtlı olarak öfkenin negatif yönlendirilmesi ise bu potansiyeli tam tersine çevirmektedir (Cox ve Gunn, 1998).

Araştırmada küsmeye nedenleri ile ilgili soruya, katılımcıların 2/3’ü, küfür, kötü davranış, aşağılama, küçümseme vb. tutumlardan kaynaklı olduğu cevabını vermiştir. Bu sonuçlara göre çatışma yerine küsmeye davranışı göstererek çiftler, Gottman’a (1999)

göre, aşağılama veya küçümseme kendi kategorisinde boşanmaya giden yolun en birinci göstergesidir. Aşağılama, pratik olarak istikrarsızdır ve mutlu evliliklerde bile dengeleri bozabilir. Bu yüzden Gottman, aşağılama için aşkın sülfürik asidi demektedir. Bunun yerine, çiftler artan olumsuzluk ve küçümsemeyi önlemek için onarım mekanizmalarına odaklanmalıdır (Lehman, 2005).

Öte yandan, Yanık (2017) tarafından yapılan iyi/mutlu evlilik çalışmasında; “ Küser misiniz?” sorusuna kadınların %63’ü, erkeklerin %61’i ‘evet’ cevabını verdi. Ama küsme tarzları yumuşak, süreleri oldukça kısa ve barışmaları kolaydı.

Son olarak, evliliklerin sürdürülebilmesi için ortaya atılan yeni bir yaklaşım ‘İlişki Bakımı’ dır. İlişki bakımı, çiftler tarafından ilişkilerini belirli bir durumunda tutmak için yapılan davranışlardır (Dindia, 2003). İlişkisel bakım teorileri, çiftleri bir araya getiren ve onları birbirinden uzaklaştıran itici güçlerin olduğu fikrine dayanmaktadır. Çoğu model, çiftleri bir araya getiren güçlerin onları birbirinden ayıran güçlerden daha az etkili olduğunu ve bu nedenle çiftlerin ilişkilerinin sürdürülebilir olması için bazı şeyler yapması gerektiğini var saymaktadır (Dindia, 2000).

Stafford ve Canary tarafından listelenen ilişkisel bakım stratejisi, açıklık- açık değildir. Bu açıklık, ilişkiyi açıkça tartışma ve düşünce ve hisleri diğeriyle kolaylıkla paylaşma anlamına gelir. Kişisel olarak kendini ifade etme, bir başka deyişle kişisel ve özel konularda, olaylara ek olarak duyguları, duyguların anlamlarını ortaya koyma söz konusuysa, bireyler arasındaki yakınlık beraberinde uyum artmaktadır (Prager, 2000)

6. SONUÇ VE ÖNERİLER

6.1. Sonuç

Araştırmanın bulgularında, küsme davranışı ile evlilik uyumu arasında nasıl bir ilişki olduğu incelenmiş, araştırmaya katılan evli çiftlerden kadınların, erkeklere oranla küsmeye yatkınlık ve küsme süresinin daha fazla olduğu, erkeklerle kadınların evlilik uyumu puanları arasında anlamlı bir fark olmadığı tespit edilmiştir. Kadınlar, erkeklere nazaran, tartışma konusu olabilecek sorunlar hakkında konuşmaktan daha az kaçınırlar. Bu da kadınların, çatışmaya daha kolay girmelerine sebep olabilmektedir (Heavet, Layne ve Christensen, 1993).

Çiftlerden erkeklerin küslük süresince; daha fazla etkilendiği, küstükten sonra nasıl barışacaklarını düşündüğü, bu süreçte başkalarıyla da çatıştıkları, bir kısmının ilişkilerinden soğudukları ve bununla birlikte bazı çiftlerin birbirlerine verdikleri değeri anladıkları ortaya çıkmıştır. Araştırmaya katılan kadınların küs kaldıkları süreçte; daha fazla dalgın ve dikkatsiz oldukları, eşlerinde akılları kaldığı ve hiçbir şey olmamış gibi davranmaya meyilli oldukları ortaya çıkmıştır.

Küsme nedenlerinin cinsiyetten bağımsız olarak ağırlıklı kıskançlık, sevgisizlik ve ilgisizlikten kaynaklandığı belirlenmiştir. Araştırmanın bütününde yaygın olarak küsme davranışında ‘ Sessiz kalırım, susarım, cevap vermem, trip atarım, somurturum’ davranış örüntüleri benimsendiği ortaya çıkmıştır. Kadınların daha yoğun olarak öfkeyi ifade etmek için, erkelerin ise çatışmayı soğutmak için küstükleri belirlenmiştir.

Araştırmada, kadınların küsmeye daha yatkın olduklarının yanı sıra, küsmeyi başlattıkları, bununla birlikte genellikle erkeklerin küsmeyi bitiren taraf olduğu belirlenmiştir. Erkeklerin barışmayı teklif etmelerinin daha kolay, kadınların da barışma teklifine ‘evet’ demelerinin kolay olduğu tespit edilmiştir. Bu veriler, araştırmadaki evlilik uyum puanlarının yüksek olmasının bir göstergesidir. Rekabetçi çatışma yönetim tarzlarında evlilik uyumu düşüktür. Evli çiftlerden birinin veya her ikisinin rekabetçi çatışma yönetim tarzını kullandığında, çiftlerde en düşük evlilik doyumunun rapor edildiğini, küsmenin bu çatışmacı tarzla, çatışma duygularını artırdığı söylenebilir(Greeff ve Bruyne, 2000).

Kadınların eşe küsme oranları, erkeklere oranla daha fazla, erkeklerin ise eş haricindeki aile üyelerine küsme oranları kadınların eş haricindeki aile üyelerine küsme oranlarından fazla olarak tespit edilmiştir. Bununla birlikte, araştırmaya katılan kadınların %86'sı, erkeklerin ise %70'i aniden küsmektedir. Erkeklerin barışma hızı, kadınlara oranla daha fazla olduğu belirlenmiştir.

Araştırmaya katılan çiftlerden evlilik süresi 1-5 yıl olanların evlilik uyumu puanları, evlilik süresi 1-5 yıl üzeri olanların evlilik uyumu puanlarından yüksek bulunmuştur. Bu da evlilik süresinin başlarında uyumun daha fazla olduğu bulgusuna işaret etmektedir. Eşle küsme süresi 1 saatten kısa olanların evlilik uyumu puanları, eşle küsme süresi 1-2 saat ve daha fazla olanların evlilik uyumu puanlarından yüksek bulunmuştur. Buna göre, küsme süresi ne kadar kısa ise evlilik uyumu artmaktadır. Buna karşılık Tutarel-Kışlak ve Çabukça (2002) çalışmalarında; eşlerin evlilik uyumlarının evlilik yılı gibi değişkenlerle ilintili olmadığını belirtmektedir.

Küsünce ne yapıldığı sorusundaki 'Çatışmadan kaçınırım, konuyu kapatırım' cevabını verenlerin evlilik uyumu puanları, 'Sessiz kalırım, Susarım, cevap vermem, trip atarım, somurturum' cevabı verenlerden daha uyumlu bulunmuştur. 'Fiziksel mesafe koyarım-ayrı yatarım, evi terk ederim' cevabını verenler ise her iki cevabı veren evli bireylerden en düşük uyum puanına sahiptir. Bu sonuçlara göre, kaçınmacı davranışlar kısa vadede uyumu olumlu yönde etkilemektedir. Küsme davranışları içerisinde özellikle geri çekilme ve kaçınma tipleri, belirli koşullar altında etkili olabilir, örneğin duygusal taşmalardaki gibi sorunların tekrar tekrar konuşulmasına engel olabilir. Bu gibi durumlarda, tartışmayı ertelemek veya kaçınmak faydalı olacaktır. Bununla birlikte, kaçınma bir ilişki içinde tutarlı bir model haline gelirse, sorunlar, yönetilemeyecek hale gelecek ve taraflar tatminsizlik yaşayacaklardır (Guerrero ve Floyd, 2006).

Barışma teklifine kolay evet diyenlerin evlilik uyumu puanları, zorlananların evlilik uyumu puanlarından yüksek bulunmuştur. Kolay barışmayı teklif edenlerin evlilik uyumu puanları, zorlananların evlilik uyumu puanlarından yüksek bulunmuştur. Buna göre kolay barışma teklifi eden ve kolaylıkla bu teklife evet diyenlerin evlilik uyumları diğerlerine nazaran daha yüksektir. Yapıcı tavırların evlilik uyumunu artırdığı ön kabulü, bu verilere göre de desteklenmiştir.

Eş haricinde aile üyelerine küsenlerin evlilik uyumu puanları, eş haricinde aile üyelerine küsmeyenlerin evlilik uyumu puanlarından düşük bulunmuştur. Arkadaşlarla küsme sıklığı ve eş haricinde aile üleriyle küsme sıklığı arasında orta, pozitif yönde anlamlı ilişki bulunmaktadır. Buna göre küsme davranışı genel olarak bir tutum olarak arkadaş ve eş haricindeki aile üyelerine küsme oranı benzerdir.

Küsme durumunda cinsel ilişkiye girenlerin evlilik uyumu puanları, küsme durumunda cinsel ilişkiye girmeyenlerin evlilik uyumu puanlarından yüksek bulunmuştur. Buna göre, cinsel ilişki uyumu olumlu yönde etkilemektedir. Erbek ve arkadaşlarının yaptığı araştırmanın (2005) sonuçlarına göre de, cinsellik ve çift uyumunun yakından ilişkili olduğunu ve birbirlerini karşılıklı olarak etkileyebileceği desteklemektedir.

Küsmeye yatkınlık derecesi ve eş haricinde aile üleriyle küsme sıklığı arasında anlamlı bir ilişki bulunmaktadır. Babanın küsmeye yatkınlık derecesi ve annenin küsmeye yatkınlık derecesi arasında orta, pozitif yönde anlamlı ilişki bulunmaktadır.

Araştırmada yer alan küsme davranışı tarzlarından büyük çoğunluğu çatışmayı çözmeye yönelik bir iletişim şekli olarak karşımıza çıkarken, bir kısmı ise olumsuz tutumu sürdürmeye yönelik ve çözümü zorlaştıran etkilere sahiptir. İletişimi tamamen engelleyen, aşağılama, uzaklaştırma, yok sayma ve duvar örme türlerinde küsme bir iletişim biçiminden çok cezalandırma tarzı haline gelmektedir. Diğer küsme tarzlarında ise sorunları sözsüz bir iletişim tarzıyla tartışılacak bir konu haline getirme amaçlanmaktadır. Sessiz kalma, geri çekilme, kaçınma ve tırmandırarak çözme bu küsme tarzlarından bazılarıdır. Bu amaçla yapılan küsme davranışının kısa süreli olması kaydıyla, evliliklerde uyumu olumlu yönde etkileyen yapıcı bir etkisi olduğu söylenebilir.

6.2. Öneriler

Küsmeye davranışı hakkında toplumda genel geçer bilgi olarak kabul gören negatif yargının aksine, oldukça yaygın hatta neredeyse çiftler arasında yaşanmaması imkansız bir davranış, bunun ötesinde bir iletişim biçimi olduğu söylenebilir.

Bununla birlikte özellikle Türkiye’de, küsmeye çocukluktan itibaren başlayan olumsuz bakış, araştırma sırasında bazı çiftlerin “Kesinle küsmeyiz” şeklinde çok da gerçekçi olmayan cevap vermeleriyle de ortaya çıkmıştır. Bu durumla karşılaşıldığında, önce küsmeye ve küsmeye tarzları, bir başka deyişle alt başlıkları konusunda bilgi verildiğinde ankete katılım artmıştır. Örneğin, somurtutum, sessiz kalırım, duvar örerim vb.

Küsmeye davranışı hakkındaki olumsuz ön kabulün kaynağının, din veya toplumsal ahlak kuralları kaynaklı olduğu söylenebilir. İslami literatürde küsmeye konusunda çok da direkt olmayan referanslar olmasına karşın, insanların kabulünde çok daha güçlü bir olumsuzlama söz konusudur. Bunun nedeninin, daha çok kültürel kodlar olduğu ve bu ön kabulün toplumsal düzeni sağlama amacı ile kurulduğu anlaşılabılır. Küsmeye davranışının kültürel analizi hakkında yapılacak bir çalışmayla bunun nedenleri ve sonuçları daha net ortaya konabilir. Bu alanda yapılacak bir çalışma ile küsmenin etki alanını rasyonel olarak belirleme ihtiyacı söz konusudur.

Küsmeye biçimi ve etkileri, kişilerin duygusal ve zihinsel özelliklerine göre farklılık göstermektedir. Bu davranış örüntüsü hakkında yapılacak gelecek tüm çalışmalar bu alandaki soruları ve cevaplarını rasyonel bir biçimde ortaya kopyamak için oldukça gereklidir. Çünkü küsmeye davranışı, üzerinde yaygın ve derinlemesine araştırmalar yapılması gerekecek kadar yaygın ve büyük etki potansiyeli barındırmaktadır.

Araştırmanın bulgularıyla, küsmeye davranışı ile evlilik uyumu arasında bir ilişki olduğu ortaya konmuştur. Fakat bu ilişki daha derinlemesine ve çoğaltılarak örneklemelerle incelenmelidir. Akademik araştırmalar, uygulamalarda kaynak olarak kullanılmalı ve birbirini beslemelidir. Mademki küsmeye ile evlilik uyumu arasında ilişki var, küsmenin azaltılması ve barışmanın kolaylaştırılması halinin, hem eş terapilerinin hem de eş eğitimlerinin hedeflerinden biri olmalıdır.

Dünyada yapılan evlilik iyileştirme çalışmalarında ve eğitimlerinde küsme, küsmeyi yönetmek ve küsmeyi bitirmek ile ilgili bölümler eksiktir. Prof. Dr. Medaim Yanık'ın, Mutlu Evliliklerin 7 Özelliği (2017) adlı kitabında önerdiği;

- Az küs kolay barış,
- Küsen barışır ilkesini işletin,
- Barışma Teklifini asla reddetme,
- Küsmeye zaman sınırı anlaşması yapın,
- Barışma prosedürü konusunda yazılı anlaşma yapın (Yanık, 2017, s. 93).

Tavsiyelerinin dikkate alınmasını ve ilgili eğitimlere eklenmesini öneriyoruz.

EKLER

EK 1. KÜSME DAVRANIŞI İLE EVLİLİK UYUMU İLİŞKİSİNİN İNCELENMESİ ANKETİ

Katılmakta olduğunuz bu çalışmada, bir çatışma biçimi olarak küsmenin, evli çiftler arasında evlilik uyumu ile ilişkisi araştırılacaktır. Sonuçlar yalnızca araştırma için kullanılacak ve size ait bilgiler tamamen gizli tutulacaktır.

Sorularda yer alan her maddeyi dikkatlice okuyunuz ve sizi en iyi yansıttığını düşündüğünüz ifadeyi işaretleyiniz. İçtenlikle verilen yanıtların araştırmaya katkısı büyük olacaktır. Katılımınız için teşekkür ederim.

Uzm. Psikolog

Hümeysra Ergül

* Gerekli

1. **Önemli Not:** Eşiniz ve sizin anketlerinizin eşleştirilebilmesi için buraya aynı kod isimleri veriniz. (Örn. 1980, papatya, beşiktaş, sensiz olmaz, vb.) (Lütfen Küsme davranışı ile evlilik uyumu ilişkisinin incelenmesi anketinde de aynı kodu kullanınız.)

*

2. soruya geçin.

KİŞİSEL BİLGİ FORMU

2. Yaşınız?

3. Cinsiyetiniz?

Yalnızca bir şıkkı işaretleyin.

☐ Erkek

☐ Kadın

4. Ne kadar süredir evlisiniz?

5. Öğrenim durumunuz

Yalnızca bir şıkkı işaretleyin.

- ☐ İlkokul
- ☐ Ortaokul
- ☐ Lise
- ☐ Üniversite
- ☐ Lisansüstü

6 Bir işte çalışıyor musunuz?

Yalnızca bir şıkkı işaretleyin.

- ☐ Evet
- ☐ Hayır

7. Mesleğiniz

8. Aylık geliriniz nedir?

Yalnızca bir şıkkı işaretleyin.

- ☐ Asgari - 2000 TL
- ☐ 2000 - 5000 TL
- ☐ 5000 - 10000 TL
- ☐ 10000 - 15000 TL
- ☐ 15000 TL ve üstü

9. Evinizde eşiniz ve çocuklarınız haricinde sizinle birlikte yaşayan kişi/kişiler var mı? Varsa kim?

10. soruya geçin.

KÜSME DAVRANIŞI SORULARI

10. Eşiniz haricindeki aile üyeleriyle küser misiniz?

Yalnızca bir şıkkı işaretleyin.

☐ Evet

☐ Hayır

11. Ne sıklıkla küsersiniz? (Aşağıdaki grafikteki derecelendirmeye göre puanlayınız.)

Yalnızca bir şıkkı işaretleyin.

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

Çok
nadir
küserim

☐☐☐☐☐☐☐☐☐☐

Çok sık
küserim

12. Arkadaşlarınıza küser misiniz? Yalnızca bir şıkkı işaretleyin.

☐ Evet

☐ Hayır

13. Ne sıklıkla küsersiniz? (Aşağıdaki grafikteki derecelendirmeye göre puanlayınız.)

Yalnızca bir şıkkı işaretleyin.

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

Çok
nadir
küserim

☐☐☐☐☐☐☐☐☐☐

Çok sık
küserim

14. Eşinizle küser misiniz?

Yalnızca bir şıkkı işaretleyin.

☐ Evet

☐ Hayır

15. Ne sıklıkla küsersiniz? (Aşağıdaki grafikteki derecelendirmeye göre puanlayınız.) Yalnızca bir şıkkı işaretleyin.

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
Çok nadir küserim	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	Çok sık küserim

Aşağıdaki soruları eşiniz ve kendinizle ilgili küsme durumları düşünerek cevaplandırınız

16. Eşinizle genellikle neden küsersiniz?

17. Küsünce ne yaparsınız?

18 Eşinizle ne kadar süreyle küser siniz?

Yalnızca bir şıkkı işaretleyin.

- ☐ 1 saatten kısa
- ☐ 1-2 saat
- ☐ Gün boyunca
- ☐ Gece yatağa girene kadar
- ☐ 1-2 gün
- ☐ Birkaç gün

Diğer:

19. Aniden mi küser siniz? Yoksa küs olduğunuz zamanla mı anlaşılır?

Yalnızca bir şıkkı işaretleyin.

- ☐ Aniden
☐ Zamanla

20. Eşiniz aniden mi küser? Yoksa küs olduğu zamanla mı anlaşılır?

Yalnızca bir şıkkı işaretleyin.

- ☐ Aniden
☐ Zamanla

21. Küsme davranışını kim başlatır? *Yalnızca bir şıkkı işaretleyin.*

- ☐ Ben
☐ Eşim
☐ Çoğunlukla ben
☐ Çoğunlukla eşim

22. Küsme davranışını kim bitirir? *Yalnızca bir şıkkı işaretleyin.*

- ☐ Ben
☐ Eşim
☐ Çoğunlukla ben
☐ Çoğunlukla eşim

23. Barışma hızınızı aşağıdaki grafikteki derecelendirmeye göre puanlayınız. *Yalnızca bir şıkkı işaretleyin.*

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

Çok zor
barışırım

☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐

Çok
kolay
barışırım

24 Eşinizin barışma hızını aşağıdaki grafikteki derecelendirmeye göre puanlayınız.

Yalnızca bir şıkkı işaretleyin.

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

Çok zor
barışır

☐☐☐☐☐☐☐☐☐☐

Çok
kolay
barışır

25. Barışmayı teklif etmek sizin için kolay mı olur? Zor mu? *Yalnızca bir şıkkı işaretleyin.*

☐

Kolay

☐

Zor

26. Eşinizin barışmayı teklif etmesi kolay mı olur? Zor mu? *Yalnızca bir şıkkı işaretleyin.*

☐

Kolay

☐

Zor

27. Barışma teklifine evet demek sizin için kolay mı olur? Zor mu? *Yalnızca bir şıkkı işaretleyin.*

☐

Kolay

☐

Zor

28. Eşinizin barışma teklifinize evet demesi kolay mı olur? Zor mu? *Yalnızca bir şıkkı işaretleyin.*

☐

Kolay

☐

Zor

29. Genellikle neden küsersiniz? (Birden çok işaretleme yapabilirsiniz.) *Uygun olanların tümünü işaretleyin.*

☐

Çatışmadan kaçınmak için

☐

Öfkemi kontrol etmek için

☐

Öfkemi ifade etmek için

☐

Cezalandırmak için

☐

Çatışmayı soğutmak için

☐

Diğer:

Eşinizle en son yaşadığınız 5 küsme nedeni nelerdir?

30 1. neden

.

31 2. neden

32. 3. neden

33. 4. neden

34. 5. neden

35. Sizin küsme yatkınlık derecenizi ifade etmek için 0 ile 10 puan arasında bir değerlendirme yapınız.

Yalnızca bir şıkkı işaretleyin.

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
Hiç küsmem	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	Çok fazla küserim

36. Eşinizin küsme yatkınlık derecesini ifade etmek için 0 ile 10 puan arasında bir değerlendirme yapınız.

Yalnızca bir şıkkı işaretleyin.

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
Hiç küsmez	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	Çok fazla küser

37. Küsme yaşamınızı nasıl etkiler? (Birden çok işaretleme yapabilirsiniz.) *Uygun olanların tümünü işaretleyin.*

- ☐ Hiç etkilemez
 - ☐ Hırslanarak daha da kızarım
 - ☐ Dalgın ve dikkatsiz olurum
 - ☐ Nasıl barışacağımı düşünürüm
 - ☐ Başkalarıyla da çatışırım
 - ☐ Birbirimize verdiğimiz değeri anlarım
 - ☐ Birbirimizden soğuruz
 - ☐ Aklım onda kalır
 - ☐ Yaşadığımız çatışmayı kısa süre sonra unuttur, hiçbir şey olmamış gibi davranırız
- Diğer: _____

38. Eşinizle küsme süresince cinsel ilişkiye girer misiniz? *Yalnızca bir şıkkı işaretleyin.*

- ☐ Evet
- ☐ Hayır

39. Küsme cinsel ilişki ile son bulur mu? *Yalnızca bir şıkkı işaretleyin.*

- ☐ Evet
- ☐ Hayır

40. Aşağıdakilerden hangisi sizin küsme davranışınızı en iyi ifade eder? (Birden çok işaretleme yapabilirsiniz.)

Uygun olanların tümünü işaretleyin.

- ☐ Somurturum
- ☐ Suskunlaşırım, konuşmam
- ☐ Konuşmaları terslerim
- ☐ Ondan uzak dururum
- ☐ Ayrı yatarım
- ☐ Rutin ev işlerini yapmam
- ☐ Laflarımla iğnelerim
- ☐ Her fırsatta tartışmak için yer ararım
- ☐ Evi terk ederim

Diğer:

Evlenmeden önce ailenizde şahit olduğunuz küsme davranışlarını düşünerek;

41. "Annenizin" küsme yatkınlık derecesini ifade eden 0 ile 10 puan arasında bir değerlendirme yapınız.

Yalnızca bir şıkkı işaretleyin.

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
Hiç küsmezdi	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	Çok fazla küserdi

42. "Babanızın" küsme yatkınlık derecesini ifade eden 0 ile 10 puan arasında bir değerlendirme yapınız.

Yalnızca bir şıkkı işaretleyin.

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
Hiç küsmezdi	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	Çok fazla küserdi

EVLİLİK UYUM ÖLÇEĞİ SORULARI

43. Bu maddede yer alan ölçeği kullanarak, bütün yönleri ile evliliğinizdeki mutluluk düzeyini en iyi temsil ettiğine inandığınız noktayı daire içine alınız. Ortadaki 'mutlu' sözcüğü üzerindeki nokta, çoğu kişinin evlilikten duyduğu mutluluk derecesini temsil eder ve ölçek kademeli olarak sol ucunda evliliği çok mutsuz olan küçük bir azınlığı, sağ ucunda ise evliliği çok mutlu küçük bir azınlığı temsil etmektedir. *Yalnızca bir şıkkı işaretleyin.*

	1	2	3	4	5	6	7	
Çok Mutsuz	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	Çok Mutlu

44. Aşağıdaki maddelerde verilen konulara ilişkin olarak, siz ve eşiniz arasındaki anlaşma ya da anlaşmazlık derecesini yaklaşık olarak belirtiniz. Lütfen her maddeyi değerlendiriniz. Her satırda yalnızca bir şıkkı işaretleyin.

	Her zaman anlaşırız	Hemen her zaman anlaşırız	Ara sıra anlaşamadığımız olur	Sıklıkla anlaşırız	Hemen her zaman anlaşırız	Her zaman anlaşırız
Aile bütçesini idare etme	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Boş zaman etkinlikleri	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Duyguların ifadesi	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Arkadaşlar	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Cinsel ilişkiler	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Toplumsal kurallara uyma (doğru, iyi veya uygun davranış)	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Yaşam felsefesi	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Eşin akrabalarıyla anlaşma	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Lütfen evliliğinizi en iyi ifade ettiğine inandığınız bir cevabın yanındaki seçeneği işaretleyiniz.

45. Ortaya çıkan uyumsuzluklar genellikle nasıl çözüme ulaşır? Yalnızca bir şıkkı işaretleyin.

- ☐ Erkeğin susması ile
- ☐ Kadının susması ile
- ☐ Karşılıklı anlaşmaya varılarak

46. Ev dışı etkinliklerinizin ne kadarını eşinizle birlikte yaparsınız? Yalnızca bir şıkkı işaretleyin.

- ☐ Hepsini
- ☐ Bazılarını
- ☐ Çok azını
- ☐ Hiç birini

47. Boş zamanlarınızda genellikle aşağıdakilerden hangisini tercih edersiniz? *Yalnızca bir şıkki işaretleyin.*

- ☐ Dışarıda bir şeyler yapmayı
- ☐ Evde oturmayı

48. Eşiniz boş zamanlarınızda genellikle aşağıdakilerden hangisini tercih eder? *Yalnızca bir şıkki işaretleyin.*

- ☐ Dışarıda bir şeyler yapmayı
- ☐ Evde oturmayı

49. Hiç evlenmemiş olmayı istediğiniz olur mu? *Yalnızca bir şıkki işaretleyin.*

- ☐ Sık sık
- ☐ Arada sırada
- ☐ Çok seyrek
- ☐ Hiçbir zaman

50. Hayatınızı yeniden yaşayabilseydiniz; *Yalnızca bir şıkki işaretleyin.*

- ☐ Aynı kişiyle evlenirdiniz
- ☐ Farklı bir kişiyle evlenirdiniz
- ☐ Hiç evlenmediniz

51. Eşinize güvenir, sırlarınızı ona açar mısınız? *Yalnızca bir şıkki işaretleyin.*

- ☐ Hemen hemen hiçbir zaman
- ☐ Nadiren
- ☐ Çoğu konularda
- ☐ Her konuda

Katılımınız için teşekkürler.

KAYNAKÇA

- Akar, H. (2006) *Psikiyatrik yardım talebi olanlar ile yardım talebi olmayan ve boşanma aşamasında olan çiftlerde; çift uyumu ve kişilik özellikleri arasındaki ilişkinin karşılaştırılması*. (Tıpta Uzmanlık Tezi, Bakırköy Prof. Dr. Mazhar Osman Ruh Sağlığı ve Sinir Hastalıkları Eğitim ve Araştırma Hastanesi 12. Psikiyatri Birimi, İstanbul). <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/> adresinden edinilmiştir.
- Anderson, S.A. & Sabatelli (1999). *Family Interaction*. MA: Allyn & Bacon, RM.
- Basım, H. N.; Çetin ,F.; Tabak, A. (2009); Beş Faktör Kişilik Özelliklerinin Kişilerarası Çatışma Çözme Yaklaşımlarıyla İlişkisi, *Türk Psikoloji Dergisi*, 24(63), 20-34.
- Berryman-Fink, C., & Brunner, C. (1987). The effects of sex of source and target on interpersonal conflict management styles. *Southern Speech Communication Journal*, 53, 38-48.
- Blumel, S. R. (1992). Explaining Marital Success and Failure, in Bahr, S.J. (Ed.) *Family Research: A 60-year Review 1930-1990*. (pp. 1-73). NY: Macmillan, Inc.
- Bowman, M. L (1990). Coping efforts and marital satisfaction: Measuring marital coping and its correlates. *Journal of Marriage and the Family*, 52, 463- 474.
- Büyükşahin,, A.(2004).Psikoloji Araştırma ve Uygulamalarında: Ölçek/ Teknik/ Vaka/ Yayın/ Kavram Tanımı: Türkiye’de Uyarlama Çalışmaları Yapılmış ya da Türk Kültüründe Geliştirilmiş İkili İlişkiler Kapsamındaki Ölçeklerin Kısa Tanıtımı. *Türk Psikoloji Dergisi*, 19(53), 129-143.
- Çelik, M. (2006). *Evlilik Doyum Ölçeği Geliştirme Çalışması*, (Doktora Tezi. Çukurova Üniversitesi, Adana). <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/> adresinden edinilmiştir.
- Cox, M. J., & Brooks-Gunn, J. (Eds.). (1998). *Conflict and cohesion in families: Causes and consequences*. Routledge.
- Cramer, D. (2000). Relationship satisfaction and conflict style in romantic relationships Department of Social Sciences Loughborough University ,England, *The Journal of Psychology*, 134(3), 337-341.Cutrona, C. E. (1996). *Social support in couples: Marriage as a resource in times of stress* (Vol. 13). Sage Publications..
- Dindia, K. (2000). *Relational maintenance*, In Hendrick, C.; Hendrick, S.S. (Eds.), *Close Relationships: A Sourcebook*. (p. 287), CA: Sage Publications.
- Dindia, K. (2003). *Definitions and Perspectives on Relational Maintenance Communication*, In Canary, DJ., Dainton, M. (Eds.), *Maintaining Relationships Through Communication*. (P. 30). NJ: Erlbaum Associates.

- Dökmen, Ü. (1995). *İletişim Çatışmaları ve Empati* (2. baskı). İstanbul: Sistem Yayıncılık.
- Dökmen, Ü. (2002). *İletişim Çatışmaları ve Empati* 20. Basım. İstanbul: Sistem Yayıncılık.
- Dökmen, Ü. (1987). Yüz İfadeleri Konusunda Verilen Eğitimin Duygusal Yüz İfadelerini Teşhis Becerisi ve İletişim Çatışmalarına Girme Eğilimi Üzerine Etkisi, *Psikoloji Dergisi*, 6(21), 75-80.
- Erbek, E., Beştepe, E., Akar, H., Alpan, L., & Eradaımlar, N. (2005). Cinsellik ve Evli Ciftte Kar z İfadeleri Konusunda Verilen Eğitimin Duygusal Yüz İfadeleri De Evli Ci, 18(2), 72-81.
- Fincham, F.D. (2003) Marital conflict: correlates, structure, and context. *American Psychological Society*, 14, 23-27.
- Fincham, F. D., Beach, S. R., & Davila, J. (2004). Forgiveness and conflict resolution in marriage. *Journal of Family Psychology*, 18(1), 72-81.
- Fletcher, G., Thomas, G., & Durrant, R. (1999). Cognitive and behavioral accommodation in close relationships. *Journal of Social and Personal Relationships*, 16(6), 705-730.
- Gottman, J. M., Coan, J., Carrere, S., & Swanson, C. (1998). Predicting marital happiness and stability from newlywed interactions. *Journal of Marriage and the Family*, 60(1), 5-22.
- Gottman, John & Nan Silver (1994) *What makes marriage work?* July 15. <http://www.psychologytoday.com/articles/200910/what-makes-marriage-work> adresinden edinilmiştir.
- Gottman, J. M. (1993). The roles of conflict engagement, escalation, and avoidance in marital interaction: a longitudinal view of five types of couples. *Journal of Consulting and Clinical Psychology*, 61(1), 6-15.
- Gottman, J. (1994) *Why Marriages Succeed or Fail*. NY: Simon & Schuster
- Greeff, A.P., De Bruyne, T. (2000) *Conflict Management Style and Marital Satisfaction*, *Journal of Sex & Marital Therapy*, 26(4), 321-334.
- Grych, J.H & Fincham, F.D (1990) *Marital Conflict And Children's Adjustment: A Cognitive-Contextual Framework*. *Psychological Bullentin*, 108: syf;267.
- Grych, J. H., & Fincham, F. D. (1990). Marital conflict and children's adjustment: A cognitive-contextual framework. *Psychological Bulletin*, 108(2), 267-290.
- Grych, J.H., & Fincham, F.D. (Eds.). (2001). *Interparental Conflict and Child Development: Theory, Research, and Applications*. New York: Cambridge University Press.

- Giunta, C. T., & Compas, B. E. (1993). Coping in marital dyads: Patterns and associations with psychological symptoms. *Journal of Marriage and the Family*, 55, 1011-1017.
- Hadis, (t.y.). Buhari, Edep, Hadis Numarası, 22.
- Hadis, (t.y.). Müslim, Birr, 23, Hadis Numarası, 25.
- Halford, W. K., Kelly, A., & Markman, H. L. (1997). *The concept of a healthy marriage*. In W. K. Halford & H. I. Markman (Eds.), *Clinical handbook of marriage and couple intervention* (pp. 3-14). West Sussex: Wiley & Son Ltd.
- Harary, F., Batell, F.M. (1981) Communication conflict. *Human Relations*, 34(8), 633-641.
- Heavey, C. L., Layne, C., & Christensen, A. (1993) Gender and conflict structure in marital interaction: A replication and extension. *Journal of Consulting and Clinical Psychology*, 61, 16-27.
- Declaire, J., & Gottman, J. M. (2001). *The Relationship Cure: A Five-Step Guide for Building Better Connections with Family, Friends, and Lovers*. New York: Crown Publishers.
- Johnson, D. W., & Johnson, F. P. (2003). *Joining Together*. New York: Pearson Education Inc.
- Karahan, T. F. (2007). Bir Eş İletişim Programı'nın evli çiftlerde pasif çatışma eğilimi üzerine etkisi. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 7(2), 827-858.
- Williams, K. D. (2002). *Ostracism: The power of silence*. Guilford Press.
- Küsmek. (t.y.). Türk Dil Kurumu Güncel Türkçe sözlük içinde. Erişim adresi: http://tdk.gov.tr/index.php?option=com_gts&arama=gts&guid=TDK.GTS.593f3ce0229af0.59494770
- Lee, J. (2013). The impact of a mandatory cooling-off period on divorce. *The Journal of Law and Economics*, 56(1), 227-243.
- Locke, H. J., & Williamson, R. C. (1958). Marital adjustment: A factor analysis study. *American Sociological Review*, 23(5), 562-569.
- Malkoç, B. (2001). *The Relationship Between Communication Patterns And Marital Adjustment (Yüksek Lisans Tezi, ODTÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara)*. <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/> adresinden edinilmiştir.
- Özmen, A. (2006). Öfkeyle başa çıkma eğitiminin ve etkileşim grubu uygulamasının içe yönelik öfke üzerindeki etkisi. *CÜ Sosyal Bilimler Dergisi*, 30(2), 175-185.
- Opel, K. C. (2008). *Attachment and Demand/withdraw Behavior in Couple Interactions: The Moderating Role of Conflict Level*. University of Maryland, College Park.

- Özen, A. (2006). *Value Similarities of Wives And Husbands And Conflict Resolution Styles Of Spouses As Predictors of Marital Adjustment. (Yüksek Lisans Tezi, ODTÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.)* <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/> adresinden edinilmiştir.
- Prager, K.J. (2000). Intimacy in Personal Relationships. In Hendrick, C., Hendrick, S.S. (Eds.), *Close Relationships: A sourcebook*. (p. 233). CA: Sage.
- Prutzman, P., Stern, L., Burger, M. L., & Bodenhamer, G. (1988). *The friendly classroom for a small planet*. New York: New Society Publishers.
- Şengül Öner, Derya (2013) *Evli Bireylerin Evlilik Çatışması, Çatışma Çözüm Stilleri Ve Evlilik Uyumlarının İncelenmesi (Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi, İzmir)*. <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/> adresinden edinilmiştir.
- Stanley, S. M., Markman, H. J., & Whitton, S. W. (2002). Communication, conflict, and commitment: Insights on the foundations of relationship success from a national survey. *Family Process*, 41(4), 659-675.
- Süataç, A. Ö. (2010) *Evlilik Uyumunun Kişilerarası Tarz Ve Öfke Açısından Araştırılması, Yayınlanmış (Yüksek Lisans Tezi, Ege Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, İzmir)*. <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/> adresinden edinilmiştir.
- Thomas, K. W. (1976). Conflict and conflict management. In M. D. Dunnette (Ed.). *Handbook of Industrial and Organizational Psychology*. Chicago: Rand McNally, pp. 889-935.
- Troupe, F. (2008). *Marital Conflict: A Longitudinal Study (Doctoral Dissertation)* Available from ProQuest Dissertations and Theses database. (UMI No. 3348554)
- Tutarel-Kışlak, Ş. (1999). Evlilik Uyum Ölçeğinin güvenirlik ve geçerlik çalışması. *3P (Psikiyatri Psikoloji Psikofarmakoloji) Dergisi*, 7(1), 50-57.
- Tutarel-Kışlak, Ş. ve Çabukça, F. (2002). Empati ve Demografik Değişkenlerin Evlilik Uyumunu ile İlişkisi. *Aile ve Toplum Dergisi*, 2 (5).
- Yalçın, H. (2014). Evlilik uyumu ile sosyodemografik özellikler arasındaki ilişki. 1k, M. (2017). *Mutlu Evliliklerin 7 Özelliği*, İstanbul: Hayykitap. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, 3(1), 2146-9199.
- Yoshimoto, D., Shapiro, A., O'Brien, K., & Gottman, J. (2005). *Nonverbal communication coding system of committed couples*. In J. Harrigan, R. Rosenthal, & K. Scherer (Eds.), *The New Handbook of Methods in Nonverbal Behavior Research* (pp. 369–398). NY: Oxford University Press.